

Acció Social i Ciutadania 08

Consell Municipal de Benestar Social

INFORME PARTICIPATIU 2007-2008

Índex

Memòria d'activitat del Consell Municipal de Benestar Social	4
Organització	5
Presentació i difusió de les propostes 2007	8
Activitat de la Comissió Permanent	8
Activitat d'intercanvi entre experts/es	9
Activitat dels grups de treball	9
Programes de treball dels grups	10
Jornades	13
Participació i seguiment dels programes municipals	16
Participació en altres consells municipals	17
Premi del Consell Municipal de Benestar Social als mitjans de comunicació	19
Web del Consell Municipal de Benestar Social	20
Resposta a les propostes dels grups de treball 2007	23
Seguiment propostes transversals del Consell	24
Seguiment propostes específiques dels grups de treball	44
Acció comunitària	45
Dona	48
Drogodependències	50
Famílies	52
Gent gran	54
Infància	56
Pobresa	61
Salut	63
Propostes dels grups de treball per al 2008	65
Acció comunitària	66
Dona	77
Drogodependències	93
Famílies	105
Gent gran	114
Infància	125
Pobresa	137
Salut	145
Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMRD)	156

Annexos

1. Sessió informativa “El desplegament de les noves lleis socials a la ciutat de Barcelona”
2. Trobada anual signants Acord ciutadà per una Barcelona Inclusiva
3. Marc Estratègic per a l'acció social a la ciutat de Barcelona
4. Acta de la reunió de deliberació del jurat dels Premis del Consell Municipal de Benestar Social
5. Bases per als Premis del Consell Municipal de Benestar Social als mitjans de comunicació 2007
6. Normes reguladores del Consell Municipal de Benestar Social
7. Composició del Consell Municipal de Benestar Social

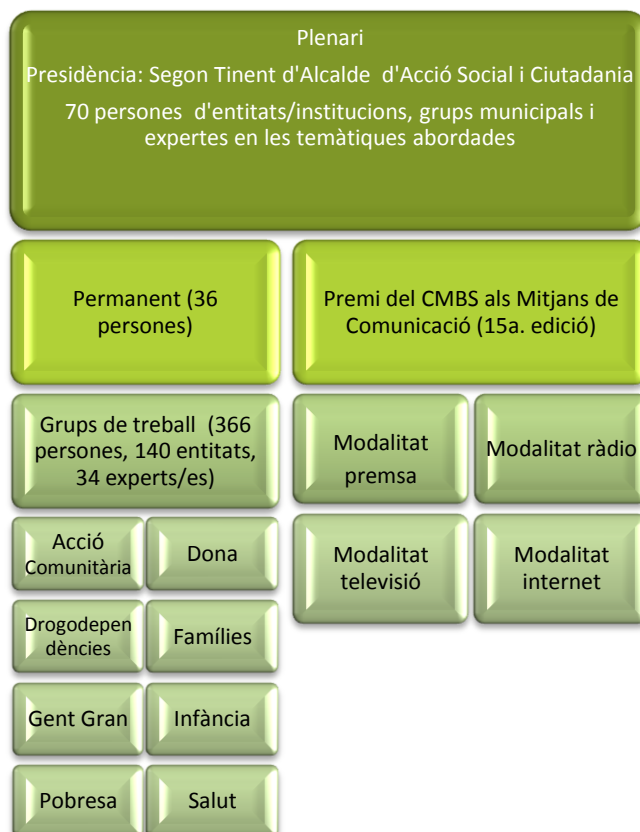
Memòria d'activitat del Consell Municipal de Benestar Social

Organització

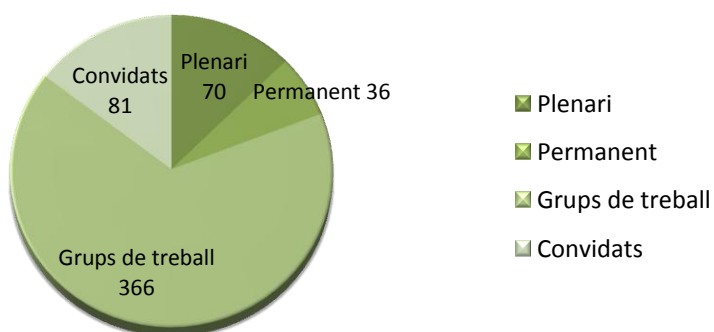
El Consell Municipal de Benestar Social és un òrgan de participació i té com a propòsits promoure una cultura de benestar social a la ciutat, validar les línies d'actuació en política social i fomentar la concertació entre els agents implicats. Actua des d'una visió de la política social i del benestar social àmplia i integradora, analitzant la realitat social des de la seva especificitat, però sense perdre de vista la visió i l'acció global per transformar-la.

Valora els diversos problemes des de la seva complexitat i interrelació i al mateix temps intentar afavorir una major integració en la planificació de les polítiques públiques relacionades amb l'Acció Social.

S'organitza amb l'estructura següent: el Plenari, la Comissió Permanent i 8 grups de treball. Aquests grups de treball són temàtics i tracten temes del seu àmbit, es configuren amb aquells representants de les entitats que componen el Plenari del Consell i que tenen interès en participar, amb tècnics/ques municipals del camp temàtic de referència, entitats i/o institucions especialitzades o que intervenen en l'objecte de treball del grup, i amb altres persones expertes, si es considera convenient. Altres consells sectorials estan també representats en els grups de treball de referència.

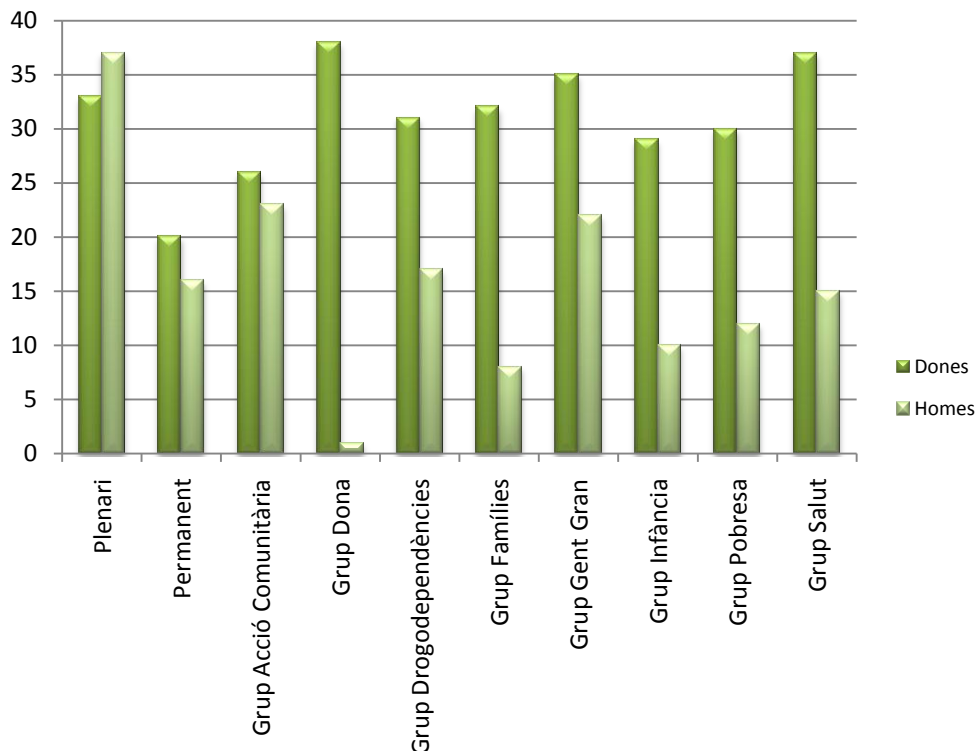

Composició:

Total: 553 persones

Distribució per grups:

El Consell té una dinàmica de funcionament que va d'octubre a juliol. Així, es va iniciar al mes d'octubre de 2007, amb reunions mensuals dels grups de treball i reunions bimensuals de la Comissió Permanent. El calendari de treball dels grups de treball finalitza al juny de 2008 amb la presentació de les seves propostes a la Comissió Permanent, per la seva discussió i aprovació. Aquestes són les que queden recollides en aquest informe que es presenta al Plenari del Consell per la seva ratificació i aprovació final. Posteriorment, el president del Consell les informa al Plenari de l'Ajuntament amb la seva presentació a la Comissió d'Acció Social i Ciutadania.

Al llarg del curs, el Tinent d'Alcalde d'Acció Social i Ciutadania i els regidors i regidores -segons la temàtica tractada en els grups de treball- han fet devolució de les propostes de cursos anteriors, així com han presentat diverses actuacions municipals.

Presentació i difusió de les propostes 2007

Després del plenari del Consell, celebrat el 13 de juny de 2007, es va fer la difusió de les propostes presentades pels grups de treball a totes les entitats del Consell Municipal de Benestar Social, al Consell Assessor de la Gent Gran, al Consell Municipal del Poble Gitano de Barcelona, a l'Associació Barcelona per l'Acció Social, altres ajuntaments i institucions de la ciutat (col·legis professionals, biblioteques especialitzades, etc.) i altres ajuntaments. S'ha difós també a través de la web del Consell.

El dia 16 d'octubre de 2007, el regidor de Benestar Social va presentar les propostes a la Comissió de Cultura, Educació i Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona.

Activitat de la Comissió Permanent

- PAM 2008-2011 (procés participatiu i seguiment)
- Seguiment del Pla municipal per a la inclusió social.
- Presentació i seguiment del Programa de treball dels grups del Consell Municipal de Benestar Social del 2007-2008
- Marc Estratègic de l'acció social de Barcelona.
- Informe del desplegament a Barcelona de la Llei de Promoció de l'Autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.
- Pressupost 2008 Àrea d'Acció Social i Ciutadania i de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat.
- Premi del CMBS als Mitjans de Comunicació 2007
- Model de serveis socials bàsics de Barcelona
- Avenç traspassos al Consorci de Serveis Socials de Barcelona
- Renovació de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva i Jornada de presentació del Marc Estratègic..
- Presentació de les propostes 2007-2008 dels grups de treball del CMBS.
- Informe de les Xarxes Internacionals de polítiques i pràctiques d'inclusió social

Activitat d'intercanvi entre experts/es

- Pla de treball i accions de futur del Consell Municipal de Benestar Social.

Activitat dels grups de treball

Durant el curs 2007-2008 s'han reunit els grups de treball d'acció comunitària, dona, drogodependències, famílies, gent gran, infància, pobresa i salut.

Els trets més significatius d'aquest curs són:

- ha estat el quart any de funcionament dels grups que es van crear més recentment: grup de famílies, grup d'acció comunitària i grup de salut. Són grups ja plenament consolidats i estructurats, que compten amb una àmplia participació d'entitats i persones.
- hem continuat amb la línia d'ampliació i diversificació de les entitats participants en els diferents grups de treball i més especialment en alguns d'ells. Destacar el grup d'acció comunitària, que ha incorporat entitats de l'àmbit cultural o sociocultural, per la temàtica tractada enguany.
- el curs anterior vam encetar una experiència de treball transversal entre diferents grups de treball del Consell Municipal de Benestar Social, arrel de les conclusions de la Trobada d'Intercanvi dels grups de treball, on es veia la necessitat de promoure línies de treball més transversals dins el mateix Consell. L'experiència d'aquest curs s'ha centrat més en compartir sessions de treball programades per un grup, en la que es convidaven a altres grups per l'interès del tema de la sessió. S'han realitzat diverses sessions compartides: el grup d'acció comunitària va convidar als grups d'infància i al de drogues quan es va presentar un projecte socioeducatiu d'intervenció amb infants que es duu a terme a Gran Canaria (Proyecto El Patio), i el grup d'infància va convidar al grup d'acció comunitària al tractar el tema de la participació infantil en diferents plans de desenvolupament comunitari de la ciutat de Barcelona..

La Secretaria del Consell s'ha esmerçat especialment a impulsar el treball en xarxa facilitant l'intercanvi d'informació, convocatòries de jornades i sessions, experiències i altres temes d'interès comú entre les entitats i persones que formen part dels grups per tal de contribuir, així, a generar i activar xarxes de relació i coneixement.

Programes de treball dels grups

De manera resumida, els programes de treball dels grups han estat:

Acció comunitària

Aquest curs s'ha donat continuïtat a la línia de reflexió encetada el curs anterior. És a dir, s'ha continuat reflexionant sobre com des de l'acció comunitària es pot fer ús de les diverses disciplines artístiques i culturals en tant que eines d'inclusió social. S'han considerat les potencialitats de l'acció comunitària com a instrument de promoció de la convivència en l'espai públic i com a instrument d'inclusió social de les persones i els col·lectius socialment desafavorits.

S'han combinat sessions per conèixer experiències d'acció comunitària que fan ús de l'art i la cultura, (Forn de Teatre Pa Tothom, PDC del Besòs i la Casa Amarilla, experiència socioeducativa El Patio de Gran Canaria) amb sessions de reflexió interna del grup.

S'ha debatut i reflexionat entorn dels factors que faciliten l'emergència i la consolidació de les accions comunitàries, els trets distintius més innovadors de l'acció comunitària, les potencialitats transformadores de l'acció comunitària i les limitacions de l'acció comunitària i els reptes se'n deriven.

Dona

El Grup Dona ha realitzat tres activitats paral·leles durant aquest curs. En primer lloc s'ha plantejat recuperar un tema de treball que en anys anteriors ja s'havia abordat,

però que es segueix considerant d'actualitat i interès, ens referim a la qüestió dels **Usos dels Temps**, abraçant diverses perspectives del tema.

En segon lloc, s'ha plantejat fer el seguiment i balanç de les propostes que el Grup Dona ha fet els darrers quatre anys, per tal de veure el seu impacte en les polítiques municipals. I per últim l'altra activitat desenvolupada al llarg de tot el curs, ha estat la promoció d'un pacte de mínims entre dones de diferents partits polítics. Aquesta idea o iniciativa sorgeix com a resposta d'una proposta que el Grup Dona va formular el curs anterior 2006-2007.

Concretament la tasca duta a terme pel Grup Dona, ha estat l'elaboració d'un document, que pretén ser un punt de partida per a la promoció de pacte de mínims, per tal que l'entomin les dones polítiques i els diferents grups polítics municipals.

Drogodependències

L'interès del Grup de Drogodependències aquest curs s'ha centrat en el nou perfil d'usuaris que arriben o es detecten dels diferents serveis de drogodependències, a la nostra ciutat, i els abordatges de treball terapèutic i d'inserció social que són necessaris contemplar. S'ha reflexionat entorn al sistema d'atenció a les drogodependències que hi ha i els reptes de futur. La necessitat de promoure la creació de serveis d'atenció diferents i d'un treball o abordatge de connexió de diferents xarxes d'atenció: les xarxes de salut mental, la xarxa de drogodependències i la xarxa social.

S'ha incidit en el tema de la inserció sociolaboral d'aquests col·lectius de població, coneixent i analitzant diferents experiències i per últim s'ha tractat el programa d'atenció a persones vulnerables de l'Ajuntament de Barcelona i de l'Ajuntament de Vitòria.

Famílies

Aquest Grup ha centrat el seu treball en l'eix de les famílies i la diversitat cultural, i el fenomen del reagrupament familiar; tenint en compte la necessitat de conviure que esdevé en qualsevol societat i la de compartir els recursos disponibles.

S'han tractat les necessitats i reptes de les famílies immigrades, les característiques dels nuclis familiars immigrants a la ciutat de Barcelona, i hem tingut l'aportació de la visió i experiència de diferents famílies immigrades, en primera persona.

Gent gran

El programa de treball del Grup de Gent Gran s'ha centrat en l'àmbit de la qualitat de vida i la qualitat de serveis, orientat a conèixer els punts de vista -les preocupacions, els criteris de qualitat que semblen més importants, etc.- dels diferents membres del Grup i de les entitats que representen; conèixer i valorar modalitats concretes de valoració de la qualitat, així com actuacions que es considerin innovadores; proposar criteris de qualitat dels serveis basats en la qualitat de vida de les persones; i definir actuacions per la seva aplicació com a prova pilot. Aquest programa es durà a terme en dos cursos.

Infància

El Grup, aquest curs, ha treballat de forma monogràfica el tema de la Participació dels Infants. Ha fet un recorregut veient diverses experiències de participació d'infants de la ciutat de Barcelona i de fora: actuacions de la Sindicatura de Greuges, projectes del Consell de la Joventut de Barcelona, l'Audiència Pública dels Nois i Noies de Barcelona, el Plenari dels Infants de Lleida, el Consell d'Escola del CEIP Barrufet, l'experiència del carrer Finlàndia, i diferents plans de desenvolupament comunitari de la ciutat de Barcelona.

Pobresa

El grup de Pobresa s'ha concentrat en tres tipus d'activitats. En primer lloc, discutir diferents informes i/o estudis sobre la situació de la pobresa i les desigualtats a la ciutat de Barcelona. En segon lloc, fer el seguiment de l'activitat desplegada per la Generalitat i Barcelona Activa en matèria d'inserció laboral, que era una qüestió que havia quedat pendent del curs anterior. I en tercer lloc, discutir les bases i/o criteris generals que puguin ser útils per l'elaboració d'un pla municipal sobre pobresa.

Salut

El marc de treball del Grup de Salut d'aquest curs ha girat al voltant del tema "El concepte de Salut, els seus determinants i la utilització profitosa dels serveis sanitaris". S'han tractat una diversitat de temes relatius a l'àmbit de la salut com ara l'Informe de Salut Barcelona 2006, el Fòrum Català de Pacients, la Revisió de la definició del concepte de Salut proposada pel 10è. Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana celebrat a Perpinyà, l'aplicació de la Llei de l'Autonomia i la Dependència: aspectes sociosanitaris i recursos, les experiències de Salut comunitària de la ciutat de Barcelona i l'ús i abús dels medicaments en la gent gran.

Jornades

6 de novembre de 2007: Sessió participativa PAM 2008- 2011

El Consell Municipal de Benestar Social, com a òrgan de participació en temes d'acció social a la nostra ciutat ha format part del procés participatiu d'elaboració del PAM 2008- 2011, fent les seves propostes i aportacions. A tal efecte es va organitzar una sessió específica i oberta a tots els membres del Consell, i es va emprar una metodologia participativa de petits grups de treball, per tal de potenciar i afavorir la participació activa de tothom. La sessió va ser molt profitosa i va comptar amb un àmplia assistència. Les aportacions realitzades han estat recollides en un 66%, en el text final del PAM 2008-2011 presentat.

Programa d'actuació municipal 2008–2011

APORTACIONS

Revisions o esmenes de redactat	6
Concrecions o introducció de nous objectius i mesures	15
TOTAL	21

INCORPORACIONS

Nombre d'aportacions incorporades	14
% d'aportacions incorporades	66%

TALLERS PARTICIPATIUS

Nombre de tallers	4
Nombre de participants	95

10 d'abril de 2008: sessió informativa “El desplegament de les noves lleis socials a la ciutat de Barcelona”

Aquest any s'ha desenvolupat un nou marc legislatiu a nivell social, d'una important repercussió i rellevància per a l'acció social a la ciutat de Barcelona. Des dels diferents òrgans del Consell Municipal de Benestar Social es va despertar l'interès per conèixer l'abast d'aquests canvis normatius i recollint aquesta inquietud el CMBS va organitzar una sessió informativa, per tal de tractar el tema del desplegament de les noves lleis socials. El programa de la sessió va incloure diversos punts: el marc o aposta política per uns serveis socials universals i de proximitat, la informació de les fases i els recursos per a la implantació de les noves lleis, l'explicació del Model de Serveis socials bàsics de Barcelona i per últim el desplegament de la Llei de la promoció de l'autonomia i atenció a les persones en situació de dependència a la ciutat de Barcelona.

Hi van participar 125 persones representants de les diferents entitats i associacions del Consell.

(Vegeu annex 1.)

10 de juny de 2008: Trobada anual dels signants de l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva

S'ha organitzat la segona trobada de renovació de l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva, i es va presentar públicament en aquesta jornada el Marc estratègic per a l'acció social a la ciutat de Barcelona.

L'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva, entès com un espai de diàleg que facilita i promou acords de col·laboració amb una visió compartida de la ciutat, incorpora el Marc Estratègic per a l'acció social com un full de ruta que aporta un horitzó pel que fa a les prioritats compartides sobre l'acció social a la ciutat. La jornada anual de signants i compromissaris de l'Acord, va presentar el Marc estratègic com un àmbit comú d'actuació, en el que cada agent social concreta i defineix els seus objectius i les seves línies d'actuació. Així es pretén aconseguir una acció coordinada i compromesa entre tots els agents de la ciutat amb l'objectiu de construir de manera col·lectiva i compartida una Barcelona més cohesionada i més inclusiva.

Els objectius de la jornada eren:

- Mostrar que la ciutat, en els seus aspectes socials, és una construcció col·lectiva.
- Presentar el Marc Estratègic com a instrument: una estratègia compartida i subjecta a reprogramació permanent.
- Donar a conèixer una diversitat de compromisos, individuals i col·lectius, que afirmen i concreten aquesta voluntat de treballar en una mateixa direcció.

- Formalitzar el compromís de les entitats i institucions de l'Acord amb les prioritats del Marc Estratègic per a l'Acció Social.

En l'acte es van compartir experiències que s'estan realitzant i que fan visible el valor de la col·laboració per a fer una ciutat més inclusiva. Diferents entitats de la ciutat van presentar les seves experiències i/o compromisos de col·laboració.

(Vegeu annex 2 i 3)

18 de juny de 2008: Presentació de la revista Barcelona Societat

El Consell Municipal de Benestar Social va participar a l'acte de Presentació de la revista Barcelona Societat número 14. S'ha relançat novament la publicació d'aquesta revista que compta amb una trajectòria de quinze anys, i que vol ser un instrument de difusió de les polítiques socials a la ciutat, generador de coneixement mutu i d'interrelació entre els professionals de les administracions públiques i les entitats de la ciutat. Ara enceta una nova etapa, amb voluntat de promoure reflexió, crítica i activació d'idees i propostes innovadores, oberta a les aportacions que es poden fer des de diferents àmbits, i entre ells el Consell Municipal de Benestar Social.

Participació i seguiment dels programes municipals

El Consell Municipal de Benestar Social ha participat fent aportacions a l'elaboració dels programes municipals. I aquest curs s'ha centrat més en el seguiment i balanç d'aquests programes, plans i accions:

- Pla municipal per a la inclusió social
- Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva
- Programa d'atenció a persones sense sostre
- Programa municipal per a la gent gran 2006-2010

- Pla d'acció sobre drogues de Barcelona 2005-2008
- Marc municipal per a l'acció comunitària
- Programa municipal per als infants
- Programa municipal per a les famílies 2006-2010
- Informe estratègic de millora dels serveis socials d'atenció primària
- Pla municipal contra la violència vers les dones
- Pla de millora dels casals i espais municipals de gent gran

Participació en altres Consells municipals

Consell Econòmic i Social de Barcelona

S'ha continuat amb l'acord de col·laboració establert entre el Consell Econòmic i Social de Barcelona i el Consell Municipal de Benestar Social. Aquest acord permet avançar en la línia d'aprofundiment en les anàlisis dels aspectes socials i econòmics que comparteixen ambdós consells.

El Consell Econòmic i Social de Barcelona és un òrgan consultiu i de participació del qual formen part els agents socials i econòmics més representatius de la ciutat de Barcelona. Té, entre d'altres, les funcions d'elaborar estudis, dictàmens i propostes de resolucions sobre matèries econòmiques i socials a sol·licitud dels òrgans de govern municipal o per iniciativa pròpia a proposta de qualsevol dels seus membres.

L'acord de col·laboració entre els dos consells s'ha concretat, fins ara, en l'establiment d'un mètode per a la sistematització de l'intercanvi d'informació entre ambdós consells, la participació mútua en grups de treball, la realització d'anàlisis i estudis conjunts, la participació estable del Consell Municipal de Benestar Social en la memòria socioeconòmica del Consell Econòmic i Social de Barcelona i l'emissió de dictàmens del Consell Econòmic i Social de Barcelona sobre programes, iniciatives i idees que sorgeixin en relació amb les polítiques de benestar social.

Aquest curs el Consell Municipal de Benestar Social ha participat aportant la seva experiència en el grup de treball de la Memòria Socioeconòmica de Barcelona 2007 del Consell Econòmic i Social de Barcelona, i ha col·laborat en la redacció de la Memòria Socioeconòmica de Barcelona 2007 amb l'aportació de l'article Apunts sobre les dimensions de l'exclusió social a Barcelona..

Consell de Ciutat

El Consell de Ciutat es va crear com a màxim òrgan consultiu i de participació ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona, en el qual els representants de la ciutadania i els representants de l'Ajuntament debaten els afers principals de la ciutat.

Les finalitats del Consell de Ciutat són assistir els poders públics municipals en l'elaboració de la política i la gestió municipal i vincular de la millor manera possible el conjunt d'agents institucionals i individuals de la vida de Barcelona a les preocupacions i l'activitat dels poders públics municipals, i aquests últims a les inquietuds de la ciutadania. Ha de liderar processos de debat, consens i coordinació amb la resta de consells sectorials i consells ciutadans de districte, entorn dels interessos que afecten la qualitat de vida dels ciutadans i ciutadanes.

Un membre associatiu del Consell Municipal de Benestar Social participa en el Consell de Ciutat, com a representant del nostre consell i assegurant el vincle entre ambdós.

Consell de l'Habitatge Social

El Consell de l'Habitatge Social és l'òrgan consultiu i de participació del Consorci de l'Habitatge de Barcelona. Té per finalitat exercir les seves funcions consultives i de participació en relació amb les diferents accions i interessos vinculats a la planificació, la programació i la gestió de les polítiques d'habitatge a la ciutat.

Té una composició plural i hi participa un membre o representant del Consell Municipal de Benestar Social.

Premi del Consell Municipal de Benestar Social als mitjans de comunicació

Enguany ha estat la XV edició del Premi del Consell Municipal de Benestar Social als mitjans de comunicació, que consta de les modalitats de premsa, ràdio, televisió i Internet. Aquest premi es va crear l'any 1993 amb l'objectiu de promocionar i consolidar la presència de les temàtiques socials en els diferents mitjans de comunicació, i pretén fomentar el bon tractament de les temàtiques socials en els mitjans de comunicació a la nostra ciutat.

El premi el convoca l'Ajuntament de Barcelona conjuntament amb el Col·legi de Periodistes de Catalunya.

El Consell de Benestar Social es referma en la necessitat d'avançar i establir formes de col·laboració amb els mitjans de comunicació, per promoure la funció social d'aquests. I per potenciar que apostin per un tractament comunicatiu rigorós de les noves necessitats i reptes socials de la nostra ciutat.

El Premi compta amb un jurat molt qualificat, compost per membres prestigiosos de totes les facultats de Ciències de la Comunicació de Barcelona, del Col·legi de Periodistes de Catalunya, d'entitats socials de la ciutat, representants dels diferents mitjans de comunicació i experts de les diferents modalitats.

L'acte de lliurament dels premis va tenir lloc el 29 de gener del 2008, al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona. A la convocatòria del 2007 es van presentar 28 candidatures, amb 50 treballs emesos per 24 mitjans. D'entre els treballs presentats, 10 van ser de la modalitat de premsa, 16 de ràdio, 18 de televisió i 6 d'Internet.

Amb l'objectiu d'augmentar la visibilitat del Premi s'ha editat un CD on es recullen els treballs guanyadors de l'edició anterior, i s'ha distribuït a les organitzacions membres del CMBS, als diferents mitjans de comunicació, als col·legiats del Col·legi de Periodisme de Catalunya, etc.

(Vegeu els annexos 4 i 5.)

Web del Consell Municipal de Benestar Social

El Consell Municipal de Benestar Social disposa des del curs passat de la web www.bcn.cat/consellbenestarsocial. La web és pel Consell una eina comunicativa de doble direcció: vol informar i compartir el coneixement i treball que es realitza a nivell intern del Consell, en els seus diferents òrgans, i alhora també pretén informar i difondre les activitats d'interès, externes al Consell, que realitzen les mateixes entitats i organitzacions que participen o formen part del Consell.

És un instrument de comunicació i difusió, que ens ajuda a visibilitzar la tasca que es duu a terme. I també facilita la connexió amb altres webs, amb les quals es pot linkar.

La informació que es pot trobar a la web és diversa i està organitzada en diferents blocs informatius. Hi ha una part més dinàmica de notícies, en relació amb l'activitat pròpia del Consell i també d'agenda d'activitats de temàtica social que es realitza a la ciutat (jornades, xerrades, etc.) i que bàsicament és organitzada per les entitats o organismes que participen en el Consell. S'hi pot trobar també una part d'informació més fixa, relativa a la composició del Consell, i de documentació (programes municipals, informes participatius del Consell Municipal de Benestar Social, legislació, etc.).

Des de la Secretaria del Consell es treballa per alimentar i actualitzar la informació de la web, i s'aposta per avançar més en aquesta tasca, que ens ajuda a visibilitzar i construir un treball en xarxa.

Resposta a les propostes dels grups de treball 2007

Aquest apartat de l'Informe s'estructura en dos blocs. Un primer de seguiment de les propostes de caràcter transversal del Consell i correspon a les actuacions del conjunt de polítiques municipals orientades a prevenir les dinàmiques d'exclusió social i que es desenvolupen en diferents programes d'acció assenyalats en el Pla d'actuació municipal i en el desenvolupament de les seves mesures.

I un segon bloc, on s'expliciten amb més detall les realitzacions vinculades a les propostes concretes que han fet els grups de treball del Consell el 2007.

La proposta de Programa d'actuació municipal 2008-2011 es va sotmetre a un procés de participació per tal de ser informada, debatuda i de rebre les propostes ciutadanes de millora. En el cas de l'apartat d'Acció Social i Ciutadania, el text inicial recollia ja en les mesures moltes de les propostes que el CMBS ha desenvolupat aquest darrers anys, algunes com a seguiment i impuls de l'iniciat en períodes anteriors com és el cas, per exemple, dels programes de gent gran, infància, famílies, etc. i d'altres que s'incorporaven de bell nou com, per exemple, el desplegament de la Llei d'autonomia personal i prevenció de la dependència, l'impuls de l'estratègia de millora dels serveis socials bàsics en el context del desplegament del nou marc legal establert per l'Estat i la Generalitat de Catalunya.

El CMBS va participar molt activament en el procés participatiu endegat el darrer trimestre de l'any 2007, fent un total de 21 revisions o concrecions de redactat i 14 aportacions. Per a desenvolupar el procés es van fer 4 tallers participatius en els que van participar 95 persones. El 66% de les seves aportacions van ser incorporades al document aprovat per la comissió de govern de 16 de gener de 2008.

Seguiment propostes transversals del Consell

Model de Serveis Socials Bàsics

En la línia d'impulsar l'estratègia de millora dels serveis socials bàsics, així com dels serveis socials d'atenció especialitzada, per satisfer el conjunt de necessitats i garantir un bon desplegament del nou marc legal establert i a partir de l'aprovació, el 4 d'octubre de 2007, de la Llei de Serveis Socials, per part del Parlament de Catalunya, es van establir les bases generals del nou model de Serveis Socials Bàsics. La llei contempla l'accés als serveis socials com un dret universal i subjectiu, fet que suposarà un increment sostingut de població amb perfils diversos que s'incorporaran els propers anys com a noves persones usuàries de la xarxa d'atenció social. En aquest context l'Ajuntament de Barcelona ha establert com a prioritat del mandat i element definitori del model de ciutat, tant la millora qualitativa de l'actual model d'atenció, com l'ampliació d'equipaments i l'increment de professionals.

El disseny del nou sistema de serveis socials parteix de paràmetres d'universalisme, atenció a la diversitat i acció comunitària, els quals amplien el camp d'acció social a tota la ciutadania, amb independència dels nivells de renda, i alhora potencien les actuacions preventives i de caire relacional.

L'atenció social a les persones aposta per a convertir-se en una eina generadora d'inclusió, cohesió i vincles comunitaris, amb un marcat caràcter de servei públic universal i de proximitat. Aquest replantejament de l'acció social requereix d'una revisió global de l'actual xarxa de serveis socials bàsics que comportarà, d'una banda, l'augment d'equipaments i de professionals i, d'altra banda, una nova manera de treballar i d'abordar la complexitat de les realitats socials emergents.

El model de Serveis Socials Bàsics de Barcelona culmina una trajectòria d'acció marcada per l'elaboració del Llibre Blanc i per l'Estratègia de Millora dels serveis socials d'atenció primària, desplegades al llarg del mandat anterior, les quals han comptat amb una àmplia participació dels col·lectius professionals i el teixit social.

El Model Municipal de Serveis Socials Bàsics presenta un conjunt de criteris rectors que han d'orientar el conjunt de les seves intervencions. Són criteris tant de caràcter substantiu (accessibilitat, universalitat, equitat, globalitat), com de caràcter operatiu (proactivitat, qualitat, eficàcia, eficiència, flexibilitat) i de tipus relacional (confiança, cooperació, treball en xarxa, proximitat).

Els objectius prioritaris del procés de millora que impulsarà el model es reflecteixen en 4 eixos estratègics d'acció, els quals marcaran el futur de l'atenció social a Barcelona al llarg dels propers anys

- *Millorar l'accessibilitat ciutadana a l'Atenció Social Bàsica.* S'establiran els mecanismes que garanteixin a tothom l'accés a la informació i al catàleg de prestacions vinculades als drets socials de ciutadania, es treballarà per tal de reduir al màxim el temps per accedir a l'atenció, i es potenciarà l'agilitat en el conjunt de respostes. Les persones ateses seran també protagonistes i subjectes dels processos d'atenció, a partir de criteris d'empoderament personal i col·lectiu.
- *Definir i compartir, a escala de ciutat, els processos tècnics i els criteris d'atenció.* L'Ajuntament establirà protocols d'intervenció individuals-familiars i grupals en funció de tipologies de situació i problemàtiques socials. Això suposarà, d'una banda, la reducció en el nivell de discrecionalitat en les respostes, i d'altra banda permetrà corregir els dèficits d'equitat i optimitzar els recursos. També es simplificaran els processos de gestió amb eines noves, propiciant la reducció dels processos burocràtics i els temps d'espera dels ciutadans i ciutadanes.
- *Millorar la qualitat dels serveis prestats i ampliar el ventall de respostes.* Els nivells de qualitat i d'eficàcia es vinculen també a la diversificació de les estratègies d'acció dels Centres de Serveis Socials (CSS), tot i incrementant la dedicació professional relacionada amb pràctiques proactives de tipus preventiu i comunitari, arrelades en la proximitat i la vida quotidiana. L'objectiu és adequar en tot moment la prestació de serveis a les necessitats i expectatives de les persones. A tal efecte es prioritzarà la coordinació amb la resta de dispositius institucionals i associatius d'atenció social del territori, i amb aquells vinculats a altres sistemes de benestar (salut, educació, habitatge, ocupació...)

- *Comunicar el model de Serveis Socials Bàsics de Barcelona.* Es posaran en marxa una sèrie d'accions de divulgació i coneixement entre la ciutadania del nou model de Serveis Socials, per tal de traslladar una imatge que expressi els valors d'accessibilitat, innovació, qualitat, calidesa i proximitat que permetin incrementar les relacions de confiança entre el conjunt de la ciutadania i els serveis socials.

Altres elements claus en la definició i la implantació del Model de Serveis Socials Bàsics són:

- *El catàleg de Serveis Socials* com a element bàsic i estratègic en la definició i l'orientació del model d'atenció social. La seva revisió permanent és la garantia d'equitat territorial i d'adequació de les respostes que dona l'administració local a les necessitats i les expectatives ciutadanes.

L'abast del Catàleg Local comprèn tots els serveis socials de titularitat municipal que es presten a la ciutat; tant els que es presten directament des dels Centres de Serveis Socials com aquells altres que es gestionen de forma centralitzada des de la Direcció d'Acció Social i que tenen una funció de suport a la xarxa territorialitzada de serveis socials bàsics.

El Catàleg consta de 43 serveis d'atenció individual i familiar¹ agrupats en 11 tipologies diferents; i 12 serveis d'atenció col·lectiva agrupats en 3 tipologies. D'aquests 55 serveis, el 80% (un total de 44) són d'accés directe a través de la xarxa de Centres de Serveis Socials.

- *El Circuit d'Atenció* determina els canals per mitjà dels quals es produeix l'accés i l'operativa d'atenció a la ciutadania en la seva diversitat de perfils i necessitats. L'objectiu és doble: a) millorar l'accés per mitjà d'un sistema multicanal integrat tot i facilitant la interacció de la ciutadania amb el sistema de serveis de la forma més adequada a cada cas i b) millorar l'atenció per mitjà d'un model organitzatiu dels Centres amb capacitat d'abordar necessitats personals de baixa i alta complexitat i processos de treball preventius i comunitaris.

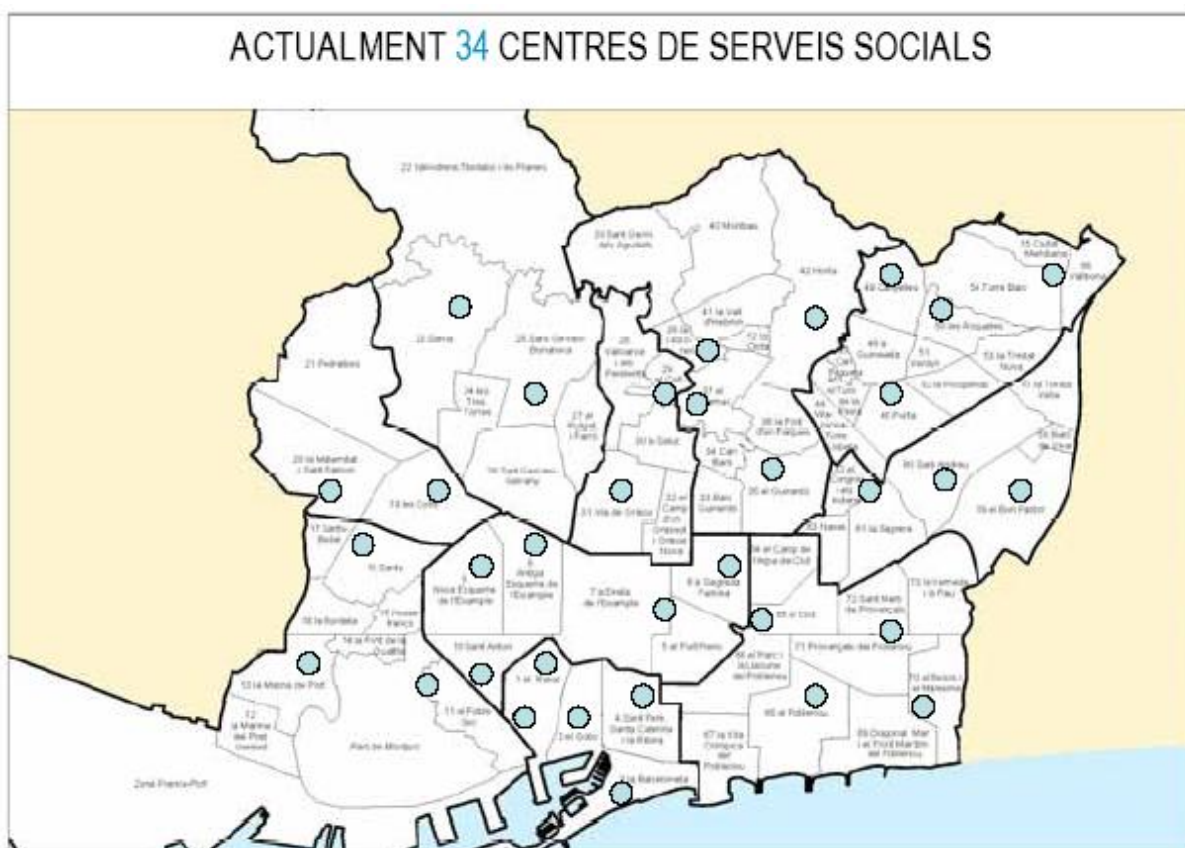

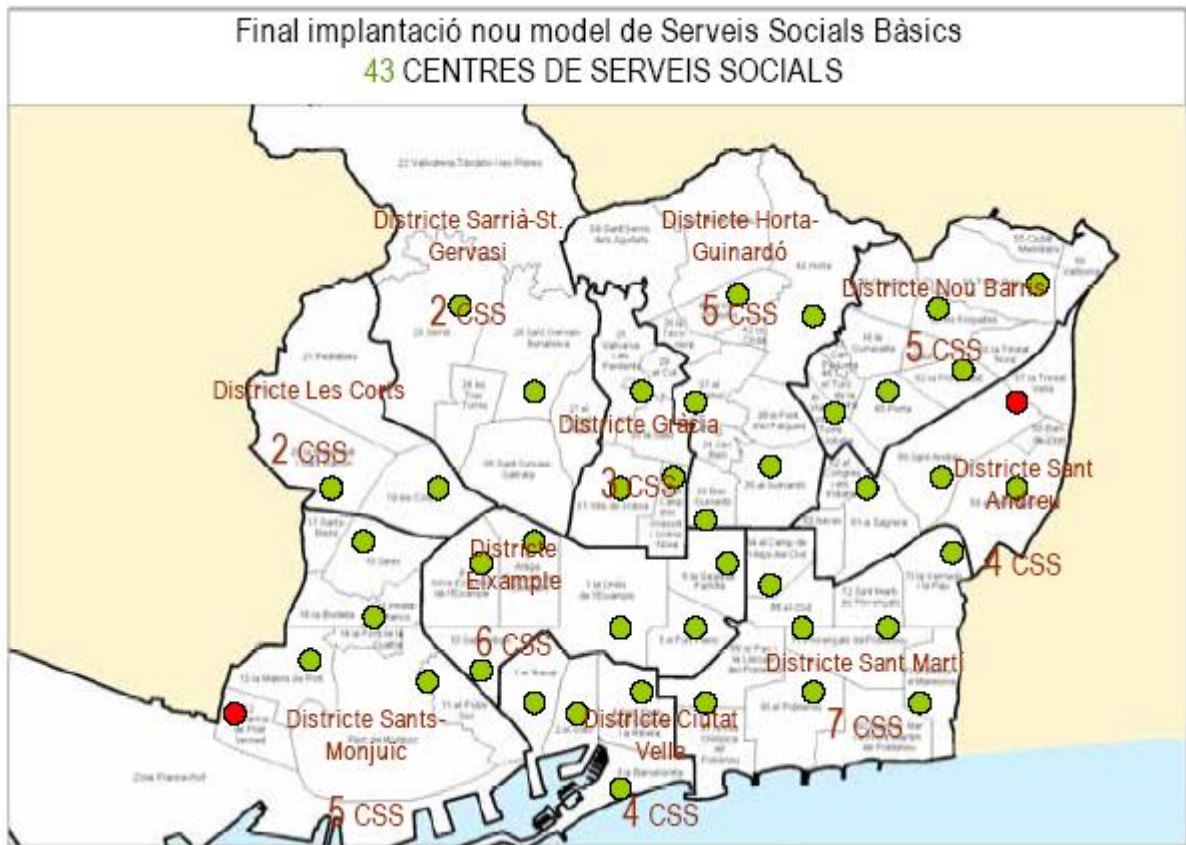
- *El procés de planificació de l'acció social a Barcelona* s'articularà a diferents escales territorials (barri, districte i ciutat). Cada Centre de Serveis Socials elaborarà el seu **Programa de Centre**, incorporant els elements específics del barri o barris de referència. Cada Districte englobarà el conjunt de Programes de Centre per mitjà d'un **Pla d'Acció Social de Districte**. Finalment, els 10 Plans de Districte quedaran articulats en el **Pla d'Acció Social Territorial de Barcelona**. La diversitat d'àmbits de planificació permetrà tant el respecte als criteris i protocols únics de ciutat orientats a garantir l'equitat, com la presència de línies d'acció adaptades a la diagnosi de cada realitat territorial, orientades a garantir participació i proximitat.

S'establirà també un Comitè Avaluador de l'Acció Social –amb representació dels òrgans centrals, dels districtes i del Consorci de Serveis Socials- amb capacitat d'aprovar i fer el seguiment de l'instrument planificador de ciutat.

- *El Pla de Sistemes d'Informació* esdevé un instrument estratègic imprescindible per tal de donar suport al desplegament del nou model. El Pla engloba un total de 30 accions que es tradueixen en productes concrets (aplicacions, catàlegs de protocols, portal del professional, eines d'explotació i de gestió etc). Un total de 24 d'aquests productes, el 80%, es preveu que estiguin completats entre el 2008 i el 2010; la resta, al llarg del període 2011-2012.

S'invertiran, fins el 2011, 30 milions d'euros per fer front a les diverses actuacions previstes en els Centres existents, i a la construcció dels nous equipaments. Quan acabi la implantació del nou model, s'hauran construït 9 Centres de Serveis Socials nous i s'hauran remodelat 14 i substituït 20 dels 34 ara existents. Tots els barris de la ciutat comptaran amb un Centre de referència funcionant d'acord al nou model.

● Aquests centres pertanyen als nous barris en planejament.

El model també defineix l'existència de tres tipologies de Centre, en funció del nombre de professionals que acollirà cada Centre de Serveis Socials. El ventall anirà d'un mínim de 13 a un màxim de 23 professionals per centre. A més, caldrà afegir els professionals que formaran part dels equips de suport de Districte i de l'àrea d'Acció Social i Ciutadania. Quant a les dimensions d'aquests centres, i seguint amb les tres tipologies existents, hi ha 11 centres de 550 m² aprox., 29 centres de 750 m² aprox. i 3 centres de 990 m² aprox.,

L'Ajuntament de Barcelona incorporarà a la seva plantilla municipal un total de 211 nous professionals, per possibilitar i garantir l'èxit de la implantació del nou model de Serveis Socials. El 2011, els centres de Serveis Socials Municipals comptaran amb un total de 696 professionals, el que suposa un increment del 44% de la plantilla actual, conformada per 485 professionals.

La distribució territorial de les ràtios de professionals es realitza tenint en compte tres variables bàsiques: el volum de població, la taxa d'activitat dels actuals centres i l'índex sintètic de necessitats socials de cada territori. S'aplica un criteri de caràcter

redistributiu: els districtes amb necessitats socials més generalitzades i intenses disposaran d'una ràtio més elevada de professionals. Així, doncs, la ràtio de professionals (habitants per equips bàsics) dels districtes de Ciutat Vella, Sants-Montjuïc i Nou Barris està entre 11.000 i 16.000 habitants, mentre que la ràtio dels districtes de l'Eixample, Gràcia, Horta-Guinardò, Sant Andreu i Sant Martí està entre 16.000 i 20.000 habitants i els districtes de Les Corts i Sarrià-Sant Gervasi entre 20.000 i 24.000 habitants.

Els Equips Bàsics estan formats per 3 treballadors/es socials i 2 educadors/es socials segons l'actual Llei de Serveis Socials de Catalunya.

L'increment de la plantilla professional suposarà un augment substancial del capítol de despesa vinculat a recursos humans, estimat en un cost superior als 9 milions d'euros anuals. Pel procés d'implantació del model de Serveis Socials Bàsics en el període 2008-2011, l'Ajuntament de Barcelona hi destinarà, en el marc del Programa d'Inversions Municipals (PIM) de l'actual mandat, 30 milions d'euros d'inversió. La previsió de costos relacionats amb la implantació del nou Pla de sistemes d'Informació d'Acció Social, període 2008-2012, és de 7,5 milions d'euros.

Llei de promoció de l'autonomia personal i suport a la dependència

Amb l'objectiu de desplegar, des del protagonisme municipal, la Llei de promoció de l'autonomia personal i suport a la dependència, el principal desafiament que s'ha assumit és dotar d'eines, recursos i condicions òptimes per tal que els equips d'atenció social primària puguin assumir la funció i el protagonisme que tenen assignat en aquest àmbit.

En aquest sentit i tenint en compte aquest context, l'Ajuntament de Barcelona que aglutina més del 60% de les sol·licituds de tota Catalunya, ha fet un important esforç d'anticipació i d'acció. Ens hem anticipat creant dispositius d'informació i atenció personalitzada addicional a la ciutadania, realitzant estudis i perspectives de futur, creant grups motors de tècnics en treball social per millorar els processos i eines d'intervenció social. Hem actuat reforçant els equips de professionals, creant circuits que assegurin la qualitat, la rapidesa i minimitzen els errors en la tramitació de sol·licitud i formant als nostres professionals perquè donin la millor atenció als ciutadans i ciutadanes de Barcelona.

Es reconeix un nou dret de ciutadania, universal i subjectiu (que pot ser exigit i reclamat administrativament i jurisdiccionalment): el dret de les persones que no es poden valer per elles mateixes a ser ateses per l'Estat, i garanteix una sèrie de prestacions.

En aquest sentit, la llei contempla i fixa una àmplia gamma de respostes i recursos per atendre a les persones en situació de dependència, els quals podem organitzar en dos grans categories: la prestació de serveis per mitjà de centres i programes públics o concertats (segons catàleg) i les prestacions econòmiques de diferent tipus. El dret d'accés a aquests serveis i prestacions ve determinat per la valoració del grau i el nivell de dependència que pateix la persona, segons un barem establert. Per fer efectives les prestacions reconegudes a les persones en situació de dependència, els serveis socials municipals estableixen un Programa Individual d'Atenció (PIA)

Situació global a la ciutat:

Dades acumulades més rellevants fins al 30 de maig de 2008.

Totes les dades de la taula han estat proporcionades pel Consorci de Serveis Socials de Barcelona. Les seves dades integren totes les sol·licituds de Barcelona (tant les que han arribat des de l'Ajuntament com per altres vies)

	31/01/08	04/03/08	31/03/08	30/04/08	30/05/08
Sol·licituds registrades a la ciutat de Barcelona (Ajuntament + CSSB)	12.865	14.980	16.041	17.249	18.256
Sol·licituds valorades a la ciutat de Barcelona	9.230	10.520	11.462	11.989	12.630
Sol·licituds valorades a Barcelona de Grau III				9350	9752
Sol·licituds valorades Barcelona Grau II, nivell 2				984	1048
Sol·licituds valorades a Barcelona de Grau II, nivell 1 / Grau I / Sense grau				1655	1830
Resolucions emeses a Barcelona	5.654	7.292	10.027	11.013	11.606
PIA realitzats a Barcelona (Ajuntament + CSSB)	71	473	1203	1863	3.005
Persones de Barcelona que ja estan rebent servei/prestació				1.074	1.822
Exitus				1.241	1.521

ConSORCI de Serveis Socials de Barcelona. Primera fase de traspassos amb els serveis especialitzats de tercer nivell

El Consorci de Serveis Socials, previst a la Carta Municipal, té com a objectiu desenvolupar, en l'àmbit de Barcelona, els serveis, establiments, programes i activitats de prevenció, atenció i promoció social. D'entre les seves funcions, cal destacar la capacitat de proposar la planificació general de tota la xarxa de serveis socials a Barcelona, així com la programació i la gestió dels serveis socials especialitzats adreçats als col·lectius de dones i infants en risc, persones amb discapacitat i persones drogodependents.

El 27 d'abril del 2006, el DOGC publica els estatuts del Consorci, després de l'aprovació final per ambdues institucions. El juliol del 2006 se celebra la sessió constitutiva del Consorci, amb el nomenament dels membres del Consell de Govern i la Comissió Mixta.

El 17 de gener de 2008, el Consell de Govern va aprovar la proposta de traspassos al Consorci, elaborada per la Comissió Mixta i va ser efectiu el traspàs dels serveis i recursos personals i econòmics pel que fa als serveis socials de tercer nivell d'atenció social, sense perjudici que més endavant se li puguin delegar altres competències per part de les administracions consorciades.

Principis dels traspassos de competències:

- Gradualitat i oportunitat en l'assumpció paulatina de les competències.
- Proximitat i millora de l'accessibilitat, amb criteris d'eficiència.
- Transversalitat i intersectorialitat amb altres consorcis per a l'atenció integral de les persones.
- Garantia de continuïtat i longitudinalitat del servei, amb la definició de la funció del Consorci com a actor de la xarxa de serveis socials de Catalunya.

Serveis que es traspassen

- Atenció a la família, a la infància i a l'adolescència: centres d'acollida, centres residencials d'acció educativa, serveis residencials d'estada limitada per a dones i serveis d'integració familiar.

- Atenció a persones amb discapacitat: valoració i orientació, centres de dia d'atenció especialitzada per a persones amb discapacitat i centres residencials per a persones amb discapacitat.
- Atenció a persones amb drogodependència: serveis residencials

Acord de finançament dels serveis socials per mitjà del Conveni-Marc

Cada any l'Ajuntament i la Generalitat signen un Conveni-Marc per mitjà del qual la Generalitat aporta un volum determinat de recursos per tal de finançar parcialment els serveis socials d'atenció primària i especialitzada que gestiona l'Ajuntament. Al llarg dels anys 2001 a 2004, el Conveni-Marc es va incrementar en una mitjana anual d'un 7,4%.

L'any 2005, l'Ajuntament i la Generalitat arriben a un acord d'increment plurianual sostingut de les aportacions autonòmiques. Com a conseqüència d'aquest Acord de Finançament, l'evolució de les aportacions de la Generalitat al Conveni-Marc amb l'Ajuntament els anys 2005 i 2006 han estat les següents:

	% Increment		% Increment		% Increment		
	2004	2005	2005	2006	2006	2007	2007
Atenció primària	6.632.703,00	8.464.456,32	27,6%	11.635.746,00	37,47%	16.616.991,05	42,80%
Atenció especialitzada	2.788.164,60	3.682.219,10	32,06%	5.942.872,92	61,37%	6.618.063,54	11,36%
Infància	1.742.499,28	1.888.725,20	8,38%	2.733.945,29	44,75%	3.116.417,72	13,98%
Discapacitats	1.045.665,32	1.207.660,45	15,4%	1.776.335,23	47,09%	2.551.336,40	43,62%
Altres (gent gran)	–	585.833,45	Nou	1.432.591,40	144,78%	950.309,42	-33,67%
Total	9.420.867,60	12.146.675,42	28,9%	17.578.618,92	44,72%	23.531.322,37	33,86%

Així doncs, al llarg dels anys 2005, 2006 i 2007 el Conveni-Marc ha passat de 9.420.086 euros a 23.531.322,37 euros, el que representa un increment acumulat del 149%. Per altra banda, es donà un acord de gran transcendència a l'hora de rectificar la insuficiència de les aportacions financeres de la Generalitat: que la seva aportació al finançament dels serveis municipals d'atenció primària s'aniria concretant, a partir de 2005, en increments anuals successius de manera que l'any 2014 l'aportació de l'Ajuntament no superi el 33% del cost total dels serveis. Això implica que les aportacions de la Generalitat s'incrementin al voltant d'uns 5.400.000 euros anuals durant un període de 10 anys. Ara per ara podem dir que entre 2003 i 2007, com a conseqüència de les negociacions incentivades per l'Ajuntament, l'aportació financera de la Generalitat en els serveis socials es concreta en un increment del 149%.

Pla Municipal per a la Inclusió Social

En la línia de completar el desplegament del Pla Municipal per a la Inclusió Social mitjançant la millora i l'expansió dels serveis, la cooperació transversal i la potenciació de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, s'ha dotat aquest desplegament dels recursos humans i econòmics necessaris i s'ha avançat en les línies de cooperació i compromís amb els diferents agents de la ciutat.

Principals indicadors de balanç:

- L'enfortiment de la despesa per la inclusió social:
Despesa en serveis vinculats a l'execució del pla d'inclusió:
2004: 61.934.598 € 2007: 93.230.284 €
Alguns exemples d'evolució de la despesa d'inclusió social:

	2004	2007
- Xarxa bàsica d'atenció primària (centres de serveis socials)	37.239.371	54.093.305
- Servei d'Atenció Domiciliària	9.154.489	16.831.067
- Atenció a persones sense sostre	5.718.557	12.360.706
- Acció Comunitària	699.225	1.226.047
- Atenció a la infància en risc	4.039.392	6.038.220

- L'enfortiment dels equips professionals per la inclusió social
Professionals dels serveis socials municipals:
A la xarxa territorial d'atenció social primària i d'infància en risc:
2004: 346 professionals 2007: 415 professionals
2011: 696 professionals a SSB

Als serveis d'atenció primària de ciutat (urgències socials, medi obert i equipaments): 2004: 110 professionals 2007: 175 professionals
- L'enfortiment de la implicació ciutadana en les polítiques d'inclusió
Evolució de la despesa en convenis d'inclusió amb entitats d'acció social:
2004: 1.257.860 2007: 2.268.127

Evolució del nombre d'entitats amb convenis d'inclusió signats amb l'Ajuntament: 2004: 23 convenis d'inclusió 2007: 93 convenis d'inclusió
- Inclusió social en l'àmbit econòmic i laboral
Prestacions econòmiques: 11.732 persones ateses amb ajuts econòmics de serveis socials
Recursos destinats: 2003: 1.191.860 € 2007: 2.276.488 €

Rendes mínimes d'inserció:

2003: 3.350 RMI (6.700 persones beneficiàries)

2007: 5.285 RMI (10.570 persones beneficiàries)

SAIER: núm. persones ateses al Servei d'Orientació Laboral:

2006: 729 persones

2007: 1.326 persones

- Inclusió social en l'àmbit residencial i en situacions d'exclusió intensa

Habitatges d'atenció social (inclusió i gent gran):

2003: 179 persones acollides en 130 habitatges d'atenció social

2007: 971 persones acollides en 702 habitatges d'atenció social

3.153 persones sense sostre ateses al llarg del 2006.

2004: 309 places d'acolliment nocturn i 50 de centre de dia

2007: 736 places d'acolliment nocturn i 220 d'atenció diürna.

5 nous centres d'acolliment nocturn i 3 nous centres de dia entre 2005 i 2007.

14.327 persones ateses en els serveis municipals d'alimentació i 286.483 àpats servits al llarg del 2006.

- Inclusió social en l'àmbit de persones en situació de dependència

Servei municipal de Teleassistència:

Desembre 2003: 3.676 aparells instal·lats; 4.463 persones ateses

Desembre 2006: 13.538 aparells instal·lats; 16.438 persones ateses

Setembre 2007: 22.268 aparells instal·lats; 26.307 persones ateses

Desembre 2007: 25.250 aparells instal·lats i 30.024 persones ateses

Maig 2008: 27.504 aparells instal·lats i 32.586 persones ateses

Servei municipal d'atenció domiciliària:

2003: 6.120 persones grans fràgils o amb discapacitats ateses

2006: 12.116 persones grans fràgils o amb discapacitats ateses

Xarxa de centres de serveis socials:

2003: 39.456 persones ateses 2007: 44.943 persones ateses

- Inclusió social en l'àmbit de la immigració (acollida i interculturalitat)

20.417 persones nouvingudes ateses al SAIER el 2007

2003: 619 mediacions interculturals i 4 projectes de mediació comunitària

2006: 1200 mediacions interculturals i 27 projectes de mediació veïnal i comunitària

2007: 1.400 mediacions interculturals

- Inclusió social en l'àmbit relacional (acció comunitària i accessibilitat)
 - Acció comunitària:
 - 2003: 7 plans comunitaris i 16 accions comunitàries d'intercanvi i solidaritat (151 agents implicats)
 - 2007: 16 plans comunitaris i 39 accions comunitàries d'intercanvi i solidaritat (362 agents implicats)
 - Accessibilitat:
 - 2004: 155.063 viatges en el servei porta a porta i 1.922.898 euros de pressupost
 - 2007: 243.082 viatges en el servei porta a porta i 3.977.161 euros de pressupost
 - Previsió de pressupost pel 2008: 4.500.000 euros
 - 2004: 143 persones amb gran discapacitat ateses al servei de suport al bany (prestació de 501 serveis de suport)
 - 2007: 387 persones amb gran discapacitat ateses al servei de suport al bany (prestació de 1.805 serveis de suport)
- Inclusió relacional de persones d'alta vulnerabilitat (infants i adolescents en risc)
 - 2003: 901 joves vinculats al programa A Partir del Carrer, 772 joves en activitats d'orientació i 212 en seguiment estable
 - 2006: 3.947 joves vinculats al programa A Partir del Carrer, 1.740 joves en activitats d'orientació i 449 en seguiment estable
 - 2007: A partir del Carrer: total educadors: 36; núm. total grups detectats: 218 (2.327 joves) i núm. grups contactats: 189 (1.777 joves)
 - 3.070 nens i nenes atesos pels equips d'infància en risc i 914 infants atesos en la xarxa de centres oberts (140 el 2003)
 - 2007: 3.315 menors atesos pels EAIA

En relació a l'Habitatge Social, s'està treballant des de la perspectiva del Pla d'Habitatge de Barcelona 2008-2016 per tal de fer una previsió adequada als diferents perfils i necessitats d'habitatge d'inclusió 2008-2011.

Així doncs, els pisos d'inclusió per a famílies o individus que han fet un procés a centres residencials i poden accedir amb una tutela presenten una previsió de caràcter ascendent, passant dels 21 pisos en el 2007 a una previsió de 22 pisos en el 2008, 32 pisos en el 2009, 41 pisos en el 2010 i 75 pisos en el 2011.

Quant a la borsa d'habitatges d'urgència per a famílies afectades per desnonament, sentència de separació, maltractament, etc. Que, actualment només s'aplica al

districte de Ciutat Vella, es preveu poder disposar al voltant de 300 habitatges per l'any 2011. Tanmateix, la previsió de pisos pont per a dones maltractades per l'any 2011 és de 12.

Per últim, i en referència a pisos per a usuaris/es amb vulnerabilitat econòmica i famílies o grups procedents de pisos d'inclusió o de Serveis Socials Bàsics amb autonomia per viure sols amb cost de lloguer baix, s'ha fet una previsió clarament ascendent, doncs, dels 10 pisos previstos per l'any 2009, per tal de poder arribar a més de 100 pisos al 2011.

Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva i Marc estratègic per a l'acció social de Barcelona

El passat divendres, 27 de juny, es va presentar al plenari municipal l'informe del Marc estratègic per a l'acció social de Barcelona.

L'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva es va constituir el 5 d'abril de 2006 amb 235 entitats. Actualment, ja són 392 les entitats vinculades a l'Acord. L'any 2008, l'Ajuntament ha signat 96 convenis per a la inclusió, 58 més respecte els 38 existents el 2005. Enguany, es destinaran 2,9 milions a finançar les actuacions acordades (1,37 milions més que el 2005). Es tracta d'un model de treball innovador que té com a fil conductor la col·laboració mútua, i és un pas endavant cap a la coresponsabilització en l'impuls de les polítiques socials.

Un dels principals objectius de l'Acord era dotar-se d'un **Marc estratègic per a l'acció social de Barcelona** amb capacitat d'estructurar i fer confluïr compromisos d'acció, sobre la base d'objectius compartits. El passat 10 de juny de 2008, l'Ajuntament i les 392 entitats que integren actualment l'Acord Ciutadà debatien conjuntament i formalitzaven l'aprovació del Marc Estratègic, que inicia el seu procés de desplegament amb 136 Compromisos d'Acció ja incorporats.

El Marc estratègic per a l'acció social de Barcelona és un espai comú d'actuació, una plataforma en la qual cada agent social concreta i defineix les seves línies de treball. Accions que es defineixen a partir d'una diagnosi i una anàlisi compartida de les dinàmiques socials de Barcelona, així com d'un ventall de valors, idees-força i objectius també acordats. Es pretén doncs aconseguir una acció coordinada entre l'Ajuntament i els agents socials de la ciutat, en la perspectiva de construir de manera col·lectiva i coresponsable una Barcelona més inclusiva i cohesionada.

Observatori Social Barcelona

Per tal de facilitar, difondre i compartir els coneixements en relació a l'evolució social a la ciutat de Barcelona, des de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania s'ha impulsat l'Observatori Social Barcelona, que té com a objectius:

- Conèixer i avaluar la situació i l'evolució de les condicions de vida de la població, la realitat dels diferents col·lectius i l'evolució dels fenòmens i processos socials que afecten a la qualitat de vida de les persones i a la cohesió social de Barcelona.
- Difondre i compartir coneixement amb la ciutadania, les entitats i associacions, i amb el col·lectiu professional-tècnic, directiu i polític.
- Donar suport a la planificació i a la presa de decisions

Aquest mes s'ha posat en marxa la web (<http://www.bcn.cat/observatoribcn>)

D'altra banda, assenyalar també l'edició del número 14 de la revista *Barcelona Societat*, que ha significat la reactivació d'aquesta publicació capdavantera en l'àmbit social. Aquest número està especialment dedicat a aprofundir en els diferents aspectes que presenta la dimensió de la dependència amb articles respecte:

- Longevitat i dependència, implicacions socials i econòmiques
- Els reptes de la llei de la dependència pels governs locals

També, destacar la presentació de l'estructura de la distribució territorial de la renda familiar a Barcelona.

CGLU

La Tinència d'Acció Social i Ciutadania participa activament en la promoció de les polítiques d'inclusió social a nivell internacional. L'objectiu és liderar, dinamitzar i coordinar la relació entre ciutats de tot el món que es caracteritzen per promoure polítiques locals orientades a articular una ciutadania activa, políticament responsable i solidària; i a garantir els drets que des d'una perspectiva cívica, política i social asseguruen les bases del desenvolupament humà.

Barcelona, d'altra banda, és una ciutat coneguda al món. La trajectòria històrica dels seus ciutadans i ciutadanes l'han feta referència de la modernitat, d'avançada en les aspiracions socials, d'innovació progressista en els àmbits de la cultura i l'ensenyament, de resistència a les agressions totalitàries i de promoció de la democràcia, de reinvençió de la seva estructura urbana en un sentit socialment integrador, de solidaritat i de compromís amb la pau. I Barcelona, també, rep el món en el seu si com a conseqüència del procés de globalització, procés que ens proporciona ara noves complexitats, oportunitats i reptes socials.

Actualment, al redós de la primera estratègia política municipal, la inclusió social, i de la voluntat expressada en l'Acord de Govern del present mandat, referent a garantir la qualitat democràtica de l'acció de govern, Barcelona està en condicions d'esdevenir referent mundial en la promoció de polítiques locals generadores de cohesió social i d'aprofundiment de les relacions democràtiques.

Aquesta voluntat es tradueix positivament en conseqüències pràctiques per a les ciutats en relació i per a Barcelona en particular. Enumerem les tres més significatives: una, les ciutats en el marc de la globalització són actors polítics estratègicament fonamentals, raó per la qual és especialment en l'espai de les ciutats on l'acció política pot neutralitzar o reduir les desigualtats socials estructurals pròpies del procés de globalització; dues, tota acció que enforteixi les xarxes de ciutats alhora enforteix institucionalment els seus municipis en tant que peces clau per al desenvolupament humà; tres, la relació cooperativa entre ciutats assegura la transmissió de coneixements entre diferents experiències, fet que permet adoptar estratègies de millora continuada de les pròpies polítiques i pràctiques locals.

D'acord amb el que estableix el Pla d'Actuació Municipal 2008-2011 de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania pel que fa a compromisos internacionals, des de la

perspectiva de la inclusió social i l'aprofundiment de les relacions democràtiques, Barcelona, ara per ara, operativitza els propòsits abans esmentats amb la seva vinculació en set xarxes internacionals de caràcter polític i/o tècnic, que comprenen els àmbits d'acció social, drets civils i salut pública. Són: la Comissió d'Inclusió Social i Democràcia Participativa de Ciutats i Governos Locals Units (CISDP), el Moviment Amèrica-Europa de Regions i Ciutats (AERYC), EUROCITIES (Fòrum d'Assumptes Socials), Moviment de Ciutats pels Drets Humans, Coalició de Ciutats contra el Racisme i la Xenofòbia, Xarxa de Ciutats Refugi, Xarxa Internacional sobre Religions i Mediació en Zones Urbanes, Xarxa Europea de Ciutats Saludables, Xarxa de "Ciutats Bessones" Unió Europea-Amèrica Llatina i el Carib.

Del conjunt d'aquests compromisos, la prioritat de mandat radica en el desenvolupament dels treballs vinculats a la CISDP, en la mesura que l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania financia i lidera políticament i tècnica els treballs d'aquesta Comissió de CGLU. És més, és preferible que la CISDP evolucioni en el sentit d'integrar en el seu si diferents aportacions temàtiques relacionades amb les polítiques d'inclusió, a fi i efecte de dotar-la de més contingut i capacitat de treball.

Seguiment propostes específiques dels grups de treball

Acció comunitària

- *Reforçar la figura dels educadors de carrer en el Programa "A partir del carrer"*
- *Visibilitzar els processos de treball comunitari a la ciutat.*
- *Promoure accions comunitàries que utilitzin el llenguatge artístic i cultural.*
- *Establir acords de col·laboració amb els mitjans de comunicació locals*
- *Incorporar l'acció comunitària en les accions municipals (PAM Dtes., etc.).*

El Pla d'Actuació Municipal (PAM) assenyala l'objectiu de desplegar el Marc Municipal per a l'Acció Comunitària a tots els barris de Barcelona, per mitjà de 4 eixos d'intervenció: plans de desenvolupament comunitari; projectes comunitaris de serveis socials; bancs del temps i d'intercanvi; programes de bon veïnatge i voluntariat social, que concreta amb les següents mesures:

- Treballar, amb els Districtes i la Generalitat, per la consolidació i extensió dels Plans Comunitaris, en la perspectiva de la Barcelona dels barris, tot i garantint un mínim de 25 plans a finals de 2011.
- Enfortir les accions comunitàries d'intercanvi i solidaritat. Crear una xarxa unificada de bancs del temps i d'intercanvi en tots els districtes; donar suport a les entitats de barri que vulguin desenvolupar projectes d'intercanvi solidari; impulsar la coordinació de totes les iniciatives de bon veïnatge; i fer el pla de voluntariat social adreçat a diferents col·lectius i situacions, posant especial èmfasi en les necessitats de les persones grans fràgils.
- Dotar el Marc Municipal per l'Acció Comunitària d'espais i eines de suport: facilitar instruments per a l'anàlisi i la diagnosi participativa; articular espais participatius de seguiment; celebrar anualment un fòrum d'acció comunitària; posar en marxa iniciatives de formació i supervisió per als agents comunitaris; i concretar indicadors i processos per a l'avaluació dels plans de desenvolupament comunitari (PDCs).

En la línia de concreció dels objectius, ja s'està treballant en la proposta formativa tant de tècnics com d'entitats. També s'ha avançat, aquest any 2008, en el procés per l'elaboració de la guia operativa d'acció comunitària; el grup ha estat informat de la proposta i en serà un dels grups *consultius* pel seu desenvolupament.

L'any 2007 es van desenvolupar setze plans de desenvolupament comunitari que inclouen un total de 148 projectes, a més dels 37 projectes comunitaris desenvolupats pels serveis socials d'atenció primària. Això significa un total de 185 projectes comunitaris que es concreten en 207 activitats dirigides a diferents sectors de la població. Concretament, el 53% s'adrecen a la població en general, el 12 % són activitats per a gent gran i el 9% per a adolescents i joves.

D'altra banda, de les 39 accions comunitàries d'intercanvi i solidaritat, catorze són accions d'intercanvi en les seves diverses modalitats i vint-i-cinc corresponen a projectes destinats a fomentar el voluntariat social i el bon veïnatge (taula 2). Cal destacar que tots els districtes tenen almenys una acció d'aquest tipus.

Taula 1. Plans i projectes comunitaris per districtes, 2007

Districtes	Nivells d'actuació			
	Plans de desenvolupament comunitari (PDC)	Projectes dels PDC	Projectes comunitaris dels serveis socials	Activitats
Ciutat Vella	2	18	---	19
Eixample	1	2	4	6
Sants-Montjuïc	1	11	2	15
Les Corts	1	1	1	2
Sarrià-Sant Gervasi	1	1	2	3
Gràcia	1	8	5	19
Horta-Guinardó	1	4	7	11
Nou Barris	5	87	11	101
Sant Andreu	1	4	2	7
Sant Martí	2	12	3	24
TOTAL	16	148	37	207

El servei d'Acció Socioeducativa *A Partir del Carrer* que s'adreça als adolescents i els joves que fan del carrer un lloc prioritari de relació. La intervenció la desenvolupen 26 educadors i educadores socials en les hores que siguin necessàries. Els projectes d'intervenció s'han anat concretant en tres àmbits de treball: individual, grupal i comunitari, i en diferents àrees d'atenció: escolar, laboral, de salut, de lleure, jurídica i de relacions veïnals. El servei segueix una evolució incremental molt important. *Enguany un total de 3.947 joves han estat vinculats al programa A Partir del Carrer.* Amb els més vulnerables s'estableix un pla de treball

que implica un seguiment personalitzat. Al 2007 al voltant de 500 d'aquests joves restaren en seguiment.

Pel que fa a la dimensió grupal, enguany s'ha contactat a l'entorn de 128 grups. Amb aquests grups s'ha treballat una oferta d'activitats diversificada, de tipus cultural, lúdicocultural, esportiva, d'orientació laboral, de caire informatiu (permisos de treball, salut sexual i reproductiva). En la darrera dimensió del projecte, la intervenció amb entitats i recursos comunitaris, cal assenyalar que el 2007, 222 entitats han estat col·laborant amb el projecte, i unes 100 han estat participant en el disseny de les intervencions.

Dona

- *Promoure la idea d'elaborar un "pacte de mínims" entre dones de diferents partits polítics.*
- *Debatre el tema dona i política, en el segon congrés de dones de Barcelona.*
- *Formació política per a dones que estan exercint lideratge polític, institucional o cívic. I incloure perspectiva de gènere en els programes de formació política de l'Administració.*
- *Avaluar la incidència de l'aplicació de la llei d'Igualtat a l'Ajuntament de Barcelona.*

Per tal de fer el seguiment de les propostes del grup Dona del Consell Municipal de Benestar Social al llarg dels darrers anys, s'ha comptat amb la presència al grup del president i tinent alcalde d'Acció social i ciutadania, Ricard Gomà, i de la regidora de Dones i Joventut, Elsa Blasco, que van fer un balanç de les polítiques d'acció social i de dones a la ciutat, tot situant els objectius del Pla d'Actuació Municipal 2008-2011 (PAM) respecte a dones pels propers anys amb la perspectiva de continuar impulsant polítiques d'igualtat i amb l'objectiu d'assolir l'equitat entre dones i homes i el desenvolupament d'una ciutadania de ple dret de les dones de Barcelona. En aquest sentit, es promourà la transversalitat de gènere en el conjunt de les polítiques municipals per tal de remoure els obstacles que dificulten que dones i homes puguin portar a terme un projecte de vida autònom i en llibertat, des del respecte a la diversitat. El PAM concreta aquesta missió en els següents objectius:

- Establir polítiques transversals de gènere a tota l'organització municipal.
- Desplegar i donar continuïtat al Pla Municipal per les Dones 2005-2009.
- Intensificar el desplegament del Pla Operatiu contra la Violència vers les Dones, per tal d'aconseguir un canvi de valors davant la violència i construir una ciutat lliure de violència masclista.
- Treballar en el desplegament del Pla per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual.

A tall d'exemple, s'assenyalen algunes concrecions i avenços en aquestes direccions com l'ampliació del personal de l'equip d'atenció a la dona, l'increment d'atenció del servei adreçat a nens i nenes que han viscut en entorns de violència

masclista i la incorporació de la línia preventiva en el servei adreçat a d'atenció d'homes.

Es va participar de manera activa en la difusió de la campanya *Sobre joguines no sexistes*. Tanmateix, es treballa activament en campanyes relatives a salut i dona, conjuntament amb 17 municipis.

S'està treballant conjuntament amb els serveis d'acció social en diferents línies com la d'assegurar l'assessorament psicològic a les dones que ho requereixen i que contacten amb els PIAD'S (Centres d'Informació i Assessorament per a Dones), actualització dels protocols de treball, etc.

Actualment, s'està elaborant una anàlisi dels objectius i funcionament del Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD), després d'aquests darrers anys de funcionament, per tal de donar-li un nou impuls, tot redefinint la seva funcionalitat a les necessitats del moment actual.

També, fer esment al premi 8 de març Maria Aurèlia Capmany que, aquest any, ha estat específicament adreçat a projectes d'entitats que treballen en l'àmbit de la inclusió social.

La Regidoria de Dones i Joventut, conjuntament amb el Consell de les Dones de Barcelona i Consell de Dones dels Districtes, està treballant intensament per la concreció del II Congrés de Dones de Barcelona, a celebrar el proper 2009.

En relació a la proposta de crear un debat més ampli al voltant del tema dona i política i tractar-lo en el II Congrés de Dones de Barcelona, el grup aquest curs ha fet una feina d'aprofundiment redactant una proposta de pacte de mínims per les polítiques de dones per tal que un cop aprovat per aquest Consell de Benestar sigui presentat al Consell de les Dones de Barcelona per la seva consideració i introducció, si és el cas, en el programa de debat del segon Congrés. També sigui presentada als diferents grups polítics municipals per la seva consideració.

Drogodependències

- *Prevenió joves: ús de les TIC, espais alternatius de lleure i relació, programes d'educació entre iguals, participació activa dels pares d'adolescents.*
- *Comunicació: Implicar els mitjans de comunicació locals i crear grups assessors (Col·legi de Periodistes i Consell Audiovisual de Catalunya).*
- *Assessorament Judicatura: equips d'assessorament professional multidisciplinar.*

L'Agència de Salut Pública en la línia d'adequar els programes preventius a les noves realitats juvenils han desenvolupat accions amb els centres educatius per millorar-hi la implantació dels programes de promoció i educació de la salut. Entre altres, s'han fet enquestes i grups focals per esbrinar les preferències i opinions envers diversos aspectes relatius a la salut i l'escola, les necessitats de formació, les expectatives, motivacions i obstacles a l'execució de programes en el marc escolar. També s'han fet accions d'aquesta natura amb els professionals de salut comunitària despleats als districtes. S'espera que els resultats permetran orientar millor l'oferta de programes i la seva implantació real (que ja és a la ciutat notablement superior a la resta del país).

Assenyalar que des de la Regidoria de Joventut i Dones, conjuntament amb el Pla Municipal d'acció sobre drogues, s'està treballant per tal d'impulsar campanyes informatives específiques adreçades als joves sobre les drogues i les noves dependències (mòbil, internet,...).

L'Ajuntament ha aprovat el Pla d'Equipament Juvenils de Barcelona 2008-2015, en el que es defineixen els models de serveis i programes funcionals dels tipus d'equipaments juvenils bàsics per a la promoció social i associativa: punt d'informació juvenil, casal de joves i espai jove. Els equipaments juvenils s'adreçaran a la població adolescent (12 a 15) i a la població jove (16 a 29) de la ciutat. Aquest Pla suposa l'increment i diversificació de l'oferta existent d'equipaments juvenils, i es concreta amb la creació de nous espais i equipaments. Concretament la ciutat passarà de 5 punts d'informació juvenil a tenir-ne 12, es disposarà de 5 serveis d'informació i assessorament especialitzat en temes, i es passarà de 7 casals de joves i dos espais d'adolescents a un total de 17 casals de joves.

La implementació de la xarxa d'equipaments juvenils es farà d'acord a criteris d'equilibrar territorialment la seva disposició. I s'ha previst un pla d'inversions en dues fases, amb un pressupost assignat per al 2008-2011 que ascendeix a 13.901.900 euros.

Des dels diversos equipaments es donarà informació i es promouran projectes i iniciatives en relació a diversos àmbits o temàtiques, i entre aquestes la salut.

Des del Consell Municipal de Benestar es treballa en col·laboració amb el Col·legi de Periodistes, promovent el Premi als Mitjans de Comunicació del Consell de Benestar. Aquesta iniciativa està encaminada a promoure la difusió i el tractament ètic de les temàtiques socials en general i, per tant, inclou també les drogodependències. Enguany s'ha celebrat la XV Edició del Premi.

En el darrer període, els membres del jurat compost per professionals acreditats del sector, els degans de les facultats de comunicació i membres representants d'entitats d'aquest Consell han centrat els seus esforços en dues direccions, d'una banda en l'anàlisi i adequació dels criteris de selecció a les noves realitats i d'altra en aprofundir en el coneixement i fer propostes de millora de la difusió per tal que els mitjans locals tinguessin un millor accés.

En aquest sentit, s'ha fet un esforç de difusió de la convocatòria i també dels treballs premiats. Es difon a tots/es els periodistes col·legiats i als mitjans locals.

En relació a l'atenció a les addiccions aquest període s'han reforçat els serveis de reducció de danys per a usuaris de drogues en situació molt marginal. Cal esmentar la millora dels espais de treball a la Sala Baluard (que va comportar un condicionament complex) que ha aconseguit millorar notablement l'acollida d'usuaris i la qualitat del treball que s'hi desenvolupa. També cal esmentar la consolidació del centre de Vall d'Hebrón, que ha superat la fase inicial i ha incrementat el nombre d'usuaris sense incidències, tant en els programes de tractament com de reducció de danys.

Famílies

- *Detecció i seguiment de les situacions de necessitat i fragilitat d'aquells persones que no ho demanen.*
- *Garantir la informació de les noves lleis i dels nous serveis als professionals d'atenció primària.*
- *Flexibilitzar els protocols en la prestació dels serveis.*
- *Desplegament del Punt Informatiu per a famílies.*
- *Polítiques preventives per la criança dels fills.*
- *Serveis de suport materno i paterno infantil en l'etapa de 0 a 3 anys.*

Des de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania s'ha planificat un nou marc dels serveis socials a la ciutat, el Model de serveis socials bàsics de Barcelona. I aquest és el context en que cal situar l'atenció global a les famílies.

El disseny del nou sistema de serveis socials parteix de paràmetres d'universalisme, atenció a la diversitat i acció comunitària, els quals amplien el camp d'acció social a tota la ciutadania, amb independència dels nivells de renda i alhora potencien les actuacions preventives i de caire relacional.

El replantejament de l'acció social requereix d'una revisió global de l'actual xarxa de serveis socials bàsics, que comportarà, d'una banda, l'augment d'equipaments i de professionals, i d'altra banda, una nova manera de treballar i abordar la complexitat de les realitats socials emergents.

Les repercussions que tindrà aquest model que es vol implementar, en relació a les propostes que ha realitzat el grup de famílies són:

- Garantir l'accessibilitat ciutadana a l'atenció social bàsica, és a dir, fer efectiu el dret de tota persona a ser atès pels serveis socials de la ciutat.
- Garantir uns serveis d'atenció individual i familiar, que es despleguen en un ampli catàleg de serveis, que inclou: el suport sociopersonal i familiar, la cobertura de necessitats bàsiques, l'atenció domiciliària, la prevenció de situacions d'exclusió social, les prestacions econòmiques, el suport a persones afectades d'exclusió social severa, l'atenció a situacions d'urgència i

emergència, el suport a persones en situació de dependència, el suport a la infància, adolescència i joves, el suport a persones immigrades i el suport a persones amb discapacitat. És a dir, es desplega un catàleg de serveis que abraça o dóna cobertura àmpliament a les diverses situacions de necessitat de les famílies.

- Preparació i formació dels professionals que treballen al serveis socials bàsics, per tal d'adequar-se als canvis organitzatius, de funcionament, de cultura organitzativa, etc. que suposa el replantejament del model per a donar una major qualitat d'atenció. A més a més ja s'han iniciat activitats informatives i formatives en relació a la Llei de l'autonomia i l'atenció a persones amb dependència, per tal d'assegurar que els professionals dels serveis socials bàsics tinguin el coneixement necessari de la nova legislació i la seva aplicació.

L'equip de professionals que conformen l'atenció dels serveis socials bàsics és pluridisciplinar i inclou la figura del psicòleg, com a professional que desenvolupa diferents tasques, entre elles el suport emocional a les famílies.

En relació a l'atenció als infants de 0 a 3 anys, i per tal de cobrir una situació de necessitat de les famílies durant el període d'estiu i de vacances dels infants, l'Ajuntament incorpora enguany en la seva oferta d'activitats de vacances d'estiu, places per a nens i nenes de 1 a 3 anys. Concretament, 27 escoles bressol municipals oferiran un total de 1.240 places. També es compta amb un ampli sistema d'ajuts econòmics adreçats a les famílies que ho requereixin.

Amb l'objectiu d'enfortir la xarxa d'atenció socioeducativa a la infància i adolescència en risc, s'ha impulsat un acord de col·laboració amb diverses entitats, per tal de garantir que tots els nens, nenes i adolescents de la ciutat tinguin la possibilitat de gaudir, d'una banda, d'espais de relació en horari extraescolar que facilitin la millor conciliació dels temps de vida quotidiana, i d'altra banda, de participar en els activitats de l'associacionisme educatiu amb instruments de suport de caràcter integrador.

Gent Gran

- *Participació i associacionisme: gent gran i Plans Comunitaris, Innovació pràctiques participatives, espais de trobada periòdics entre entitats, difusió Pla de Millora dels Casals.*
- *Envel·liment i gènere: participació de les dones grans en llocs de responsabilitat, perspectiva de les dones grans en els òrgans de participació.*
- *Atenció Domiciliària: informació accessible i entenedora. Prioritzar persones d'edat més avançada i amb escàs suport social. Ampliar les experiències coordinades entre el sector sanitari i el de serveis socials.*

La II Convenció Les Veus de la Gent Gran, celebrada al 1r trimestre del 2007, va ser promoguda pel Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona (CAGG) i els deu Consells i Comissions dels districtes de la ciutat de Barcelona, i va estar adreçada a tota la ciutadania en general. La convenció va recollir les propostes derivades del programa de treball Participació i Gent Gran 2004-2007 “Una gent gran implicada en la vida de la ciutat”, esdevenint un gran acte de caràcter ciutadà.

En síntesi podríem dir que els objectius de la II Convenció Les Veus de la Gent Gran van ser: donar ressò a la feina realitzada pel Consell Assessor de la Gent Gran i pels òrgans de participació dels 10 districtes; connectar amb noves entitats i persones actives a la ciutat; facilitar l'intercanvi entre les persones participants als diferents projectes a l'àmbit de la ciutat i del districte; arribar a acords ciutadans i fer propostes i recomanacions de futur; i estimular nous projectes i formes de relació entre persones i grups interessats en participar.

Aquests objectius es van articular al voltant de dos eixos: les formes diverses de participar de la gent gran a la ciutat i als districtes, enquadrant-les dins de les reflexions i experiències de Barcelona; i la promoció de l'autonomia personal i l'atenció a les persones en situació de dependència tot reflexionant sobre les noves perspectives de drets i serveis públics així com la participació de les persones grans.

Pel que fa a la implementació del Pla de Millora dels Casals de Gent Gran, el Consell Assessor de la Gent Gran i els Consells de Gent Gran de Dte. vetllen per a què es garanteixi que el sector de la gent gran sigui informada del mateix i del corresponent desplaçament, recollint i vehiculant a l'ens competent les seves

reflexions i aportacions. Així, el CAGG i els Consells de Gent Gran de Dte. esdevenen òrgans que tenen –entre altres- la funció de realitzar el seguiment dels plans i programes adreçats a la gent gran.

La proposta de promoure la incorporació de la perspectiva de les dones grans en els òrgans i espais participatius, cal dir que aquesta demanda també s'ha traslladat al Consell de Dones de Barcelona. També cal destacar que en la recent ampliació del Consell Assessor de la Gent Gran -aprovat al maig del 2008- s'ha assolit un augment considerable de la perspectiva de gènere a favor de la dona gran. Així, actualment, 36 dones en formen part, que en representen el 38%. En aquest sentit, val a dir que la vicepresidència associativa d'aquest consell ha recaigut en una dona gran.

En l'àmbit de que es tingui en compte l'opinió de les persones usuàries dels serveis socials per tal d'afavorir la seva optimització, assenyalar que el Model de Serveis Socials Bàsics de l'Ajuntament contempla, de manera específica, que la informació dels serveis sigui accessible i entenedora per a tota la població, i articula els mecanismes concrets per tal que es contempli l'opinió i aportacions de les persones usuàries.

Per altra banda, aquest Model i el Marc Municipal per a l'Acció Comunitària que s'està duent a terme a la ciutat, vetllen per a què els plans comunitaris siguin també una font per detectar les necessitats i potencialitats del sector de la gent gran. En aquest sentit, es pot destacar, a tall d'exemple, l'experiència els "Remeis de l'àvia", del barri de Roquetes.

Respecte a l'atenció als centres de serveis socials, un dels serveis que ha crescut més ha estat el d'atenció domiciliària, en qualsevol dels serveis (treballador/a familiar, neteja, àpats o bugaderia). El Servei d'Ajuda a Domicili (SAD) ha atès 8.177 persones, el 12,3% més que en l'any 2006. D'altra banda, per ajudar a millorar-ne la gestió i a homogeneïtzar els serveis a tota la ciutat, s'ha elaborat i posat en funcionament el protocol dels serveis d'atenció domiciliària. Majoritàriament, el perfil de les persones ateses pel Servei d'Ajuda a Domicili (treballador/a familiar) és el de les persones grans, seguit de persones amb discapacitat, adults i infància i família.

Infància

- *Mesures d'Habitatge.*
- *Reconeixement institucional de l'espai de l'adolescència.*
- *Incrementar el pressupost i els recursos priorititzant els temes de protecció dels infants.*
- *Visibilitzar la pobresa infantil existent.*
- *Captació de famílies acollidores.*
- *DGAlA: més recursos per a la protecció de menors.*
- *Desplegament Programa Municipal d'Infància.*
- *Promocionar el lleure dels infants en risc i la xarxa de lleure.*

A continuació, donem resposta a les propostes relatives al tema de la pobresa infantil, que van formular conjuntament els grups d'Infància i Pobresa i, per això, responem als dos grups.

En primer lloc, destacar l'impuls que, des de l'Ajuntament, s'ha realitzat per enfortir la xarxa d'atenció a la infància i l'adolescència vulnerable en l'àmbit socioeducatiu, mitjançant l'establiment de tres acords de col·laboració amb el Consell de la Joventut de Barcelona (CJB), el Moviment Laic i Progressista (MLP) i la Fundació Obra Social de La Caixa.

El conjunt d'aquest tres convenis ha suposat una despesa inicial, per a l'any 2008, de prop de 400.000 euros, aportada entre l'Obra Social de La Caixa i l'Ajuntament de Barcelona; la implicació d'equips professionals municipals i de monitors del Consell de la Joventut de Barcelona i del Moviment Laic i Progressista; la participació d'un mínim de dos Districtes i quatre Plans Comunitaris en una perspectiva de generalització al conjunt de la ciutat.

El Pla Municipal per a la Inclusió Social 2005-2010, el Pla Jove de Barcelona 2006-2010 i el Programa Municipal per a la Infància i l'Adolescència 2007-2010, coincideixen a prioritzar la garantia dels drets dels infants, adolescents i joves, fent especial èmfasi en aquells en situació de vulnerabilitat o risc d'exclusió, i destacant el potencial de la xarxa socioeducativa com a espai d'inclusió social i generador d'igualtat.

En aquest sentit, el Consell de la Joventut de Barcelona, en tant que instància representativa del moviment juvenil de la ciutat, que incorpora una forta dimensió socioeducativa, i l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament han acordat, per mitjà d'un nou conveni de col·laboració:

- elaborar un circuit d'inclusió social d'infants, adolescents i joves vulnerables, amb l'objectiu de posar a l'abast d'aquest col·lectiu el conjunt de recursos de lleure socioeducatiu presents en tots els territoris de la ciutat.
- generar accions concretes de difusió de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva entre les entitats i associacions del CJB, així com generar material de reflexió a l'entorn dels adolescents i la gent jove en risc d'exclusió per mitjà de les publicacions periòdiques existents.

El Programa Municipal per a la Infància i l'Adolescència 2007-2010 estableix en la seva Línia Estratègica 3 la necessitat de desenvolupar un entramat sòlid de recursos d'acció socioeducativa, amb caràcter transversal i de proximitat, des d'una perspectiva integrada de promoció, prevenció i atenció, i amb capacitat de donar suport a les diferents etapes de creixement d'infants i adolescents vulnerables.

El Pla Jove de Barcelona 2006-2010 planteja la necessitat de crear un circuit de coordinacions, per mitjà de l'establiment de protocols de relació, entre els Centres de Serveis Socials, els Centres Oberts i les Associacions Juvenils de cada districte, per tal que infants, adolescents i joves en risc puguin incorporar-se a les activitats de temps lliure educatiu.

El Moviment Laic i Progressista agrupa actualment 165 entitats d'associacionisme educatiu i d'esplai, fet que permet optimitzar i compartir esforços, recursos i capital humà, en el compromís de treballar per generar un espai d'inclusió social on intervinguin els diferents actors educatius en relació als infants, els adolescents i les seves famílies. El MLP disposa avui del projecte Connecta, que facilita que tots els infants i adolescents tinguin les mateixes oportunitats de participar en les activitats de les entitats que el conformen, per mitjà d'un acompanyament a les famílies en situacions de vulnerabilitat.

El nou Acord de col·laboració entre l'MLP i l'Ajuntament és concreta, en síntesi, en:

- la redacció d'un protocol operatiu de coordinació entre l'Associacionisme Educatiu, els Serveis Socials d'Atenció Primària (SSAP) i els Equips d'Atenció a la Infància (EAIAs) que permeti la derivació cap al món del lleure educatiu de nens i nenes vulnerables.
- l'establiment d'un equip professional de coordinació per districte, la realització d'accions d'assessorament i suport a les famílies, així com de formació dels monitors i educadors de les entitats en relació a la intervenció socioeducativa, amb l'objectiu d'enfortir el conjunt d'agents educatius i permetre un acompanyament integral dels infants i adolescents en risc.

Al llarg de l'any 2008 està previst que el Projecte es realitzi en un mínim de dos districtes de la ciutat, per tal de validar el model i estendre'l al conjunt de la ciutat entre 2009 i 2011.

El nou Acord signat entre l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament i l'Obra Social de La Caixa permetrà que projectes de reforç escolar i prevenció de l'absentisme en nens i nenes vulnerables de diferents barris on es desenvolupen Plans Comunitaris impulsats per l'Ajuntament, rebin un nou i rellevant recurs formatiu i lúdic: ciberaules finançades per l'Obra Social de La Caixa. L'experiència s'iniciarà en quatre barris de la ciutat.

S'ha incrementat el Servei d'Acció Socioeducativa A Partir del Carrer, adreçat als adolescents i als joves que fan del carrer un lloc prioritari de relació. Els projectes d'intervenció realitzats s'han concretat en tres àmbits de treball: individual, grupal i comunitari, i en diferents àrees d'atenció: escolar, laboral, de salut, de lleure, jurídica i de relacions veïnals. Enguany, un total de 3.947 joves han estat vinculats al programa A partir del Carrer. Amb els més vulnerables s'estableix un pla de treball que implica un seguiment personalitzat. Al 2007, al voltant de 500 d'aquests joves restaren en seguiment.

Respecte a l'atenció especialitzada en infància, els Equips d'Atenció a la Infància i Adolescència (EAIA), han atès 3.315 menors l'any 2007. Després de la incorporació de setze educadors als EAIA el 2006, durant el 2007 s'ha dut a terme el Programa de Tractament Socioeducatiu per a Famílies Ateses pels EAIA. L'objectiu de l'atenció educativa és la família i l'entorn social més proper a l'infant o adolescent. Els subjectes de l'atenció educativa són el pare, la mare, els avis, els oncles, l'infant, l'adolescent, etc. Treballar amb la família vol dir treballar com a mínim amb un adult

referent del menor. L'àmbit preferent d'intervenció és el domicili, encara que també pot ser el carrer o qualsevol espai on es mogui l'infant o l'adolescent. L'eina bàsica de treball de l'educador/a és la relació educativa. En total, dins d'aquest programa s'han atès 238 famílies, amb un total de 352 menors. Una altra novetat als EAIA ha estat el Programa de Tractaments de Famílies Ateses pels EAIA de Barcelona, que s'ha dut a terme en col·laboració amb el Departament de Salut Mental de la Fundació Hospital Sant Pere Claver. El Programa duu a terme les funcions d'avaluació i diagnòstic i tractament. Les 49 derivacions fetes han permès que es produïssin 44 tractaments, en tres casos s'ha desestimat el tractament i a finals d'any hi havia dues demandes en llista d'espera.

Durant el 2007 s'ha avançat en el treball de les situacions de maltractament infantil per mitjà de dues iniciatives:

- El Protocol tècnic per l'estudi, el diagnòstic i la valoració de la infància i l'adolescència en situacions de risc de maltractament, que té com a objectiu orientar, emmarcar i homogeneïtzar l'estudi, el diagnòstic i la valoració d'aquestes situacions.
- L'elaboració del document *El context escolar i els infants en risc de maltractament*. Es tracta d'una eina per a les escoles per tal d'oferir al col·lectiu de mestres una visió global i unificada de la infància en situació de risc de maltractament. Facilita elements per a la prevenció, la detecció i l'actuació en l'àmbit escolar sobre la infància en risc de maltractament, així com informació dels circuits i les actuacions de protecció de què es disposa en l'actualitat.

En relació a la visibilitat dels adolescents, el PAM 2008-201, recull com a missió facilitar mecanismes perquè els i les adolescents i els i les joves de la ciutat (població adolescent –de 12 a 16 anys– i població jove –de 16 a 29 anys–) tinguin la capacitat d'exercir els seus drets i puguin elaborar, a partir de la presa de decisions autònoma i responsable, els seus projectes de vida i participar en la construcció de projectes col·lectius basats en els valors democràtics.

Aquesta missió es realitza de forma transversal i coordinada a partir del desenvolupament de dos instruments operatius aprovats per l'Ajuntament de Barcelona com són el pla jovebcn – Pla Director de la Política de Joventut 2006-

2010 (6 d'octubre de 2006) i el Programa Municipal per a la Infància i l'Adolescència 2007-2010 (13 de març de 2007), i a partir dels següents objectius prioritaris:

- Millorar el coneixement de la realitat dels joves a la ciutat.
- Potenciar mesures que ajudin al procés d'emancipació de la joventut.
- Afavorir la ciutadania activa i el desenvolupament social dels i de les adolescents i joves.
- Enfortir el teixit associatiu juvenil de la ciutat per tal que esdevingui el principal fonament de la participació social dels i de les adolescents i joves.
- Impulsar accions que fomentin estils de vida saludable i vetllar per la igualtat de drets i l'equilibri d'oportunitats per al desenvolupament personal i comunitari, atenent i respectant la diversitat, per a l'assoliment d'una societat cohesionada.

Pobresa

- *Pobresa infantil: Intervenció global. Actuar en l' aïllament social del sistema escolar, en les activitats de lleure i enfortir les xarxes veïnals que desenvolupin activitats integradores. Augmentar dotacions dels equipaments d'infància en risc, de pobresa i exclusió.*
- *Dinàmiques de pobresa i privació: Sistema d'anàlisi pel diagnòstic continuat. Generar debats socials oberts. Promoure polítiques més consistents.*

Les respostes a les propostes elaborades conjuntament amb el grup d'infància relatives a la pobresa infantil s'han assenyalat en l'apartat d'infància, en aquest apartat només es fa esment a les que ha elaborat únicament el grup de pobresa.

En relació a les dinàmiques de la pobresa i la privació, en el context completar el desplegament del Pla Municipal per a la Inclusió Social, el Pla d'Actuació Municipal concreta les següents mesures:

- Elaborar i desplegar el **Programa d'Acció contra la Pobresa**, orientat a persones i famílies econòmicament vulnerables i a la infància en risc, aplicant polítiques d'inclusió en l'habitatge i l'ocupació; enfortint el sistema de prestacions econòmiques (prestacions estables i ajuts socials puntuals i d'emergència), i completant la xarxa d'atenció a persones sense sostre (enfortiment del SIS i nous equipaments) i la xarxa de cobertura de necessitats bàsiques (amb serveis d'alimentació als deu districtes).
- Elaborar programes de cooperació transversal entre les àrees d'Acció Social i Educació (programa integral de prevenció de l'absentisme i el fracàs escolar), Salut (cooperació sociosanitària en diverses dimensions), Habitatge (programa d'habitatges d'inclusió, actuacions contra el mobbing a persones vulnerables), Ocupació (programa d'inserció sociolaboral, xarxa única per a col·lectius exclosos...) i Immigració (xarxa d'acollida...). Caldrà també cooperar transversalment per assolir l'accés de tothom a les noves tecnologies de la informació i la comunicació, tot prevenint l'exclusió i la fractura digital.
- Promoure un pla de recerca per conèixer els riscos d'exclusió presents a Barcelona que permeti, alhora, el seguiment i el balanç del conjunt de polítiques

d'inclusió social. Posarem en marxa els instruments de comunicació necessaris per compartir, entre professionals, teixit social i ciutadania, les necessitats, els reptes i les respostes en matèria d'inclusió social. Reforçarem els sistemes d'informació perquè els veïns i les veïnes de Barcelona coneguin els seus drets, així com els serveis i els recursos que tenen a l'abast.

En aquest sentit, s'han començat a donar les primeres concrecions per fer efectiu el programa de pobresa, així ja s'està treballant en l'elaboració de les bases del mateix conjuntament amb la Fundació Bofill. El grup de Pobresa aquest curs ha realitzat, també, una feina d'anàlisi sobre la pobresa a la ciutat, i ha concretat una sèrie de propostes que seran claus per l'elaboració del programa. El grup serà consultor clau per la elaboració del programa i el seu posterior seguiment.

Salut

- *Pla Jove BCN 2006-2010: els joves com a promotors de la salut.*
- *Plans comunitaris: treballar l'àmbit de la salut i difondre les experiències.*
- *Programa Salut i Escola: participació activa dels joves en activitats de promoció i protecció de la salut. Garantir les condicions de confidencialitat*
- *Incrementar el servei i actuacions de vigilància i control de les alertes sanitàries a la ciutat.*
- *Consells de Salut de districtes: impulsar-ne en els tres Districtes que falten i crear un espai estable de relació entre els diferents Consells.*

En relació a les propostes referides a participació i salut, destacar que el Pla d'Actuació Municipal ho incorpora com un dels seus objectius específics i n'assenyala les mesures concretes pel seu desenvolupament. Així, el compromís municipal es concreta en:

Fomentar la participació com a condicionant de **salut** a través d'òrgans reals de participació amb la ciutadania organitzada (incloent-hi associacions de veïns i organitzacions de malalts), els professionals i amb la població en general, utilitzant totes les eines al nostre abast que proporcionen les TIC. Amb les següents mesures:

- Reforçar la participació social amb relació al sistema assistencial estenent consells de salut als deu districtes i vinculant-los amb el grup de salut del Consell Municipal de Benestar Social i el Consell de Salut de Barcelona, preservant la identitat de la ciutat i els districtes dins del desplegament del mapa sanitari i el Servei Català de la Salut.
- Fomentar les associacions de malalts, familiars de malalts, grups d'ajuda mútua i relacionades amb altres aspectes de la salut i adequarem la política de subvencions a les noves realitats i demandes de la ciutadania.
- Donar suport a la incorporació d'aspectes de salut als plans comunitaris en curs.

En aquest sentit, assenyalar que actualment a la ciutat s'han desplegat ja, Consells de Salut a 9 districtes i que, des de la Regidoria Delegada de Salut, ja s'han impulsat els mecanismes operatius per poder disposar del suport professional adient

per articular la funció de coordinació, formació, etc. dels Consells amb les diferents estructures participatives vigents a la ciutat.

Des de l'Agència de Salut Pública, a partir de l'equip de salut comunitària, s'ha articular el treball per desplegar accions de salut a Poble Sec i Roquetes, dos dels barris inclosos en la llei de barris i que compten, a més, amb un pla comunitari, amb el qual es treballa de manera participativa.

Amb l'objectiu d'impulsar accions que fomentin estils de vida saludable, des de la Regidoria de Dones i Joventut, s'està elaborant el projecte per la posada en marxa de la xarxa d'assessorament en temes de salut als punts d'informació juvenil de la ciutat, centre d'atenció i informació juvenil de ciutat i als 10 que han de desenvolupar-se als diferents districtes de Barcelona.

Pel que fa a la vigilància i control de les alertes sanitàries a la ciutat, assenyalar que s'ha actuat investigant un fenomen nou i desconegut a partir d'una declaració de brot de lipodistrofia. El treball fet ha portat a identificar les causes d'un nou problema de salut, de gravetat relativament lleu, però que ha generat una considerable alarma social i que ha afectat una porció rellevant de la plantilla de diversos nous edificis d'oficines a la ciutat. Aquesta investigació i la pràctica resolució del problema en el principal grup afectat consoliden el lideratge internacional dels professionals de l'epidemiologia de l'Agència de Salut Pública de la ciutat.

A més, s'han incorporat diverses infeccions de transmissió sexual (ITS) al sistema de vigilància. S'ha mantingut el treball de prevenció de les ITS, l'hepatitis i la sida en locals de trobada sexual gai a la ciutat.

El control de la tuberculosi i altres malalties infeccioses a la ciutat s'ha reforçat amb la incorporació d'agents de salut a l'equip de vigilància epidemiològica que permeten superar barreres de comunicació amb població immigrant, de presència creixent en la població.

Propostes dels grups de treball per al 2008

Grup de treball sobre ACCIÓ COMUNITÀRIA

Composició del grup

Coordinador

Sr. Ismael Blanco i Fillola, expert

Secretaria tècnica

Sra. Pilar Solanes i Salse, secretària

Sra. Elena Mas i Viale, secretaria adjunta

Participants:

Representants de les entitats membres del Consell

Sra. Pilar Bespín i Minguillón, Grup Municipal PSC

Sra. Núria Codern i Bové, Creu Roja a Barcelona

Sra. Anna de Eguia i Corral, Federació Catalana de Voluntariat Social

Sra. Anna Jardí i Ramos, UGT de Catalunya

Sr. Antoni Latres i Sallent, Grup Municipal CiU

Sra. Anna López, UGT de Catalunya

Sr. Josep Lluís Rueda i Latasa, Grup Municipal ICV-EU i A

Sr. Jesús Turmo i Garuz, Grup Municipal PSC

Sra. Teresa Visa i Pérez, Associació per a les Nacions Unides a Espanya

Tècnics i tècniques municipals

Sra. Francesca Blanch i Salesas, Direcció d'Acció Social

Sra. Lourdes Egea i Soldevila, Agència de Salut Pública de Barcelona

Sra. Pilar Fransitorra i Brase, Direcció Drets Civils

Sr. Carles Gil i Miquel, coordinador de Consells de Participació Social

Sra. Mercè González i Esteve, Direcció de Joventut de la Regidoria de Dona i Joventut

Sra. Amor González i Fernández, Divisió Serveis Personals Districte Sant Martí,

Sr. Patricio Hernández i Claret, Direcció d'Acció Social i Ciutadania

Sr. Aleix Ripoll i Millet, Direcció d'Acció Social i Ciutadania

Sr. Jordi Vizcaino i Martí, Direcció d'Acció Social i Ciutadania

Representants d'altres entitats

Sr. Josep M. Armengou i Iglesias, expert en Salut Pública
Sr. Xabier Ballesteros i Olazabal, Xarxa Comunitària de Sant Antoni
Sra. Nieves Batista, La Casa Amarilla
Sra. Esther Benedet, Pla Desenvolupament Comunitari Besos
Sra. Sira Bernaus, tècnica Comunitària del PDC del Poble Sec
Sra. Loli Castilleja, Cooperativa Estratègies Transformació Comunitària Sostenible
Sra. Carmen de la Madrid, Cooperativa Estratègies Transformació Comunitària Sostenible
Sra. Mercè de la Torre, Per l'altre Cort Cremat de Barcelona- Ajut al Quart Món
Sra. Raquel Debat, La Casa Amarilla
Sra. Nuria Font, Àrea Benestar Social Diputació de Barcelona
Sra. Rebecca Gale Hayes, Materiactiva DJ'S contra la Fam
Sra. Esther Henar i Pérez, Associació Benestar i Desenvolupament
Sra. M. Rosa Lunas i Masnou, Associació Catalana de Familiars, Usuaris, Col·laboradors Geriàtrics
Sra. Begoña Martí, Col·legi Oficial Infermeria de Barcelona
Sra. Diana Moret i Layunta, Materiactiva DJ'S contra la Fam
Sra. Gemma Palau i Galofré, Xarxa Comunitària de Sant Antoni
Sr. Artur Parcerisa i Aran, Departament Didàctica i Organització Educativa, Universitat de Barcelona
Sra. Felisa Pérez i Anton, Associació Benestar i Desenvolupament
Sra. Felisa Pérez i Anton, Federació Catalana de Drogodependències
Sr. Eduard Puig, Pla de Desenvolupament Comunitari del Besòs
Sr. Jordi Puig i Martín, Xarxa Comunitària de Sant Antoni
Sr. Marcel·lí Puig, Xarxa Art i Barri
Sra. Patricia Quinteiro i Sautiso Materiactiva DJ'S contra la Fam
Sra. Mónica Ruiz i Folgar, Xarxa Art i Barri
Sra. Noelia Sotus, tècnica Comunitària del PDC del Poble Sec

Invitats i invitades per a temes específics

Sr. Lluís Batlle Bastardas, cap del Departament de Serveis Socials Bàsics, Direcció de Serveis Acció Social, Ajuntament de Barcelona
Sra. Nieves Batista, La Casa Amarilla
Sra. Esther Benedet, tècnica comunitària del Pla Comunitari del Besòs

Sra. Raquel Debart, presidenta de l'Associació La Casa Amarilla
Sra. Montserrat Forcadas, Forn de Teatre Pa'Tothom
Sr. Carles Giner Camprubí, secretari del Consell de Cultura de Barcelona
Sr. Ricard Gomà i Cardona, segon tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania i President del Consell Municipal de Benestar Social
Sra. Amor González, tècnica Divisió Serveis Personals del Districte de Sant Martí i tècnica del Pla Comunitari del Besòs
Sr. Patrici Hernández, tècnic referent de l'Acció Comunitària del Departament de Serveis Socials Bàsics de la Direcció de Serveis d'Acció Social.
Sra. Cristina León i Ponte, Proyecto socieducativo "El Patio" de Gran Canaria
Sr. Ángel Marzo, Associació Martinet per l'Educació
Sr. Oscar Rebollo, professor de sociologia de la UAB
Sr. Javier Rodrigo, Xarxa Art i Barri
Sr. Jordi Sánchez i Massip, director de Serveis de la Direcció d'Acció Social
Sr. Antonio Santana i Miranda, Proyecto socioeducativo "El Patio" de Gran Canaria
Sr. Jordi Vizcaíno , tècnic referent de l'Acció Comunitària del Departament de Serveis Socials Bàsics de la Direcció de Serveis d'Acció Social.

1. Tema i preguntes

Des de la seva constitució ara fa 4 anys, el Grup d'Acció Comunitària ha estat reflexionant sobre els significats de la noció de l'acció comunitària, els seus trets distintius, les seves potencialitats i les condicions que són necessàries per tal que es produeixi i assoleixi les transformacions a les que aspira. Durant el curs 2006 – 07, ens vam preguntar per les potencialitats de l'acció comunitària com a instrument de promoció de la convivència en l'espai públic i com a instrument d'inclusió social de les persones i els col·lectius socialment desafavorits. Més concretament, vam tenir l'oportunitat de conèixer algunes experiències d'acció comunitària que fan ús de les disciplines artístiques i culturals (música, pintura, teatre, circ...) com a mètode de treball.

Durant el curs 2007 – 08, hem decidit donar continuïtat a aquesta línia de reflexió. És a dir, hem continuat reflexionant sobre **com des de l'acció comunitària es pot fer ús de les diverses disciplines artístiques i culturals en tant que eines d'inclusió social**. La metodologia de treball també ha estat similar a l'adoptada en el curs anterior: hem anat combinant sessions orientades a conèixer experiències d'acció comunitària que fan ús de l'art i la cultura, amb sessions de reflexió interna del grup. Diverses preguntes han servit com a fil conductor del coneixement d'aquestes experiències i les reflexions del grup:

- com aconseguir la participació dels col·lectius en situació de major vulnerabilitat social ?
- quins reptes planteja el treball en comú entre diferents entitats, grups i moviments socials (aprenentatges aconseguits, dificultats) ?
- quins reptes planteja la relació entre el teixit associatiu i les administracions públiques (aprenentatges aconseguits, dificultats) ?
- quins efectes s'han aconseguit a través d'aquest tipus d'accions i com es poden avaluar ?

2. Activitats realitzades

Així doncs, s'han celebrat les següents sessions amb els següents continguts:

20.11.2007

- El Sr. Ricard Gomà inaugura el curs del Grup de treball d'Acció Comunitària i dóna resposta a les propostes formulades pel grup en el curs anterior (2006 – 07).
- Discussió de la proposta de programació del curs 2007 – 08 presentada pel coordinador del grup.

19.12.2007

- Presentació de l'experiència del Pla Comunitari del Besòs, a càrrec de la Sra. Amor González, tècnica del Districte de Sant Martí, la Sra. Esther Benedet, tècnica comunitària, i el Sr. Àngel Marzo, representant de l'associació Martinet per l'Educació.
- Presentació de la intervenció comunitària en el PDC del Besòs per part de l'associació La Casa Amarilla, a càrrec de Raquel Debart, presidenta de l'associació.

16.01.2008

- Presentació del document "Balanç de l'Acció Comunitària a Barcelona", a càrrec del Sr. Jordi Vizcaíno, del Servei d'Acció Comunitària de l'Ajuntament de Barcelona.
- Presentació de l'experiència "Forn de Teatre Pa'Tothom", a càrrec de la Sra. Montserrat Forcadas, coordinadora i gestora de l'entitat.

20.02.2008

- Taula rodona amb el Sr. Carles Giner, secretari del Consell de Cultura de Barcelona, el Sr. Óscar Rebollo, professor de sociologia de la UAB i el Sr. Javier Rodríguez, membre de la Xarxa Artibarrí. Es discuteix el tema de l'art i la cultura com a eines de l'acció comunitària.

26.03.2008

- Presentació de l'experiència del procés socioeducatiu "El Patio", de Telde (Gran Canaria) i San Bartolomé (Lanzarote), a càrrec del Sr. Antonio Santana i de la Sra. Cristina León, membres del Grup El Patio.

30.04.2008

- Visionat de vídeos de El Patio i d'algunes experiències incloses en el documental "Innovacions locals enfront d'inseguretats globals", elaborat per l'IGOP, la Fundació Getúlio Vargas (Brasil) i la Fundació CIDOB. Discussió en el grup dels aprenentatges extrets d'aquestes experiències.

04.06.08

- Continuació de la discussió oberta en la sessió del 30 d'abril. Es discuteixen els 'factors facilitadors' d'aquest tipus de pràctiques, els seus trets distintius més innovadors i les seves potencialitats de transformació.

11.06.08

- Presentació de les línies d'actuació i perspectives de futur de l'Acció Comunitària a l'Ajuntament de Barcelona, a càrrec del Sr. Jordi Sànchez, Director de Serveis d'Acció Social, el Sr. Lluís Batlle, Cap del Departament de Serveis Socials Bàsics i el Sr. Jordi Vizcaíno i el Sr. Patrici Hernández, tècnics referents de l'Acció Comunitària del Departament de Serveis Socials Bàsics de la Direcció de Serveis d'Acció Social.
- Discussió dels reptes de l'acció comunitària i elaboració de propostes.

3. Conclusions

La discussió mantinguda en el Grup a partir de les experiències d'acció comunitària, conegudes al llarg dels dos darrers cursos, ens porta a fer les següents reflexions, ordenades en base a 4 grans preguntes:

a) Quins són els factors que faciliten l'emergència i la consolidació de les accions comunitàries?

Que hi hagi artistes en el territori, amb una perspectiva de l'art socialment compromesa.

Persones convençudes – l'existència d'un 'lideratge social positiu'.

Un lideratge compartit. Que no depenguin d'un sol actor o d'una sola persona.

Que els actors claus estiguin convençuts i compromesos amb el procés.

Apropiació col·lectiva del procés. Visions obertes i flexibles, que integrin les sensibilitats, capacitats... dels diferents actors.

Voluntat política – institucional

La perspectiva comunitària ha d'impregnar les diferents actuacions socials. Cal una visió no sectorialitzada del treball comunitari, sinó transversal.

Que es parteixi del reconeixent del que ja es fa en el territori. No tot s'inventa, sinó que s'aprofiten dinàmiques, activitats, processos ja existents...

Dotació suficient de recursos (econòmics, humans, infraestructurals): cal considerar tant els recursos de partida com els recursos que es generen al llarg del procés

Equipaments pluridisciplinars, utilitzables pels diferents agents comunitaris

Processos a mig i llarg termini, que gaudeixen de continuïtat

Resultats del procés que es fan visibles

Comunitats amb identitat. Escales petites. Ni les institucions ni el mercat ofeguen el procés. Hi ha marge de maniobra pel treball comunitari.

b) Quins són els trets distintius més innovadors de l'acció comunitària?

Procés creatiu de transformació social. L'art i la cultura estimulen la innovació.

Tipus de transformacions preteses:

- de les persones i de la comunitat (no merament individual)
- promotora (no assistencialista)
- centrada en les capacitats (no en els dèficits)
- universal (no focalitzada)

Procés obert, flexible, amb un ample marge per a l'espontaneïtat – metodologia 'espiral', no lineal (no implica improvisació. Cal que hi hagi estratègia).

Autogestió. Procés participatiu. De baix a dalt. Tècnics que estan atents, que escolten constantment, en tant que mètode de treball

Vocació de creació de nous lideratges comunitaris.

Coordinació de recursos, treball en xarxa en tant que estratègia transformadora.

Integralitat (no sectorialitat o especialització)

Conflicte com a oportunitat, com a mètode de treball

c) Quines són les potencialitats transformadores de l'acció comunitària?

Les disciplines artístiques com a mètode educatiu, per a generar valors i actituds com:

- sentit de pertinença
- solidaritat
- cooperació, treball en equip
- creativitat
- ...

Efectes educatius que s'estenen més enllà dels joves, cap a la comunitat educativa i l'entorn familiar i comunitari.

Enriquiment i creixement personal. Millora de l'autoestima. Les persones veuen que hi ha alternatives; que són capaces de fer coses amb 'valor social'

Creació de 'multiplicadors', de nous lideratges comunitaris.

Creació i dinamització de relacions dins de la comunitat – creació de 'capital social' (confiança, reciprocitat, disposició a participar en activitats col·lectives)

Promoció de les relacions intergeneracionals (entre joves, adults, gent gran...) i de les relacions interculturals.

La comunitat canvia la percepció de si mateixa i es contribueix a trencar estigmes (es redefeixen les identitats en un sentit positiu).

Es genera "il·lusió", perspectiva de que les situacions poden canviar cap a positiu.

Es donen nous usos als espais i els equipaments comunitaris

d) Quines són les limitacions de l'acció comunitària i quins reptes se'n deriven?

Risc de personalització, de dependència del projecte respecte una sola persona

La manca de referents dins de l'administració, o el fet que siguin excessivament 'volàtils'

Manca d'implicació transversal de l'administració. Per exemple, l'absència de regidories o àrees de 'cultura'.

El risc els risc de la “corporativització”. Que esdevingui una especialitat més. Que se sectorialitzi, de manera que la resta de l’organització no ho entengui com una cosa pròpia.

Les contradiccions entre el discurs participatiu de les administracions i la seva realitat interna, que continua sent eminentment burocràtica.

Manca de reconeixement professional del treball comunitari entre els tècnics dels serveis i equipaments públics.

Manca de voluntat política real. Aquest fet pot desencadenar molts dels problemes apuntats.

Insuficiència de recursos (econòmics, humans...).

Instrumentalització del treball voluntari

No partir del que ja hi ha. Obviar el treball que es fa des de diferents equipaments, serveis... prenent que tot és nou, sense crear sinèrgies.

Manca de continuïtat. La ‘cultura del projecte’ (vs. La cultura del procés).

Quedar-se només en els aspectes ‘lúdics’ de les activitats artísticoculturals, sense emfasitzar en la seva dimensió educativa i transformadora.

Que els impactes de l’acció comunitària s’acabin restringint a persones molt concretes que participen en els diferents projectes i no s’estenguin cap a la comunitat.

El risc d’una avaluació que només té en compte els resultats tangibles en el curt i mig termini.

Rebuig del conflicte, habitual per part de l’administració.

4. Propostes

De les reflexions que s’acaben de sintetitzar, se’n deriven un seguit de propostes:

1. **Promoure les accions comunitàries que utilitzen el llenguatge artístic i cultural.** Tot i que a hores d’ara, per part de l’Ajuntament es poden apuntar exemples de suport a certes entitats que treballen amb aquesta perspectiva, cal que es formuli una estratègia més clara i explícita de promoció d’aquest tipus d’accions, identificant els actors clau, els recursos necessaris i les actuacions necessàries per consolidar aquesta forma de treball comunitari. Considerar la possibilitat de treballar aquest tema amb l’ICUB; promoure les accions comunitàries a través de l’art i la cultura des dels centres d’educació secundària;

i oferir formació entre els artistes sobre la relació entre l'art i la transformació social.

- 2. Impulsar estratègies per tal que l'acció comunitària impregni transversalment l'Ajuntament de Barcelona, particularment aquelles àrees amb responsabilitat en matèria de polítiques socials, culturals, per la salut... Promoure espais de treball conjunt a nivell intern en l'Ajuntament al voltant d'aquesta temàtica.**
- 3. Dotar de més recursos les accions comunitàries. En aquest sentit, cal tenir molt present que una de les claus de l'èxit de l'acció comunitària és la dotació d'equips de treball professionals que treballen en condicions laborals adequades.**
- 4. Incentivar i afavorir aquelles accions comunitàries que treballen amb la perspectiva del mig i llarg termini, basades en la cultura del procés, i no del projecte. Consolidar aquest tipus d'accions requereix que el lideratge d'aquestes accions siguin cooperatiu i s'institucionalitzi a través d'equips estables de coordinació entre les diferents entitats i administracions implicades.**
- 5. Impulsar mecanismes de reconeixement professional del treball comunitari, de manera que aquest no esdevingui complementari ni subjecte al mer voluntarisme dels tècnics dels diferents serveis – particularment, dels serveis socials.**
- 6. Promoure una avaluació de l'acció comunitària que reconegui el caràcter multidimensional d'aquest tipus d'accions, la importància del procés seguit més que no pas dels resultats immediats i de les relacions i la perspectiva temporal del mig i llarg termini. Evitar les avaluacions estrictament quantitatives (relatives al nombre d'accions comunitàries) i promoure la perspectiva avaluadora qualitativa.**
- 7. Generar estratègies d'aprenentatge institucional al voltant de l'acció comunitària. Recuperar la idea del Grup d'Acció Comunitària del curs 2006 – 07 al voltant de la creació d'un banc virtual d'accions comunitàries i d'un observatori (o espai similar) des d'on es reflexioni i s'aclareixin els criteris i**

valors de l'acció comunitàries, s'identifiquin i es cataloguin les accions, es promogui la seva avaluació i, sobretot, s'apunten elements de millora.

Grup de treball sobre DONA

Composició del grup

Coordinadora

Sra. Neus Roca Cortés, experta

Secretaria tècnica

Sra. Pilar Solanes i Salse, secretària

Sra. Elena Mas i Viale, secretaria adjunta

Participants

Representants de les entitats membres del Consell

Sra. Olga Arderiu Ripoll, Col·legi d'Advocats de Barcelona

Sra. Ana Bustamante del Prado, Fundació "La Caixa"

Sra. Montserrat Carreras i Liébanas, Grup Municipal ERC

Sra. Sylviane Dahan, Federació de Veïns i Veïnes de Barcelona

Sra. Olga Fernández i Martín Corral, CCOO

Sra. Assumpció Franquesa i Segura, Càritas Diocesana de Barcelona

Sra. Anna Gimeno i Febrer, Grup Municipal CiU

Sra. Ma. Lluïsa Ibáñez i Boira, Grup Municipal PP

Sra. Meri Ilic i Dimich, Federació Catalana de Voluntariat Social

Sra. Anna Lopez, UGT

Sra. Sílvia López, UGT

Sra. Vanessa Martí i Navarro, Creu Roja a Barcelona

Sra. Isabel Quintana i Sánchez, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona

Sra. Pilar Rebaque i Mas, Col·legi Advocades i Advocats de Barcelona

Tècnics i tècniques municipals

Sra. Merche Alvira i Latorre, secretaria Consell Dones (fins gener 2008)

Sra. Glòria Colominas i Grau, Direcció d'Acció Social

Sra. Beatriz Garcia i Idoate, Direcció de Joventut de la Regidoria de Dona i Joventut

Sr. Carles Gil i Miquel, coordinador de Consells de Participació Social

Sra. Cinta Llorens i Sanz, Divisió Serveis Personals, districte Horta-Guinardó

Sra. Malika Zedjaoui, secretaria del Consell de les Dones

Representants d'altres entitats

Sra. Gemma Altell i Albajes, Fundació Salut i Comunitat

Sra. Marta Cots, Consell de la Joventut de Barcelona

Sra. Anna de los Riscos, Consell de la Joventut de Barcelona

Sra. Consol Farré i Anguera, Associació Catòlica Internacional de Serveis a la Joventut Femenina

Sra. Marta Mas i Perulles, Espais per a la Igualtat

Sra. Ma. Rosa Micàs i Estalayo, Acció Contra la Violència Domèstica
Barcelona

Sra. Maria Olivares i Usaac, experta

Sra. Ma. Carmen Olivé i Ferrer, Universitat de Barcelona

Sra. Natalia Paleo, Departament de treball de la Generalitat de Catalunya

Sra. Teresa Reñé, Fundació Maria Aurèlia Capmany

Sra. Teresa Torns i Martín, experta

Invitats i invitades per a temes específics

Sra. Patricia Amigot Leache, doctora en Psicologia Social i professora de la Universidad Pública de Navarra

Ima. Sra., Elsa Blasco i Riera, regidora de Dones i Joventut

Sr. Ricard Gomà i Cardona, segon tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania i President del Consell Municipal de Benestar Social

Sra. Carme Freixa i Zurita, assessora de la Regidora dels Nous Usos del Temps

Sra. Laia Herrera i Pujol, assessora Regidoria Dones i Joventut

Sra. Teresa Torns i Martín, professora del departament de sociologia de la UAB

Aquest curs el Grup Dona ha estat més versàtil i s'ha dedicat o proposat realitzar tres activitats paral·leles. En primer lloc s'ha plantejat recuperar un tema de treball que en anys anteriors ja s'havia abordat, però que es segueix considerant d'actualitat i interès, ens referim a la qüestió dels **Usos dels Temps**.

L'elecció d'aquest tema de reflexió, és considerat per part del Grup Dona, un signe de la invisibilitat i manca de significació a nivell social dels diferents usos dels temps. Hem dedicat tres sessions de treball al tema, volent abraçar diverses perspectives:

- el coneixement de les actuacions i programes que es porten a terme des de la Regidoria dels Nous Usos dels Temps de l'Ajuntament de Barcelona .
- el coneixement de diferents experiències impulsades i realitzades a la ciutat de Barcelona
- analitzar la significació i evolució dels conceptes conciliació dels temps/ usos dels temps. I conèixer i debatre l'estat de la qüestió sobre les polítiques dels usos del temps.
- Per últim hem volgut aproximar-nos a la vivència més subjectiva de les dones, en relació als usos del temps i l'exercici del rol de cura. La finalitat d'aquesta sessió era discutir sobre com es fan els canvis o transformacions a nivell individual i les seves conseqüències o repercussions en les dones i els homes.

Per a realitzar aquestes sessions hem convidat a diverses persones expertes o significatives dins de l'àmbit a tractar, per tal que ens suggerissin idees i poder realitzar una reflexió i discussió del tema. Concretament hem convidat a les següents persones:

La Sra. Carme Freixa i Zurita, assessora de la Regidoria dels Nous Usos dels Temps de l'Ajuntament de Barcelona, per tractar el tema de les "Polítiques públiques dels usos dels temps".

La Sra. Teresa Torns i Martín, professora del departament de sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, que ens va explicar el "Balanz i perspectives de les polítiques de conciliació i polítiques de temps".

La Sra. Patricia Amigot Leache, professora de psicologia social de la Universidad Pública de Navarra, per parlar-nos de la “Transformación de prácticas generizadas. Una reflexión sobre el poder y su dimensión subjetiva” .

En segon lloc, aquest curs ens hem plantejat fer el seguiment i balanç de les propostes que el Grup Dona ha fet els darrers quatre anys, per tal de veure el seu impacte en les polítiques municipals, i hi hem dedicat una sessió de treball. Per aquesta reunió vàrem comptar amb la participació del Sr. Ricard Gomà, cinquè tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona i de la Sra. Elsa Blasco, regidora de Dones i Joventut de l'Ajuntament de Barcelona.

I en tercer lloc, l'altra activitat que s'ha desenvolupat al llarg de tot el curs, ha estat la promoció d'un pacte de mínims entre dones de diferents partits polítics. Aquesta idea o iniciativa sorgeix com a resposta d'una proposta que el Grup Dona va formular el curs anterior 2006-2007.

En tot moment el posicionament del Grup ha estat el de promotores i facilitadores del pacte; acord que han de realitzar les dones polítiques i els diferents grups polítics municipals. Concretament la tasca duta a terme pel Grup Dona, ha estat l'elaboració d'un document, que pretén ser un punt de partida per a la promoció de pacte de mínims, per tal que l'entomin les dones polítiques i els diferents grups polítics municipals. Es tracta d'un document de drets bàsics i no és ni un programa municipal ni un programa de partit polític.

A nivell de dinàmica de treball, s'ha creat una comissió de treball més operativa, integrada per dones del grup, representants de tots els grups polítics municipals, dones d'entitats i sindicats. La comissió ha anat treballant en paral·lel al funcionament habitual del grup i també s'ha dedicat algunes sessions general del Grup, per tal d'anar informant i comentant els esborranys i aprovar el document final, així com la seva posterior difusió.

A continuació volem destacar i resumir les **idees i reflexions més significatives** que han sorgit del treball de reflexió i discussió del grup:

Es defensa l'ús del terme usos dels temps, front el terme de conciliació. Aquest últim té un sentit pejoratiu centrat amb les dones, perquè parteix de la idea que no saben manejar-se bé o organitzar-se. Mentre que el concepte d'usos dels temps, hauria

d'afectar a tothom, i és un dret de la ciutadania, per tant dóna idea de voler canviar l'ordre social.

La gent té una visió privada dels usos dels temps, però hi ha una part pública importantíssima que la conforma els horaris dels serveis, els horaris laborals, etc. i qui pot incidir en aquest ús dels temps és l'Administració Pública.

Els objectius de les polítiques públiques són: la paritat, l'equitat (donar les mateixes oportunitats a tothom) i la cohesió social.

L'horari laboral és el que fa o condiciona la planificació dels horaris de la ciutat. L'objectiu ha de ser la racionalització dels horaris, per tal que les jornades de treball siguin compactes i no extensives. Es debat en relació a la conveniència de possibilitar que la gent treballi amb horaris diversos, doncs la ciutat funciona les 24 hores i potser cal plantejar-nos els horaris d'una altra manera. Des del Grup però s'alerta del risc que aquesta proposta pot tenir, de vulnerar el principi de justícia social.

Un altre tema important perquè té molt potencial és l'ús de les noves tecnologies. Aquestes han d'estar al servei del temps de les persones i de la competitivitat de les empreses. Poden permetre que la gent treballi des de casa, etc. i per tant organitzar-se de diferents maneres. Des del Grup però, s'apunta que les tecnologies al servei de la ciutadania és un avenç, però l'aplicació de la tecnologia per treballar a distància també té una vessant de control. Doncs l'interès del mercat i l'empresa per aplicar les noves tecnologies és en termes d'obtenir benefici i de control. Seria necessari regular-ho, en el sentit de legislar-ho per tal de protegir a les persones o treballadors/es.

Organitzem la nostra vida en funció de l'horari de treball i ho fem molt en funció de l'horari de treball del cap de família. Es constata que les dones no reconeixen que els hi va malament aquests horaris, ni tampoc demanen serveis de suport per a la vida diària. Únicament les que tenen capacitat econòmica contracten serveis.

Conciliació és un terme provinent del món jurídic. Parlem de treball i temps i d'una manera de pensar-hi o organitzar-lo. Les dones no només no conciliem, sinó que acumulem. A Europa triomfa el model "home cap de família" i això suposa

l'existència del model "dona mestressa de casa". Aquesta és la base del contracte social a Europa, a les societats del benestar.

Amb el concepte de conciliació, parlem de polítiques de temps laboral. Però hi ha un conflicte invisible que és la divisió sexual del treball.

Temps i treball és una relació controvertida , és un binomi maleït. El temps no és només la jornada laboral i el treball no és només l'activitat laboral. S'oblida que el temps de vida és un horitzó obligat, és el temps que tenim.

El temps de treball en clau mercantil, porta a la idea que el triomf laboral és l'únic que val la pena tenir. El temps de no-treball, no és temps d'oci perquè invisibilitza el treball domèstic. El temps de cura o domèstic, és un temps continu que atrapa les dones a la vida quotidiana, "la jornada interminable" o la "jornada de doble presència". L'emergència del temps de vida personal, és una reivindicació de les dones. La doble presència és majoritàriament femenina, "el treball és masculí i la fatiga és femenina" (PeKin). Les dones tenen o suporten unes càrregues rígides (la cura de les criatures, de la gent gran, de les persones discapacitades) , que determinen la impossibilitat de fer o organitzar-se l'horari com elles voldrien.

A Europa les dones que són mares, la gran majoria o no treballen fora de casa o ho fan a temps parcial. Els riscos o problemes que això comporta és tenir pitjors salaris, pitjors pensions i pitjor possibilitat de promoció laboral.

Les sospites entorn a la conciliació, és que no serveix com està plantejada , perquè sembla que només és un problema que afecta a les dones.

La Sra. Teresa Torns apunta les següents Propostes per repensar les polítiques de conciliació:

Des de l'àmbit empresarial s'ha impulsat Polítiques de reducció del temps de treball, i en definitiva es valora que l'organització del temps de treball és una peça clau de la gestió empresarial, per la gestió dels seus beneficis.

Conciliació de la vida personal, familiar i laboral per a tota la població activa. Cal defensar que hi ha temps que no té preu, que no es pot canviar per diners, com és el

cas del temps de lliure disposició personal, de vida personal. Perquè aquest temps està en relació amb la pròpia salut, a la qualitat de vida.

Necessitem serveis i que hi hagi una professionalització d'aquests serveis. Hem de canviar les mentalitats, que permetin dir què són drets i deures de ciutadania. Hem de posar millors esforços per la cura de les persones, hem legitimat la cura dels infants, però també hem de fer-ho amb les persones grans. Cal parlar també del finançament, hem de pagar més impostos (als països nòrdics s'aplica una deducció del IRPF del 48 %).

Les polítiques de conciliació acceptables han de tenir una visió familiar (els horaris escolars com a centre de preocupació) i una visió laboral (que permetin la flexibilitat entenent aquesta com a millorar la vida).

Respecte a les polítiques de temps, aquestes han de penalitzar la disponibilitat laboral absoluta, no acceptar el temps parcial femení i repensar la no acceptació d'una reducció de temps de treball sincrònica i quotidiana. És important conformar nous escenaris per a les polítiques de temps possibles i un d'ells és la ciutat, entesa com a espai de gestió del benestar quotidià de la ciutadania. El lema de les ciutats italianes és "Volem ciutats més amigues de les dones, perquè siguin amigues de tothom".

L'horari laboral ha de ser distint i tothom hi ha de poder accedir. Una persona ha de tenir jornades laborals diferents al llarg de la seva vida, en funció de les necessitats de la vida. El problema és que tenim una "cultura presentista", és a dir, només es valora la presència en el treball). Hem de canviar la lògica que només té importància la vida laboral, Cal valoritzar el temps de vida i hem d'intentar que el temps sigui sincrònic i variable al llarg de la vida.

Les recomanacions que s'orienten són:

- Reducció de la jornada laboral per a tothom, sincrònica i quotidiana.
- Conciliació de la vida personal, familiar i laboral per a tothom (permisos laborals de parentalitat i de lliure disposició personal. Serveis de SAD universals i individualitzats).
- Nou contracte social entre homes i dones.

- Una Administració Municipal exemplificadora (horaris de les reunions, extensió de les jornades laborals...)
- Penalització social de la disponibilitat laboral/pública absoluta.

Per últim en relació a la perspectiva subjectiva dels usos dels temps es destaquen les següents idees:

Els sistema de gènere entès com un sistema de poder és un principi organitzador de la nostra vida social. La pregunta és com opera el sistema de gènere? Com està interaccionant el subjectiu i lo social? Els processos socials interaccionen amb els processos subjectius, el subjectes estan configurats pels contextos sociohistòrics on viuen. La influència de lo social no determina per complet el que som, existeix una capacitat de la persona de transformar, de canviar les normes sobretot.

El poder opera de forma invisible i a través de normes generalment implícites. La reproducció de les pràctiques desiguals sempre tenen un correlat subjectiu, és a dir, no n'hi ha prou amb la ideologia o la racionalitat, sempre hi ha una component emocional i subjectiva que opera tant per la reproducció com per la transformació. Això ens ajuda a comprendre les culpes, el malestar, la vergonya i la por, que ens causa la interiorització de les normes dels sistema de gènere, i quan es transgredeixen aquestes normes, apareixen aquestes emocions de por i de vergonya.

És necessari fer un procés d'apoderament. I en aquest sentit tenen molta importància els processos associatius de les dones, perquè permeten que les dones facin processos de transformació o canvi personal. Són una font d'obertura de petites pràctiques i també és una font de suport emocional i afectiu.

En aquests processos es produeixen tensions i ambivalències emocionals. Quan s'alteren les pràctiques sempre apareixen conflictes, tensions i sancions, del tipus culpabilització per "descuidar la família.

Les pràctiques sempre impliquen a altres persones, per tant amb els canvis sempre s'han de generar processos de negociació, però les dones han d'estar segures. Es dona en les dones una ambivalència emocional, que no és res més que l'aparició de sancions internes. En els processos de canvi s'intensifiquen les emocions positives,

però també les negatives, degut a que tenim interioritzades les normes amb les que ens identifiquem. Són processos emocionals inconscients que operen allí, generen culpes, perquè les dones pensen que abandonen la dimensió de cura i suport emocional als altres (tant la maternitat, i la cura o suport emocional a la parella, etc.). L'intent de reequilibri, genera a les dones culpa.

El positiu té a veure amb les relacions socials. És una experiència gratificant que desencadenen anhels i desitjos nous en les dones. Les relacions amb altres dones ajuda a poder afrontar les resistències, tensions i les seves pròpies dificultats. Les relacions permeten elaborar en clau social, les experiències individuals de les dones.

Es donen dificultats de diferents tipus, i a nivell subjectiu hi ha una dificultat de comprendre el malestar, degut a que no es visibilitza els mecanismes de desigualtat. Hi ha malestars molt psicològitzats i molt medicalitzats. Hi ha malalties que afecten més a les dones (com per exemple la fibromiàlgia, les depressions ...) que van lligades a aquesta dificultat. La invisibilitat genera dificultats per negociar amb algú que no ho veu i no ho entén.

Per concloure, s'apunta que per fer front als condicionants socials és necessari emprendre diferents línies d'actuació :

- Assumir la part de transformació subjectiva que els canvis de gènere impliquen.
- Estratègies intersubjectives: associacionisme, socialitzar el malestar, polititzar-lo.
- La dimensió estructural e institucional és decisiva: visibilitat mecanismes de desigualtat, estendre la responsabilitat social, implicar els homes, polítiques culturals que donin valor als models de cura.

Propostes

En relació al tema dels **usos dels temps** es fan les següents propostes:

1. Es constata que hi ha un gran desconeixement per part de la ciutadania dels projectes i bones pràctiques que s'estan portant a terme des de la Regidoria dels Nous Usos dels Temps de l'Ajuntament de Barcelona. Hi ha una dificultat de l'Ajuntament de visualitzar els bons projectes que fa, i per això es demana a l'Ajuntament que millori la comunicació cap a la ciutadania, aprofitant més la difusió que poden realitzar els mitjans de comunicació locals (TV, ràdios, etc.).
2. Cal crear espais oberts de reflexió al voltant dels nous usos dels temps i des de l'Ajuntament incidir en aquest tema des de tots els serveis municipals (esports, educació, etc.), perquè és un tema transversal. També cal que ho incorpori el moviment ciutadà.
3. Per avançar en els usos dels temps és necessari incidir en el tema de la mobilitat i es demana a Transports Metropolitans de Barcelona, que apliqui les mesures o accions necessàries (ampliació horaris, etc.), per tal de possibilitar una ciutat més afí amb els nous usos dels temps.
4. Promoure vies de col·laboració amb els sindicats, perquè s'incorpori la visió de la gestió dels temps com un dret dels treballadors i de la ciutadania. I per tant s'incorpori a nivell de legislació i en els convenis laborals.
5. Es demana a l'Ajuntament que promogui estudis entorn el tema de la participació de les dones en relació als usos dels temps, per tal de conèixer la disponibilitat que tenen i els factors que condicionen la seva participació en espais públics.
6. Es reitera una proposta que el Grup Dona ja havia formulat en anys anteriors, de demanar una Administració Municipal exemplificadora (horaris de les reunions, extensió de les jornades laborals...) pel que fa a la conciliació de la vida personal, familiar i laboral.
7. Cal avançar en l'organització social de la cura, i en el moment actual del desplegament de la nova llei de la promoció de l'autonomia personal i atenció a

la dependència, es demana la professionalització del Servei d'Atenció Domiciliària per tal de garantir l'oferta de serveis de qualitat.

8. Fomentar l'associacionisme de les dones, impulsar i donar suport als grups o espais propis de dones, que permeten fer processos de transformació i canvi personal.

En relació al tema de la **promoció d'un pacte de mínims** entre dones de diferents partits polítics es fan les següents propostes:

Per la promoció d'un pacte de mínims entre dones de diferents partits polítics

1. Preàmbul

Des del nostre compromís personal de dones que creiem amb les polítiques de i per a tothom, partim a títol individual, per tal de sumar i elaborar un document que serveixi de punt de partida per a un pacte entre dones per a la construcció d'una societat catalana més justa i igualitària entre dones i homes.

Pacte entre dones, que representem la meitat de la població, i que vol incloure la totalitat de la mateixa.

Des de la participació que ens possibilita el grup Dona del Consell Municipal de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona, des de les diferències ideològiques i per tant des del respecte a les mateixes i el desig d'aprofundir en allò que de comú podem desenvolupar, ens hem proposat facilitar i promoure un pacte de mínims entre dones dels diferents partits polítics. Són els drets bàsics els que entenem com mínims a consensuar.

Des de la cerca i l'aprofundiment de l'autoritat que tenim com dones i persones, autoritat que exercim sense el tutelatge d'altres, assumim la responsabilitat de la construcció d'aquest document des del treball participatiu, democràtic i de consens, i el compromís de la seva difusió.

Aquest procés participatiu representa una idea política que no de partit. Les integrants d'aquest grup Dona del CMBS, dones de diferents ideologies polítiques,

partits, sindicats, associacions i societat civil en general, assumim la responsabilitat del compromís sense protagonisme partidista.

En el document hi podreu trobar amb més detall, els principis marc o eixos essencials del pacte, les finalitats del mateix així com els drets bàsics més explicitats.

2. Principis marc

- 2.1. **La igualtat entre dones i homes** que es manifesta en tots els escenaris, en la participació social i política de les dones i en totes les esferes de la vida, pública i privada.
- 2.2. **Pacte generacional: l'edat com valor afegit**, com element que aporta les característiques definitòries de les diferents generacions, que adquireixen la capacitat d'escoltar-se, comprendre's i treballar conjuntament per les causes, comunes i generals.
- 2.3. La reorganització dels **temps**, el temps de vida que considerem és personal i de lliure elecció, per la qual cosa cal una reorganització social global perquè sigui possible i real el viure el temps personal, familiar, de treball, d'estudi i de responsabilitats socials. L'organització del temps amb un posicionament que cerca i permet la igualtat de les persones, amb una disposició del mateix de manera lliure i no amb un marcat posicionament economicista que oblida plantejaments més equitatius i que afavoreixen les dones.
- 2.4. La corresponsabilitat i compromís compartit en els **àmbits privat i públic**, els drets i els deures com oportunitats compartides i que no esdevinguin excloents, per la seva ambigüitat i poca explicitació.
- 2.5. El compromís en l'**intercanvi d'informació** que es consideri essencial per assolir el pacte, alhora que es mantenen i no es vulneren els acords de partit.
- 2.6. **La legislació**, com element bàsic de regulació de la convivència que orienta les polítiques i representen l'eix vertebrador del pacte; parlem de legislació en totes les seves fases: desenvolupament escrit, defensa oral i implementació.
- 2.7. El **posicionament públic** de les dones que tenen un paper més visible cal que sigui clar i transparent, que s'esdevingui del compromís públic del pacte i serveixi de model a seguir.
- 2.8. La defensa de l'Estat **laic** com garantia essencial del dret de les persones i criteri de regulació democràtica, mantenint el respecte a les diferents creences i valors,

que permeten configurar un model de relacions institucionals a partir del doble principi d'igualtat i equidistància.

- 2.9. La visibilitat de les dones en la comunicació, eina bàsica de la convivència social, per tal de ser explícitament i clarament representades públicament tant en els **llenguatges** parlats i escrits com en els visuals.

3. Finalitats

- 3.1. Potenciar les aliances entre les dones, definir el nostre espai, reforçar la solidaritat entre les dones i fer-se visibles.
- 3.2. Recolzar el compromís de les dones que potencien nous valors en l'àmbit polític, defugint d'estereotips de gènere que fomenten les segregacions.
- 3.3. Exigir el principi de democràcia participativa i paritària. La participació equilibrada de dones i homes en la presa de decisions genera nous valors i noves idees que contribueixen a la configuració d'una societat més justa.
- 3.4. Que les dones polítiques que tenen la representació arribin a un pacte de gènere en matèria d'igualtat i participació, que fomentin les complicitats, per tal d'avançar en la societat en matèria de gènere.
- 3.5. Establir xarxes i vincles entre les dones dels partits, els sindicats i la societat civil, basades en el diàleg, que afavoreixin la comunicació i l'intercanvi d'informació, que facin possible el pacte i un món més democràtic i just per a tothom.
- 3.6. Hem de fomentar les xarxes socials per tal de fer les preses de decisió més eficaces i més democràtiques.
- 3.7. Recolzar a les dones que estableixin o vulguin establir mecanismes per tal de garantir la veritable participació equitativa entre homes i dones en tots els àmbits públics i totes les responsabilitats. Recolzar el principi que els espais de poder són també per a les dones i que no cal masculinitzar-se per arribar-hi i mantenir-se.
- 3.8. Promoure la comunicació fluida entre aquest grup i d'altres amb les mateixes finalitat, l'estudi i la difusió de nous models de fer polítiques, on s'incorpori la perspectiva de gènere, va en favor de les dones.
- 3.9. Garantir pressupostos amb visió de gènere: incrementar els recursos en aquelles accions que les dones poden participar i que reverteixen en una millora de la salut l'educació i el benestar de les famílies.

4. Drets bàsics

4.1. drets de totes les persones a ser autònomes, per tant cal assegurar que per elles mateixes puguin viure i desenvolupar-se, això comporta:

- 4.1.1. Promoure un salari social o renda bàsica com a dret de ciutadania
- 4.1.2. Assegurar un habitatge digne: Un pacte de ciutadania per garantir el dret a un habitatge digne a les persones, defensa dels drets de les persones enfront del *moobing immobiliari*, una política clara de suport a l'habitatge, a les famílies monoparentals i monomarentals i de rendes baixes.
- 4.1.3. Construir la ciutat en clau de gènere i generacional, que inclogui les singularitats individuals i col·lectives
- 4.1.4. Assegurar oferta suficient d'equipaments i serveis: escoles bressol, centres de dia, ajuts a domicili, etc. que permetin cobrir les necessitats individuals i les necessitats dels nuclis familiars, al llarg del seu cicle vital.

4.2. Dret a un treball que suposi adquirir independència i autonomia

- 4.2.1. Dret a la no discriminació en l'àmbit laboral, tant en l'accés com en el seu desenvolupament, evitant les segregacions laborals i garantint la igualtat de salari en treball d'igual valor.
- 4.2.2. Dret a que s'afavoreixi la presència de les dones en tots els àmbits laborals, i en tots els òrgans de presa de decisions.
- 4.2.3. Dret a que es reconegui i es doni valor al treball de cura i reproducció i que aquest es comptabilitzi en el PIB.

4.3. Dret a la igualtat i a la no discriminació

- 4.3.1. per raó d'edat, sexe, ètnia, cultura, condició sexual, discapacitats, creences religioses, condició social , etc.
- 4.3.2. assegurar l'acompliment de les diferents lleis que reconeixen els drets civils de les persones, evitant en tot moment un retrocés en els mateixos.
- 4.3.3. Dret a reconèixer-nos (com a dones) i veure'ns representades en tots els estudis a través d'indicadors específics .

4.4. Dret a la Cultura

- 4.4.1. Dret a la informació i a la comunicació. Garantir l'accés als mitjans de comunicació i a les noves tecnologies en igualtat d'oportunitats .
- 4.4.2. Promoure el desenvolupament dels sabers i coneixements de les dones, fugint dels estereotips sexistes.
- 4.4.3. Dret a desenvolupar activitats de lleure, cultura i esport en perspectiva de gènere.
- 4.4.4. Dret de les persones a desenvolupar i expressar les diferents activitats culturals, tant les d'acollida com les locals, entenent-les com riquesa i valor afegit, sempre i quan estiguin d'acord amb els drets humans.

4.5. Participació social i política de les dones

- 4.5.1. dret en igualtat de participació de dones i homes en totes les esferes de la vida pública i privada; assumint els canvis culturals que això comporti.

4.6. Repartiment i valor del temps

- 4.6.1. dret a la lliure disposició del temps com a dret de ciutadania
- 4.6.2. dret a disposar de recursos de suport amb horaris adequats per tal d'afavorir la conciliació de la vida personal, familiar, laboral i social/política tant dels homes com de les dones.

4.7. Salut

- 4.7.1. promoure i garantir una política de salut centrada en la promoció de la salut , l'acompanyament de les persones i la prevenció.
- 4.7.2. atendre les necessitats de salut en les diferents edats, etapes de desenvolupament i activitats específiques.
- 4.7.3. dret individual a decidir en tots els aspectes relacionats amb la pròpia vida i la salut.
- 4.7.4. dret específic a l'educació de nois i noies en les relacions afectives i a una sexualitat saludable. Donar sortida a les situacions de risc.

4.8. Educació

- 4.8.1. dret a una educació universal com element que pretén equilibrar les desigualtats i l'eradicació de la transmissió d'estereotips i valors masclistes

- 4.8.2. dret a una educació al llarg de la vida, atenent els col·lectius i les dones amb risc d'exclusió: atur, analfabetisme, etc.
- 4.8.3. dret a una educació en valors que afavoreixi la convivència democràtica de les persones.

4.9. **Violència vers les dones**

- 4.9.1. Dret a afavorir l'eradicació dels maltractaments i els abusos envers les dones, els infants i els joves.
- 4.9.2. Condemnar el tràfic de persones, majoritàriament dones, els seus responsables i els fenòmens que les mercantilitzen.
- 4.9.3. dret a disposar de tots els recursos necessaris per l'acció directa i la prevenció de les relacions abusives.

4.10. **Drets econòmics**

- 4.10.1. Garantir la dotació econòmica suficient per a les aplicacions concretes dels drets
- 4.10.2. Garantir un pressupost en perspectiva de gènere que permeti desenvolupar el pacte
- 4.10.3. incorporar el vincle entre política econòmica i igualtat de gènere

* * * * *

A les dones polítiques i portaveus dels diferents grups municipals de l'Ajuntament de Barcelona, us demanem que recolliu la proposta de realització del pacte de gènere i visualitzeu la voluntat d'acord i consens. Nosaltres des del Grup Dona del CMBS, ens posicionem com a impulsores i facilitadores del pacte i vetllarem pel seu desenvolupament. Ara us pertoca a vosaltres determinar l'abast del mateix, agafar el testimoni i saber trobar el consens en aquelles situacions, en les que les dones, sovint, en sortim malparades.

Volem que el pacte esdevingui un compromís corresponsable, de totes les persones que conformen els grups polítics municipals. És un pacte de gènere, i el seu valor està en que es construeix i compromet a dones i homes.

Esperem que amb la cura que l'hem elaborat el sabreu fer créixer.

Grup de treball sobre DROGODEPENDÈNCIES

Composició del grup

Coordinadora

Sra. Judith Cobeña i Guàrdia, experta

Secretaria tècnica

Sra. Pilar Solanes i Salse, secretària

Sra. Elena Mas i Viale, secretaria adjunta

Participants

Representants de les entitats membres del Consell

Sra. Teresa Bermúdez i Sánchez, Càritas Diocesana de Barcelona

Sr. Francisco Blázquez Martínez, Comissió de Drogues del Col·legi d'Advocats de Barcelona

Sr. Oriol Escolies i Plou, Federació Catalana de Voluntariat Social

Sra. Andrea Gálvez i Prats, Creu Roja a Barcelona

Sr. Oriol Gil i Badenes, Consell de la Joventut de Barcelona

Sr. Oswaldo Hernández i Aguilar, UGT

Sra. Montse Martínez i Govern, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona

Sr. Gabriel Miró, Comissió de Drogues del Col·legi d'Advocats de Barcelona

Sr. Miquel Monras i Arnau, Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya

Sra. Àngels Penaba i Campdesuñer, Caixa de Catalunya/Fundació Viure i Conviure

Im. Sr. Joan Puigdollers i Fargas, Grup Municipal CiU

Sra. Paquita Sánchez, Comissió de Drogues del Col·legi d'Advocats de Barcelona

Sr. Ernesto Sierra, Creu Roja Barcelona

Sra. Mercè Ugalde i Apalategui, Universitat de Barcelona

Sr. Alfredo Valloc, Comissió de Drogues del Col·legi d'Advocats de Barcelona

Sra. Marta Zaragoza Esteve, Fundació "La Caixa"

Tècnics i tècniques municipals

Sra. M. Teresa Brugal, Agència de Salut Pública de Barcelona
Sra. Carme Fortea i Busquets, Direcció d'Acció Social
Sr. Carles Gil i Miquel, coordinador del Consell de Participació Social
Sr. Joan Guix i Oliver, Agència de Salut Pública de Barcelona
Sr. Josep Lluís Marjalizo i Canton, Direcció Drets Civils
Sra. Ma. Eugènia Sánchez i Carrete, Regidoria de Salut Pública

Representants d'altres entitats

Sra. Anna Altabàs i Reñé, Àmbit Prevenció
Sr. Guillermo Canales i Sagarminaga, Associació Institut Genus
Sra. Begoña del Pueyo Ruiz, Ràdio Onda Rambla
Sra. Maria Estrada, Col·legi de Farmacèutics de la Província de Barcelona
Sra. Esther Gonell i Doñate, Fundació Mensalus
Sr. Xavier Gutiérrez, Regió Policia Metropolitana de Barcelona- Mossos d'Esquadra
Sr. Oriol Esculies i Plou, Projecte Home
Sra. Esther Henar i Pérez, Associació Benestar i Desenvolupament
Sra. Eva Lligoña i Trulla, Institut per a la Promoció Social i de Salut
Sra. Enriqueta Moyano, Grup Ajuda Mútua Alcohòlics Rehabilitats
Sra. Felisa Pérez i Antón, Associació Benestar i Desenvolupament
Sra. Felisa Pérez i Antón, Federació Catalan de Drogues
Sr. Josep Rodríguez i Roca, Consorci Serveis Socials de Barcelona
Sr. Oriol Romaní i Alfonso, Grup Igia
Sr. Joan Segura i Vallès, Fundació Catalana de l'Esplai
Sra. Rosa Suárez i Vázquez, Centre d'Estudis sobre Promoció de la Salut

Invitats i invitades per a temes específics

Sra. Anna Altabàs i Reñé, Àmbit Prevenció
Sra. Teresa Brugal, de l'Agència de Salut Pública de Barcelona
Sra. Núria Castro, Departamento Servicio de Inserción Social Ayuntamiento de Vitoria
Sra. Carme Fortea, Cap de Servei del Programa de Persones Vulnerables de l'Ajuntament de Barcelona
Sr. Ricard Gomà i Cardona, segon tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania i president del Consell Municipal de Benestar Social
Sra. Eva Lligoña responsable de drogues de l'Institut per a la Promoció Social i de la Salut

Sra. Felisa Pérez, Directora Tècnica de l' Associació Benestar i Desenvolupament

Sra. Isabel Ribas i Seix, Delegada de Salut Pública Ajuntament Barcelona

Sr. Josep Rovira, director de l'Àrea de Drogues de ABD

Sr. Ramon Sanahuja, director del gabinet Tècnic Immigració de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Ernesto Sierra, Creu Roja Barcelona

Sra. Lorena Ventura Calvo, directora de la Línia d'accés, inclusió i millora de l'Ocupació de Barcelona Activa

Sr. Francisco Villarrasa, director Social de Fundación Engrunes

L' interès del Grup de Drogodependències aquest curs s'ha centrat en el nous perfils d'usuaris que arriben o es detecten dels diferents serveis de drogodependències, a la nostra ciutat, i els abordatges de treball terapèutic i d'inserció social que són necessaris contemplar.

Respecte al perfil d'usuaris atesos amb problemes de drogodependències, s'observa com la població autòctona està envellint i cronificant, mentre que la xarxa comença a detectar un nou perfil de persones immigrants, més joves, amb hàbits de conducta i pautes culturals diferents i amb necessitats noves: de feina, allotjament, etc. Aquí s'obre un nou espai de treball : la inserció sociolaboral d'aquest col·lectiu que és molt divers.

En tot moment, al parlar dels usuaris/es amb problemes de drogodependències ens referim a persones politoxicòmanes .

De forma resumida, el pla de treball d' aquest curs, s'ha desenvolupat en diferents reunions.

La **primera sessió** del mes de novembre va estar dedicada a dues qüestions. D'una banda a definir el treball o programa del curs i de l'altra va comptar amb la participació de la Sra. **Teresa Brugal**, de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, que ens va explicar quin és l'estat de la qüestió de les drogodependències a la ciutat de Barcelona. Les principals consideracions que van sorgir són:

- 1- La constatació de la dificultat d'atreure els joves i/o adolescents amb problemes de consum de cànnabis, perquè vagin als centres o recursos de tractament.
- 2- L'augment dels casos de consum de cocaïna que s'atenen i detecten des dels serveis d'urgències hospitalàries per problemes de salut relacionats.

Actualment hi ha més població amb consum de cocaïna que no pas d'heroïna, però paradoxalment, la població drogodependent atesa en els centres de tractament de drogues són majoritàriament heroïnòmans i els propis centres estan dissenyats amb programes per heroïnòmans.

S'apunta que cal millorar els recursos de places d'albergs (major quantia i més diversificada) per a persones sense sostre amb problemes de drogues. També les formes d'apropar-se a les persones immigrades, i solucionar les dificultats provocades en termes de comunicació i de comprensió (pautes de valors, conductes diferents per raons culturals,). I per últim millorar la resposta de la xarxa de salut mental als problemes de salut mental que presenten aquestes persones. Cal connectar millor les xarxes de salut mental i la de drogodependències per fer-ne un mallat consistent on tots els usuaris hi transitin sense dificultats i la informació també es pugui compartir per millorar l'atenció integral de les persones.

A la **segona sessió** vam comptar amb la participació del Sr. **Ramon Sanahuja**, director del gabinet tècnic d'Immigració de l'Ajuntament de Barcelona, que ens va parlar de la immigració a Barcelona, les seves característiques i les línies generals del Programa d'Immigració de l'Ajuntament de Barcelona. Es destaca que actualment la forma legal més sovintejada d'arribada de les persones immigrants a la ciutat de Barcelona és el reagrupament familiar. Les polítiques municipals, concretades en el Pla Municipal d'Immigració es caracteritzen per voler assolir la integració real de les persones immigrades. I els principis en que es basen són entre d'altres, la normalització, aquest principi implica atendre les persones immigrants en els serveis adreçats al conjunt de la població i no fer serveis específics. I la transversalitat , per això des de l' Ajuntament, les polítiques d'immigració es fan des de totes les àrees, i des del Programa d'Immigració es fa l'específic, és a dir, tot allò relacionat amb l' acollida. En el debat del grup es fa palès els desajustos i la contradicció existent entre els ritmes d'aplicació de les lleis i les necessitats de les persones drogodependents immigrades, que es troben en una situació de major vulnerabilitat, sobretot pel que fa a l'accés als recursos.

A la **tercera sessió**, la **Sra. Felisa Pérez**, Directora Tècnica de l' Associació Benestar i Desenvolupament, va fer un anàlisi de la realitat del sistema d'atenció a les drogodependències i dels reptes de futur. El sistema d'atenció a les drogodependències parteix d'un model eco sistèmic, que entén la drogodependència com una malaltia bio-psico-social, i està catalogada com un trastorn de salut mental. Es comenten els diferents tipus de recursos o serveis que conformen la xarxa d'atenció, així com la tipologia d'usuaris i es plantegen reptes de futur. Cal una adequació real d'aquests recursos amb una major agilitat a l'hora d'incidir a la realitat que els envolta, és a dir, amb capacitat d'incidir o amollar-se a les noves realitats de consum que apareixen. I també incidir en potenciar el treball en xarxa real, de les diferents xarxes d'atenció, per tal que salut mental consideri com a propis els drogodependents i la xarxa de drogodependències faciliti aquesta integració informant, formant i intercanviant dades amb l'altra xarxa.

A la **quarta sessió** es van presentar diferents experiències d' inserció sociolaboral amb col·lectius de persones d'exclusió i vàrem comptar amb la participació dels següents convidats : el **Sr. Francisco Villarrasa** (director social de la Fundació Engrunes), la **Sra. Eva Lligoña** (responsable de drogues de l'IPPS) i la **Sra. Lorena Ventura** (directora de la línia d'accés, inclusió i millora de l'ocupació de Barcelona Activa). Les tres iniciatives presentades mostren un ventall ampli de nivells d'inserció, que van des d'una vessant més social fins a una finalitat més laboral, en funció del grau d'autonomia i les possibilitats d'inserció de les persones amb qui treballen. Bàsicament es dibuixen dos tipus d'itineraris d'inserció, el mercat laboral protegit que presten les empreses d'inserció o similars, i l' itinerari del mercat laboral ordinari. S'evidencien dificultats d'inserció amb els col·lectius de persones drogodependents degudes a característiques pròpies dels usuaris, però també a una manca de marc legislatiu més ampli que pogués incloure tipus d'itineraris d'inserció laboral amb facilitats per les empreses i que contemplin flexibilitat horària en els recursos d'inserció, de manera que els llandars de compromís fossin una mica més baixos i assumibles per la població a qui anirien dirigides. També haurien d'incloure un seguiment o acompanyament que podrien facilitar voluntaris ben formats provinents de les diferents entitats que treballen tant en el camp i entitats d'inserció de col·lectius de difícil inserció, com a entitats pròpiament especialitzades amb drogodependències.

En la **cinquena reunió**, es va convidar a la **Sra. Núria Castro**, tècnica del servei d'inserció social de l' Ajuntament de Vitòria. Aquesta sessió es va dedicar a l'explicació de la xarxa de serveis i equipaments d'atenció a persones en situació de vulnerabilitat severa de la ciutat de Vitòria, i als circuits d'atenció establerts. Vitòria compta amb un ampli ventall d'equipaments i serveis que permeten atendre les situacions i necessitats de persones amb molta marginalitat, així com d'altres més autònomes. La principal contribució d'aquest model és l'existència d'un circuit d'atenció ben estructurat i flexible a la vegada, que contempla o permet l'abordatge de les diverses situacions de necessitat social. Hi ha establert un circuit d'atenció que compta amb una gran diversitat de recursos i les persones poden entrar i sortir d'aquest circuit en funció del seu compromís. És un model que parteix de l'acceptació, prou dura , que en l'atenció a persones amb problemes de drogodependències i molt desestructurades ens trobem amb situacions que no tenen una resolució satisfactòria d'inserció total, però que garanteix als treballadors de la xarxa d'atenció social que es treballa per fer una contenció eficaç, per acompanyar també en aquest punt de manera global i que no desgasti més a la persona vulnerable demanant-li impossibles, ni al gestor , per frustració davant el nul resultat de l'actuació proposada. Cal dir que l'Ajuntament s'ha implicat dotant de locals adequats – pisos d'acollida, espais on dormir - per cada punt del circuit i gestionats per diferents comitès i ONG especialistes en cada camp que tenen fil directe obert i coordinat amb Serveis socials de l'Ajuntament.

A la **sisena reunió**, la **Sra. Carme Fortea**, Cap de Servei del Programa de Persones Vulnerables de l'Ajuntament de Barcelona, va presentar el Programa municipal d'atenció a Persones Sense Sostre, la seva estructura, funcionament, evolució del programa i l'accés a recursos residencials. D'aquests aspectes es destaca que l'estructuració i tipologia dels recursos és l'aspecte que més ha canviat al llarg d'aquests anys del programa. A l'actualitat s'ha produït un creixement molt gran dels serveis i recursos , tant per la seva ampliació com per la diversificació, i també s'ha donat una millora en els circuits interns. Les dificultats es situen més en l'accés als recursos residencials.

* * * * *

De la feina realitzada pel grup de Drogodependències al llarg d'aquest curs, del debat i discussió que s'ha dut a terme en les diferents sessions de treball, s'assenyalen una sèrie de conclusions en relació al tema objecte de treball:

1.- El retrat actual de les persones drogodependents a la ciutat de Barcelona, ve caracteritzat per dues tipologies diferents, hi ha un percentatge important de persones drogodependents, "les de sempre", en una situació més de cronicitat, i per altra banda uns nous perfils d'usuaris, més joves, immigrants, amb unes altres característiques i necessitats afegides.

Amb els primers és necessari promoure la creació de serveis d'atenció diferents i cal també un treball o abordatge de connexió de diferents xarxes d'atenció: les xarxes de salut mental, la xarxa de drogodependències i la xarxa social.

2.- El nou col·lectiu d'usuaris immigrants, ens presenten reptes nous, perquè tenen valors culturals i educacionals diferents. Sorgeixen dificultats de comunicació i de comprensió (pautes de valors, conductes diferents per raons culturals,) que obliguen a replantejar les formes d'apropar-se a les persones immigrades. Es constata des del programa de disminució de riscos que sorgeixen dificultats a l'hora d'intentar connectar-se amb la xarxa d'entitats normalitzades, per tal d'aconseguir que s'impliquin i ajudin a l'acollida de les persones immigrades drogodependents. Així com també es produeixen dificultats per aconseguir o trobar mediadors en reducció de danys.

També hi ha dificultats des del propi servei, per treballar amb els usuaris canvis d'hàbits, conducta, etc., en qüestions relacionades amb la seva salut. La motivació de les persones immigrades drogodependents està més en relació amb qüestions que ells consideren més vitals o pragmàtiques, per exemple de tipus legal o jurídics, o de cobertura de necessitats bàsiques d'alimentació i allotjament, o simplement de poder estar en un espai recollit sense haver de fer cap activitat.

Aquestes constatacions ens encaminen a afirmar la necessitat d'adaptació qualitativa dels serveis en general, per tal que puguin atendre adequadament a les persones immigrants. Aquest és un esforç que han de fer tots els serveis de forma coordinada entre públics-privats, per tal de veure quins canvis i processos de millora han d'implementar, com fer-los i dur-los a terme. No ens hi podem eternitzar perquè tractem amb un públic canviant i amb gran mobilitat territorial.

Amb la població immigrant drogodependent- a l'igual que amb la no immigrant - cal primer assegurar una cobertura mínima de serveis bàsics, d'atenció a les necessitats bàsiques, per tal de poder treballar o abordar temes de salut. La permanència en el recurs assistencial va molt supeditada a tenir allotjament. Per tant aquesta és una variable molt decisiva per assegurar la permanència a un recurs de tractament de drogodependències.

A l'hora de dissenyar serveis i equipaments per a persones drogodependents, cal pensar com els serveis d'atenció i acollida adreçats a aquest perfil de persones ofereixen a la pràctica la funció de contenció eficaç i humana .

El tema de la coordinació de les xarxes d'atenció, s'ha reiterat com a tema imprescindible i fonamental, pel treball i abordatge de les necessitats de les persones drogodependents. S'han d'establir i estandarditzar millor formes de coordinació o relació entre elles, crear protocols conjunts per tal d'interrelacionar-se millor. I avançar també en la qüestió de disposar de sistemes d'informació compartits, que permetin conèixer quina població hi ha i s'atén des dels diferents àmbits o xarxes i el tipus d'intervenció que es fa. També és important contemplar l'actualització de la informació, per mitjà d'instruments informàtics (web...), que permetin tenir un mapa dels recursos d'atenció a persones sense sostre, incloses les que tenen problemes de drogodependències, de salut mental lligada a les drogodependències, a nivell de tota la ciutat de Barcelona, que inclogui tant els serveis i equipaments de titularitat municipal, com els conveniats, o els que presten directament les entitats i associacions .

Respecte al tema de la inserció sociolaboral, es fa palès l'existència d'un segment de població drogodependent, amb un perfil de forta marginalitat i desarrelament familiar, amb qui no és viable plantejar o treballar un procés d'inserció laboral, tal i com aquest estan dissenyats. L'objectiu d'actuació amb aquest tipus de població, és fer un programa de treball d'hàbits, formació i capacitació prelaboral. És a dir, la laboralitat no serà tant l'objectiu, sinó que l'objectiu d'intervenció és la pròpia reducció de la problemàtica. La finalitat social és el propi procés d'inserció, de contenció, de treball d'hàbits, de les persones drogodependents.

Per a les persones toxicòmanes més marginals i/o cròniques calen dispositius transitoris abans de la inserció laboral, si aquesta és factible, donat que hi ha factors

com l'edat i els anys de drogodependència que van a la contra. S'han de crear vies alternatives regulades d'inserció, que a la vegada estiguin compensades amb prestacions econòmiques com les pensions no contributives o la PIRMI, per tal que es considerin persones útils i no tant marginals. S'ha de poder compatibilitzar el rebre una Pensió no contributiva amb la realització d' algun treball o servei remunerat. És convenient fer arribar a les Administracions competents aquesta necessitat de compensació econòmica.

És necessari dissenyar un itinerari específic d'abordatge i atenció dels usuaris de drogodependències en situació d' exclusió. Un itinerari que abordi les diferents necessitats reals d'aquestes persones (cobertura necessitats bàsiques, d'inserció, de treball, etc.) i parteixi del reconeixement explícit de les dificultats existents. Respecte al treball en reducció de danys, cal plantejar una inserció més social i assumir la limitació de la impossibilitat d'una inserció laboral real.

Una altre tema que s'ha manifestat en el grup, és la preocupació o alerta, perquè front la situació actual de nous perfils d'usuaris i antics recursos, no s'ha articulat la formació i competència dels professionals i una nova organització de recursos. Es planteja la necessitat de valorar i reforçar la competència dels professionals que treballen en serveis de drogodependències. Dotar-los d'eines perquè puguin manegar-se i adaptar-se millor a les noves realitats i necessitats emergents, i proporcionar-los una formació metodològica. Cal donar valor i prestigi al treball que realitzen els professionals de serveis de drogodependències.

Per finalitzar, deixar constància que al llarg d'aquest curs han sortit altres temes, sobre els quals s'ha vist l' interès d'aprofundir-hi, però donada la limitació del calendari no s'han pogut tractar. Són temàtiques que s'hauran d'abordar el curs vinent, i que deixem anotades doncs, com a temes pendents:

- L'alcoholisme. Importància de com fer més polítiques i millors campanyes de prevenció.
- Un altre perfil diferent de persones drogodependents són el joves. Amb aquest col·lectiu és vital promoure un treball de prevenció. Cal pensar en noves estratègies d'aproximació a joves, per tal d'evitar que arribin als centres de tractament quan ja estan molt posats en el consum de cocaïna o altres substàncies. Les plataformes o nuclis d'intervenció amb joves, des d' on es pot

incidir amb ells, existeixen i es coneixen: l'escola, els centres de lleure, els centres de serveis socials , entre d'altres. El que falta és pensar què fer, i dissenyar actuacions de prevenció conjunta.

A continuació anunciem les propostes que el Grup de Drogodependències ha consensuat i formulat per aquest curs.

Propostes

- Major dotació de recursos per fer viable una atenció integral a les persones drogodependents. I alhora poder disposar d'una xarxa de serveis més diversificada, que també contempli l'existència de recursos de llarga estada o durada. En aquesta línia es demana la creació d'habitatges tutelats, amb graus diversos de tutelatge.
- Demanar a l'Ajuntament el seguiment de l'aplicació de les clàusules socials, en les contractacions que realitzin tots els seus departaments o àrees. I que incentivi als diferents departaments, perquè contractin empreses que contracten persones procedents de col·lectius amb especials dificultats d' inserció sociolaboral com és el cas de persones drogodependents.
- Els serveis adreçats a persones sense sostre contemplen l' accés de persones toxicòmanes en tots els serveis i específicament en els d' acolliment residencial en aquells casos que estiguin en tractament, surtin d' un procés de desintoxicació o bé siguin capaços de mantenir-se abstemis durant 12h continuadament. Però en casos de persones toxicòmanes molt cronificades, consumidores i molt deteriorades, cal pensar en recursos específics amb més pes i orientació d' atenció sanitària que faciliti l' atenció de manera més ajustada a les seves necessitats tant socials com sanitàries. Cal crear dispositius per a pacients que estan en situació de més agressivitat, que ofereixin una contenció eficaç a aquestes persones.
- Cal estudiar actuacions específiques pels col·lectius de persones drogodependents immigrants, sobretot pels que no estan regularitzats, per tal de

veure possibles vies d'actuació i abordatge d'aquestes situacions, que arriben als diferents serveis.

- Per tal de donar valor al treball professional, cal promoure el reciclatge i la cura dels professionals que treballen en serveis de drogodependències. I es demana garantir en els plecs de condicions de prestació d'aquests serveis, mesures diverses que ho facin viable (formació continuada, supervisió grupal i individual, períodes d'excedència pactats, etc.).
- Augmentar i potenciar més la complementarietat entre la xarxa de drogues i la de salut mental i la xarxa de serveis socials públics i privats, per l'atenció de persones drogodependents que estan en un programa de reducció de danys. És necessari dissenyar serveis més globals- com els existents a ciutats com Vitòria-, que ofereixin atenció, actuació i contenció ben estructurada, abordant les diferents necessitats de les persones adreçant-les (i acompanyant-les si cal) als recursos més adequats a cada moment..
- Incrementar els períodes d'estada en les unitats de crisi, de vuit dies a un interval de temps d'entre un i dos mesos d'estada . A la vegada també és necessari augmentar el nombre de places i unitats ofertes.
- En els programes de manteniment de metadona, incloure en el protocol realitzat per la Conselleria de Salut de la Generalitat, la possibilitat de dispensar formes farmacèutiques sòlides, comprimits o càpsules, establint les condicions d'elaboració i dispensació que requeriria aquest format.
- Implementar Unitats de dispensació de metadona en comissaries, per a casos d'agressivitat contínua, que no es poden abordar des dels serveis de la xarxa de drogodependències perquè no tenen tanta capacitat d'atendre aquestes situacions.
- Incloure de forma específica la prevenció i el tractament de l'alcoholisme a totes les campanyes, programes i unitats de servei de drogodependències de la xarxa.
- Iniciar des dels recursos de la ciutat un treball complementari amb la xarxa educativa formal i informal, i els empresaris de lleure nocturn i forces de

seguretat, per tal de prevenir, educar i detectar el consum de cocaïna, cànnabis, alcohol i altres substàncies entre els més joves.

- L'Ajuntament ha de facilitar espais públics de lleure als joves (patis d'escola, jardins públics, espais esportius, centres de lleure), on poder socialitzar de forma diferent i esdevinguin una alternativa a l'ús del carrer.

Grup de treball sobre FAMÍLIES

Composició del grup

Coordinadora

Sra. Teresa Montagut i Antolí, experta

Secretaria tècnica

Sra. Pilar Solanes i Salse, secretària

Sra. Elena Mas i Viale, secretaria adjunta

Participants

Representants de les entitats membres del Consell

Francina Alsina i Canudas, Federació Catalana de Voluntariat Social

Sra. Rosa Canudas, Fundació Viure i Conviure, Caixa de Catalunya

Sr. Josep Cruz i González, Grup Municipal ERC

Sra. Paquita Cubero i Vicente, UGT

Sra. Lourdes García i González, Grup Municipal PSC

Sr. Jordi Giró i Castañer, Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona

Sra. Maria Herrero i Mellado, Grup Municipal PSC

Sra. Maite Marín, Grup Municipal PP

Sra. Chelo Matías de Castro, Creu Roja de Barcelona

Sra. M. Parramon, Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona

Sra. Lourdes Peracaula i Guasch, Fundació "La Caixa"

Sra. M. Dolores Rubio i Vázquez, Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya

Sr. Raúl Sánchez, Grup Municipal PP

Sra. Marta Solé i Andrés, Fundació "La Caixa"

Sra. Mercè Teruel i Mir, Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona

Sr. Joan Trullàs i Graells, Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona

Tècnics i tècniques municipals

Sra. Rosa Alemany i Vidal, Direcció Dona

Sra. Merche Alvira i Latorre, Direcció de Usos del Temps

Sr. Orland Blasco i Aleu, Direcció de Usos del Temps
Sra. Carmina Català i Galofré, Direcció d'Acció Social
Sra. Teresa Folguera i Moré, Consell Escolar Municipal de Barcelona
Sra. Beatriz García i Idoate, Direcció de Joventut de la Regidoria de Dona i Joventut
Sr. Carles Gil i Miquel, coordinador del Consells de Participació Social
Sra. Mercè González, Direcció d'Immigració
Sr. Pere Sala i Médico, Consell Municipal del Poble Gitano de Barcelona, Direcció Participació Social

Representants d'altres entitats

Sr. Miquel Angel Alabart i Salude, QUETZAL
Sra. Sònia Bardají, Associació de Famílies Monoparentals
Sra. Mercè Bassedas i Ballús, Sindicatura de Greuges de Barcelona
Sra. Cristina Brullet i Tenas, Consorci Institut Infància i Món Urbà
Sr. Jordi Collet i Sabe, Universitat Autònoma de Barcelona
Sra. Marisol Galobardes, Associació de Famílies de Lesbianes i Gais
Sra. Lidia Gargallo, Associació de Famílies Monoparentals
Sra. Cristina López i Villanueva, Universitat de Barcelona
Sra. M. Rosa Lunas i Masnou, Associació Catalana Familiars, Usuaris, Col·laboradors Geriàtrics
Sra. Pilar Nuñez i Nerin, INTRESS
Sra. Adela Pascual i Ballabriga, Associació Fons de Coneixements i Experiències
Sra. Concepció Pujolar i Cantijoch, Associació Familiars Alzheimer Barcelona

Invitats i Invitades per a temes específics

Sra. Salwa El Gharbi, responsable de l'Àrea de diversitat cultural de UNESCOCAT
Sr. Ricard Gomà i Cardona, segon tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania i president del Consell Municipal de Benestar Social
Sra. Meri Llic, presidenta de la Casa Eslava
Sra. Huma Jamshed, presidenta de ACESOP
Sra. Juana Martín i Martín, cap del programa d'Immigració i Desenvolupament de Càritas Diocesana de Barcelona
Sr. Ramón Sanahuja i Vélez, director del programa d'Immigració, Ajuntament de Barcelona

Sra. Nasra Zafar, vicepresidenta de ACESOP (Asociación Cultural Educativa i Social de Mujeres Pakistanis)

Presentació

Al llarg dels darrers anys, hi ha un tema que havia anat sortint diverses vegades i que no estava suficientment centrat com per a poder ser tractat en el si del Grup de Famílies. Es tracta del tema de les famílies de persones provinents d'altres indrets culturals. Quan sorgia el tema es parlava dels "diferents models familiars", però aquest curs, amb les discussions dels primers dies, es va centrar el tema i es va decidir estudiar el fenomen del reagrupament familiar. Ens va semblar que quedava plenament justificat el seu estudi per diverses raons. Es tracta d'un moment clau de cara a possibilitar o facilitar la integració de persones que provenen d'altres cultures, ja que és des de fa un temps l'entrada més important d'immigrants i també un moment clau per a treballar la inclusió o integració social degut a que està vinculat a l'opció de planificar la retrobada familiar per a viure en la nostra societat. Hi ha canvis estratègics de vida de la persona que s'ha desplaçat en funció de si està sol o si vol compartir aquí la vida amb la seva família.

Activitats realitzades

Les diverses sessions que s'han realitzat han tingut els següents continguts:

19/11/2007

La Sra. Pilar Solanes, en nom del Regidor, inaugura el curs del Grup de treball i informa de varis aspectes, com ara el punt en que es troben les diverses propostes del que s'han recollit del grup i contingudes en el Programa de Famílies de l'Ajuntament; la nova web del CMBS, la realització del PAM i la participació que està prevista tingui el Consell Municipal de Benestar Social.

Es discuteix la proposta de treball presentada per la coordinadora del grup i es planifica el treball del curs.

17/12/2007

“Reptes i necessitats de les famílies immigrades en un nou context”. Exposició feta per la Sra. Juana Martín i Martín, Cap del Programa d’Immigració de Càritas.

21/01/2008

Presentació per part del Sr. Ramon Sanahuja i Vélez, director del Programa d’Immigració de l’Ajuntament de Barcelona sobre el tema: “Caracterització dels nuclis familiars immigrants a la ciutat de Barcelona”.

18/02/2008

10/03/2008

Sessions de treball del Grup a partir de les informacions facilitades pels dos ponents en les sessions anteriors. Sembla interessant poder escoltar també la veu de persones que han patit la problemàtica.

21/04/2008

Es centra la sessió a escoltar i conèixer, “L’experiència de les famílies immigrants en el seu procés d’arrelament a Barcelona”, amb la participació de la Sra. Meri Ilic, Presidenta de la Casa Eslava; la Sra. Salwa El Gharbi, responsable de l’àrea de diversitat de UNESCOCAT, la Sra. Huma Jamshed, Presidenta de ACESOP (Asociación Cultural Educativa y Social de Mujeres Pakistanis), i la Sra. Nasra Zafar, vicepresidenta de ACESOP (Asociación Cultural Educativa y Social de Mujeres Pakistanis).

19/05/2008

Intervenció del Sr. Ricard Gomà, segon tinent d’alcalde de l’Ajuntament i President del CMBS. Informa de la situació de les diverses polítiques familiars i de les implicacions que tindrà la nova Llei de Serveis Socials. El seu caire universal permet anar aprofundint en els drets subjectius de ciutadania. Diversos aspectes s’hauran d’anar discutint i analitzant a partir de la nova llei.

9/06/2008

Darrera sessió on es discuteixen i aproven les propostes de mesures polítiques que es presenten al Plenari.

Principals conclusions del treball realitzat

Aquest és el quart any de treball del grup de famílies del CMBS, i hem pogut veure que gran part de les propostes que s'han fet han estat recollides en el Programa de Famílies aprovat per l'Ajuntament. En algun dels temes el grup havia expressat la seva voluntat de participar en el disseny de les noves polítiques. Aquest és el cas de, per exemple, el Punt o Espai per a les Famílies, però encara està en una fase en la que no hi podem participar. Donat que els ritmes entre les propostes i la seva posada en pràctica real són molt diferents, es va fer la proposta de prendre alguns dels temes que havien anat sortint en algunes sessions i als que no s'havia pogut dedicar massa temps. Així va sorgir la proposta d'abordar aquest any l'estudi del tema de les famílies de cultures d'altres indrets nou vingudes a la ciutat.

Encarar la problemàtica que afecta a qualsevol col·lectiu en el moment de reagrupar la seva família per a viure entre nosaltres, permet centrar les problemàtiques de la immigració en dos fets essencials: la necessitat de conviure de qualsevol societat i la de compartir els recursos, i això permet enfocar dos objectius.

En primer lloc, el de preparar per a la multiculturalitat. Les societats modernes, son societats on conviuen i han de conviure diferents cultures. Cada cop és més elevat el nombre de persones que, provinent d'altres països i de pràctiques culturals molt diferents, cerquen millores en les seves condicions de vida i de treball. La convivència tant sols serà possible si s'estableixen els vincles necessaris entre les diferents cultures. Les polítiques hauran de tenir present la importància d'ajudar a crear xarxes entre les cultures autòctones i les cultures d'altres indrets. Un treball en dues direccions, que ens permet dibuixar el segon objectiu.

Per tal de superar sentiments de que hi ha recursos que són "per uns" o "per uns altres", (de que "els de fora ens prenen els serveis"), pensem que cal enfortir la idea de que els recursos que hi ha, son per a fer possible la convivència. Això vol dir, potenciar al màxim polítiques socials universals i no segregar. Cal treballar front la pobresa, no per "la pobresa dels immigrants". Ara bé, en ser el col·lectiu immigrant

majoritàriament un dels sectors més febles de la població, concentra unes problemàtiques específiques que caldrà atendre per tal de millorar la cohesió social. La gestió de la immigració de cara facilitar la convivència i la inclusió és important i, per tant, caldrà recursos o serveis específics per a gestionar-ho bé. És en aquest sentit que el grup va decidir reflexionar sobre el reagrupament familiar.

Al llarg de les exposicions de les diferents sessions s'han identificat diverses problemàtiques associades al moment del reagrupament familiar. A les dificultats de comprensió de la nostra cultura, s'afegeix molts cops un cert rebuig degut a que no sempre la família està d'acord en venir i, per tant, trobarem una certa predisposició negativa. Els nens arriben amb una gran desorientació, a cops han oblidat els pares, es troben amb un canvi de rol, amb una societat diferent, els que provenen d'un context rural s'ha d'afrontar a un món urbà. A tot això cal afegir que molts cops els pares treballen amb horaris molt complicats per a poder tenir atenció dels seus fills. La nostra societat és una societat més complexa que la de la seva pertinença, i, a més del distanciament de la seva pròpia cultura es dona una pèrdua de les seves xarxes comunitàries que els hi donaven suport per a la vida quotidiana. Una altre dificultat és l'espai. Acostumats a la utilització d'espais públics, es troben amb manca d'espais propis que, per als nens, dificulta molts cops el poder fer els treballs escolars. I finalment, el xoc cultural, afegit molts cops a la manca de treball, en algun cas pot provocar en els marits "reagrupats" la pèrdua del seu paper tradicional de cap de família, propiciant el risc de casos de violència masclista.

El treball realitzat en les diferents sessions, ha permès identificar cinc problemes específics i proposar alguna mesura per tal poder cobrir la seva problemàtica. No sabem si les propostes que es fan son noves o si ja s'estan fent, però el debat en el si del grup ha estat molt profitós per a pensar aquestes problemàtiques i la riquesa de les oportunitats que obren per a facilitar la convivència dins la complexitat. Val a dir que dins el grup de famílies, malgrat hi ha institucions que d'una manera o altre atenen algunes d'aquestes necessitats, no hi ha cap representant d'aquests col·lectius.

Mesures que es proposen

- Guia de drets i deures

El reagrupament familiar es planifica amb un cert temps. Es tracta d'una opció que té un procediment que cal seguir i, per tant, l'Ajuntament té coneixement dels processos que s'han iniciat, de les persones que vindran i de la seva procedència. Sembla que hi ha temps suficient per a preparar la vinguda dels nous membres i que el moment d'arribada sigui més lleuger. Un objectiu seria que es pugui disminuir l'impacte que representa trobar-se amb uns nous costums (o fins i tot lleis), donant a conèixer les normes socials, procediments institucionals, hàbits culturals, etc. que regeixen la nostra convivència. No poden entendre una societat si no en tenen informació.

S'ha pensat que es podria editar una "Guía" que contingués el que podríem dir "drets i deures" dels ciutadans/es. Aquesta Guía hauria de contenir informació sobre els recursos existents en els diversos camps: educació, salut, lleure, treball, associacionisme, llengua, prestacions socials i d'altres, així com els diversos procediments que cal seguir per l'accés als diferents serveis (com pot ser de cara la matrícula escolar, la inscripció al servei sanitari, els cursos de llengua a l'abast, etc.). I tot això hauria d'anar acompanyat del conjunt de deures que venen associats a aquests drets. És a dir, les normes de convivència, d'higiene, d'hàbits, de compromís d'escolarització dels fills, o de coneixement de les principals lleis i normatives, entre els més importants.

Un cop "reagrupada" la família "L'Espai (Punt) d'Informació per a les famílies", de nova creació o l'espai que garanteixi aquesta funció, haurà de tenir especial formació i informació per atendre les necessitats d'aquest col·lectiu.

- Permís de treball

Es planteja un problema legal de les persones que han vingut cridades pel seu familiar. El reagrupament comporta l'obtenció del permís de residència dels familiars però no comporta permís de treball. És un element que afecta al cònjuge i als fills joves en edat de treballar (o de formar-se professionalment). Es tracta d'una norma de rang superior al local.

Dues vies d'actuació política: d'una banda, intentar incidir en canvis legislatius (o de flexibilització de criteris?) a nivell de Ministeri, i d'altra banda, veure com es poden fomentar ofertes de treball per aquest col·lectiu que facilitin després l'obtenció del permís. S'ha pensat que tal vegada es podria aprofitar serveis o institucions existents, per la seva capacitat d'acció o realització de programes concrets, o per la seva qualitat d'influència en diferents agents; com ara són el Consell Econòmic i Social de Barcelona, o el Consell de la Formació Professional, o també programes com l'ABAS, o fins i tot BCN Activa, i veure la possibilitat de facilitar contractes en pràctiques per a joves o promoure contractacions per mitjà d'ofertes de treball.

- Activitats per joves després de l'escolaritat obligatòria
El llenguatge burocràtic és molts cops difícil de comprendre i el procediment administratiu molt lent i feixuc en la majoria dels països de provinença de les famílies "reagrupades". Es plantegen dificultats amb la continuïtat dels estudis dels fills. Si bé sembla que a nivell de l'escolaritat obligatòria no hi ha problemes (o tant sols el d'haver d'acceptar una plaça en l'escola que se'ls hi adjudica si no en hi ha en la del seu entorn), sí, en canvi amb la continuació d'estudis no obligatoris dels joves.

Proposem a les instàncies de l'administració que correspongui, que estudiïn la possibilitat d'establir una matrícula provisional per cursar estudis mentre s'està esperant rebre la documentació conforme s'han cursat els estudis anteriors en el seu país d'origen.

Un altre proposta és estudiar l'establiment d'un pla de formació, per exemple de català, que ocupés aquest període i alhora facilités la seva integració.

- Mediació i treballs de bones pràctiques
La convivència es veu dificultada quan els hàbits culturals i els costums dels diferents grups socials són molt diferents. Això es veu en els conflictes que moltes vegades es plantegen a nivell de veïns, del barri o de l'escola. Una diferent utilització dels espais públics i privats, desconeixement de determinades normes d'urbanitat, són tal vegada la font dels principals conflictes. Front això ens sembla que cal trobar el què ens uneix, hi ha dificultats similars per uns i

altres, mateixos problemes que s'han d'afrontar de cara l'educació dels fills, la salut, o qualsevol aspecte de la vida quotidiana de les famílies. Ajudar a desmuntar els estereotips i fomentar les habilitats socials

Vàries son les propostes que es fan de cara a facilitar la convivència:

- Aprofundir i ampliar els serveis de mediació
- Recull de petites experiències que s'estan duent a terme ens diferents llocs i que puguin servir com a "bones pràctiques" per a poder posar en funcionament i evitar l'aparició dels conflictes.
- Potenciar un servei de "famílies acompanyants" a través de les AMPES que permetessin afrontar els reptes compartits de cara l'educació dels fills.
- Veure si els nous "Espais per a les famílies" podrien oferir un servei d'acompanyament per la inclusió en l'engranatge social.
- Dissenyar un seguit de conferències o actes sobre les diferents cultures en els centres cívics dels barris més multiculturals.

Grup de treball sobre Gent gran

Composició del grup

Coordinadora

Sra. Mercè Pérez i Salanova, experta

Secretaria tècnica

Sra. Pilar Solanes i Salse, secretària

Sra. Elena Mas i Viale, secretaria adjunta

Participants

Representants de les entitats membres del Consell

Sra. Ligia Amador Guardia, Creu Roja de Barcelona

Sr. Francesc Bragulat i Bosom, Grup Municipal CiU

Sra. Núria Companyà, Càritas Diocesana de Barcelona

Sra. Silvia Castillo, Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya

Sr. Antoni Cervera i Alemany, Col·legi Oficial de Metges de Barcelona

Sr. Josep Espinàs i Xivillé, UGT

Sr. Joan Ferrari i Albert, Grup Municipal PSC

Sr. Manuel Giraldo i Gil, Grup Municipal PSC

Sra. Montserrat Gramunt i Pubill, Grup Municipal CiU

Sra. Ma. Lluïsa Ibáñez Boira, Grup Municipal PP

Sr. Vicens Ibáñez i Martínez, Grup Municipal CiU

Sra. M. Rosa Lunas i Masnou, Federació Catalana Voluntariat Social

Sr. Raúl Marcos, Creu Roja de Barcelona

Sr. Josep Muñoz i Puertas, Consell Assessor de la Gent Gran

Sr. Joan Navarro, Grup Municipal PSC

Sra. Isabel Quintana i Sánchez, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona

Sra. Gemma Rocés i Bellmunt, Creu Roja de Barcelona

Sra. Teia Roger i Canals, Fundació Viure i Conviure, Caixa Catalunya

Sr. Oriol Roura i Fornells, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona

Sr. Josep Lluís Rueda i Latasa, Grup Municipal ICV-EU i A

Sra. Dolores Solís i Donat, CCOO

Sr. Albert Sorrosal i Puyal, Vocalia de Gent Gran de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona
Sra. Pepita Vergara i Beltran, Col·legi Oficial Treball Social i Assistents Socials de Catalunya
Sra. Cristina Vidal i Martí, Fundació Pere Tarrés
Sr. Josep Zalacaín i Suárez, Grup Municipal CiU

Tècniques municipals

Sra. Montserrat Borràs i Solé, Direcció de Participació Social
Sra. Cèlia Ciurana i Munté, Direcció d'Acció Social
Sr. Carles Gil i Miquel, coordinador Consells de Participació Social
Sra. Lluïsa López i Robles, Direcció Drets Civils,

Representants d'altres entitats

Sr. Antonio Aguayo i Sánchez, Asociación Foro Defensa Tercera Edad
Sr. Oriol Alsina i Español, Fundació Amics de la Gent Gran
Sr. Sergio Arenas, Universitat Autònoma de Barcelona
Sr. Pere Ardite, Associació Catalana de Recursos Assistencials (ACRA)
Sra. M. Pia Barenys i Pérez, Universitat Autònoma de Barcelona
Sra. Adela Boixadós i Porquet, Universitat Autònoma de Barcelona
Sr. Llibert Cristià i Rovira, La Tercera Edat per al Tercer Món
Sra. Montse Chávez i Domínguez, Institut tutelar ACFUC-FOCAG
Sra. Maria Dolç, Associació de Familiars Alzheimer Barcelona
Sra. Carmen Domínguez i Alcón, Universitat de Barcelona
Sr. Conrad Ensenyat i Sacristan, Belluga't
Sra. Maria Furriol i Teixidó, Consell Nacional de Dones d'Espanya
Sra. M. Rosa Lunas i Masnou, Associació Catalana de Familiars, Usuaris i Col·laboradors de Centres Geriàtrics Assistits
Sra. Montserrat Llopis i Graells, Associació Catalana de Recursos Assistencials (ACRA)
Sr. Àngel Marcos i Martín, Asociación Foro Defensa Tercera Edad
Sra. Marta Mas i Quintana, experta
Sra. Roser Ponsati i Capdevila, Consell Dones Sarrià Sant Gervasi
Sra. Llúcia Prats i Martí, Associació d'ajuda a Assistents Social Jubilats Equip
65

Sra. Concepció Pujolar i Cantijoch, Associació de Familiars Alzheimer
Barcelona

Sra. Pilar Rodríguez i Benito, Associació Benestar i Desenvolupament

Sra. Assumpció Ros i Florenza, Federació Entitats Assistència Tercera Edat

Sra. Eulàlia Serra i Bertran, Alzheimer Catalunya

Sra. Rosalina Sicart, Col·legi de Pedagogs de Catalunya

Sr. Josep Vila i Miravent, expert

Invitats i invitades per a temes específics

Sr. Marc Antoni Broggi Trias, Comitè Consultiu de Bioètica de Catalunya

Sr. Ricard Gomà i Cardona, segon tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania
i president del Consell Municipal de Benestar Social

Sr. Josep Vila i Miravent, psicòleg, màster en gerontologia

Sr. Javier Yanguas, director del Instituto Gerontológico Matia

1. Programa de treball 2007-08

El Grup va decidir tractar el tema ***“Qualitat de vida i qualitat de serveis”***, atenent els següents motius:

- 1) En diferents moments el Grup ha manifestat la seva preocupació per la millora dels diferents tipus de serveis, i s'ha interessat i treballat en aquesta direcció.
- 2) Tant en les reunions com en comentaris realitzats individualment, s'ha posat de manifest la preocupació per les formes de concebre i valorar la qualitat dels serveis. Aquesta preocupació s'expressa en una pregunta: la forma de valorar la qualitat dels serveis contempla la qualitat de vida de les persones?
- 3) La llei “autonomia-dependència” i la llei de Serveis Socials recullen el tema de la qualitat dels serveis. La magnitud– universalització de prestacions i serveis per les persones amb els graus de dependència que contempla la primera de les lleis esmentades-, reforça la importància del tema.
- 4) El Grup aplega varietat de experiències: persones grans que utilitzen serveis i que estan en contacte amb d'altres; professionals que organitzen serveis o estan en contacte amb aquells que els dissenyen o els realitzen, tant en el sector públic com en el privat –lucratiu i no lucratiu-; investigadors. Aquesta varietat és una font de riquesa per tractar aquest tema

Els objectius que ens hem plantejat són els següents:

- 5) Conèixer els punts de vista –les preocupacions, els criteris de qualitat que semblen més importants, etc.- dels diferents membres del Grup i de les entitats que representen.
- 6) Conèixer i valorar modalitats concretes de valoració de la qualitat, així com actuacions que es considerin innovadores.
- 7) Proposar criteris de qualitat dels serveis basats en la qualitat de vida de les persones.
- 8) Definir actuacions per la seva aplicació com a prova pilot.

Vàrem acordar que el treball es realitzi al llarg de dos períodes, 2007-08 i 2008-09 a fi de tractar en profunditat els temes a treballar. Per aquest motiu, el present informe, que ofereix els temes tractats durant les diferents sessions de treball realitzades aquest curs, no ofereix Recomanacions en detall; aquestes es presentaran en finalitzar el proper curs.

Presentem a continuació els temes tractats a les diferents sessions tot recollint-ne el resum i els criteris identificats.

Tema 1

Qualitat de vida i qualitat de serveis: reflexions a partir de les investigacions i les pràctiques. Javier Yanguas.

Resum dels punts tractats:

- 1) Característiques i evolució dels diferents models/concepcions de la qualitat de vida i de la qualitat dels serveis.
- 2) El concepte i la reflexió sobre la qualitat de vida ha sigut, i continua, més treballada pels tècnics, mentre que la qualitat dels serveis ha sigut més reflexionada pels gestors.
- 3) Un interrogant que neix de la experiència és el següent: ¿sabem si els mètodes per assegurar la qualitat dels serveis serveixen per millorar la qualitat de vida de les persones?
- 4) Han hagut d'estudiar-ho per saber el què feien bé i el què no.

- 5) Sobre la qualitat de vida, cal parar atenció a la següent constatació: la opinió de les persones grans, llurs reflexions i valoracions, expliquen una proporció important de les diferències en la qualitat de vida.
- 6) Les persones ens maneguem amb uns estàndards de qualitat de vida en funció del què coneixem i del què tenim.
- 7) Les emocions passen al primer pla quan s'ha assolit un cert nivell de desenvolupament en les respostes a l'abast. A partir d'un determinat nivell de renda, el benestar augmenta o decreix per altres factors.
- 8) Es pot anticipar que l'augment dels anys de vida de les persones que pateixen limitacions en la seva capacitat funcional. Així, si prenem el cas de la malaltia d'Alzheimer, és molt probable que nous tractaments permetin un ritme més lent de progressió de la malaltia i en conseqüència més anys de vida amb la malaltia.

criteris

1. És important que els plans de millora dels serveis incorporin "Variables de personalització"; aquestes han de basar-se en una visió holística i reconèixer la subjectivitat –la qualitat de subjecte- de les persones ateses, per tal de garantir que l'atenció està centrada en la persona .
2. Preguntar a les persones que utilitzen els serveis, sense esborrar la diferència entre les posicions: usuaris i tècnics. No es tracta de substituir la perspectiva tècnica.
3. Cal concedir més atenció a les emocions: quin és el seu paper en l'envelliment; quin és el seu paper en el foment de l'autogovern de les persones? Quin és el seu paper en relació al risc de patir determinades malalties?
4. Cal establir previsions en horitzons temporals per tal d'afrontar el probable increment dels anys de vida de les persones que pateixen limitacions en la seva capacitat funcional. Aquestes previsions han de considerar tant la quantitat de serveis disponibles com la seva adequació a les situacions i aspiracions de les persones a les què s'adrecen.
5. La promoció d'un nou enfocament innovador, requereix parar atenció a la traçabilitat, es a dir dissenyar el camí a seguir. Cal que el traçat no es faci

basant-se en visions o maneres de fer que pertanyen al passat, es a dir a enfocaments anteriors.

6. Per avançar en un nou enfocament convé concretar en objectius allò que diem, també el que ens pot semblar utòpic actualment, i a la vegada identificar i analitzar les resistències i els impediments.

Tema 2

L'autonomia decisional de les persones amb dependència. El Mapa ètic: proposta d'anàlisi i resolució de problemes ètics. Josep Vila.

Resum dels punts tractats:

Els passos que contempla la elaboració del Mapa ètic són els següents:

- 1) emmarcar el dilema;
- 2) considerar la perspectiva de diverses persones, tot començant pel personal auxiliar de geriatría, que permetrà:
 - Conèixer perspectives dels altres
 - Confrontar la vostra perspectiva parcial (Cada perspectiva és un visió parcial)
 - *Motivació* Què és millor per a l'interès personal, del professional, de l'organització?
 - *Raonament* Moure's de la visió parcial a la visió general.
- 3) Considerar quins principis ètics son correctes, en termes de la millor decisió ètica.
- 4) Considerar quins conflictes hi ha entre perspectives / valors i com es poden resoldre.
- 5) Considerar qui té l'autoritat per prendre decisions i actuar.
 - *Autonomia / Autoritat / Responsabilitat*
 - *Autonomia legítima: Aquella que està recollida en la descripció del lloc de treball.*
 - *Autoritat discriminatòria: Aquella que la persona considera que té.*
- 6) Considerar les relacions de poder / factors que determinen la manera que la decisió o acció es va prendre i fer.
 - *Les decisions no sempre es prenen en termes del que és millor per la persona gran o la família, sinó en termes de poder i por a la sanció.*

Alguns dels temes debatuts van ser:

- a) Convé incloure la perspectiva de la família: quan, com?
- b) Incorporar la perspectiva de la normativa, i com incorporar flexibilitat en front la rigidesa (quina flexibilitat permet la normativa? , quina convindria?).
- c) L'establiment de les normes pensant en l'usuari enfront de l'adaptació de l'usuari a les normes.
- d) La existència d'indicadors de referència s'ha de complementar amb un enfocament que concreti l'atenció singularitzada. Sovint des de la perspectiva de la gestió dels serveis s'afavoreix una visió homogeneitzadora.
- e) Manca de formació sobre ètica i la seva aplicació a la cura de les persones; importància de la història de vida de les persones grans.
- f) L'establiment de prioritats considerant la limitació del nombre d'hores d'atenció.

Criteris

1. Conèixer la percepció que té la persona sobre les seves necessitats, i a què li atorga valor la persona gran. Incorporar aquest valor a la provisió del servei.
2. Valorar les capacitats de la persona i condicions de l'entorn físic.
3. Oferir el tipus de servei que no es pot proporcionar genera problemes: expectatives insatisfetes i frustracions.
4. Preveure possibles conflictes en l'equip derivats de divergència en les valoracions o en la disponibilitat a admetre pluralitat de perspectives i oposició entre aquestes. També derivats de les responsabilitats de la empresa envers la persona i l'administració.
5. Utilitat del contracte assistencial que signa la persona gran i la entitat proveïdora de serveis.
6. La conveniència de incorporar les diferents perspectives mitjançant un mètode; no es tracta de fer una pluja d'idees sense límit, sinó d'identificar quin és el problema i quines vies disposem per abordar-lo.
7. La formació ètica ajuda a manegar-se millor en les diverses situacions i facilita la coherència en l'adopció de una determinada solució.

Tema 3

Qualitat de vida i qualitat de serveis: aportacions des de la Bioètica. Marc Antoni Broggi.

Resum dels punts tractats:

- 1) Les reflexions que promou la Bioètica proporcionen una via per la millora de la qualitat dels serveis orientada a la qualitat de vida de les persones ja que permeten recollir la complexitat dels problemes en les situacions de major vulnerabilitat. Per afavorir la reflexió, la Bioètica introdueix la racionalitat que ens permet pensar sobre el comportament que adoptem, i preguntar-nos el perquè d'allò que fem i també si hi ha una altra manera de fer-ho; i, en conseqüència evita la inèrcia, el pes dels costums adoptats irreflexivament.
- 2) En relació a la qualitat de vida i la qualitat dels serveis, com a punt de partida permet copsar la transcendència de les decisions, dels comportaments dels professionals dels Serveis Socials, de les seves relacions amb les persones grans: *“no tenir en compte subjectivitat es tractar... coses”*
- 3) Principis com el diàleg amb la persona en lloc de donar prioritat a la màxima eficàcia, el respecte a la intimitat i a la llibertat de decisió, la confidencialitat són aplicables en l'activitat que es realitza en els Serveis Socials. Certament, l'aplicació d'aquests principis origina nous requeriments als professionals, sovint difícils d'assumir. Aquests, a l'igual que els professionals de la medicina, actuen amb un suposat saber, això és: la persona a la que atenen no es pot definir a través de les estadístiques; en conseqüència, els professionals han d'afrontar la incertesa i, a la vegada que s'han de plantejar quines són les necessitats d'aquella persona, han de demanar-se de quin coneixement científic disposen i quines propostes poden oferir-li.
- 4) L'esforç en la personalització permet diferenciar entre la noció de dret i la de necessitat: mentre que el dret és igual per a totes les persones, la necessitat varia entre les persones i entre els diferents moments en la vida d'un individu. La importància de la personalització, subratllada per la Bioètica, coincideix amb els

resultats procedents de la pràctica i la recerca sobre qualitat de serveis i qualitat de vida de les persones grans.

- 5) La racionalitat que guia la reflexió des de la Bioètica no rau en el resultat, en la decisió final, sinó en la forma de construir-la permetent tenir presents els valors personals d'aquell a qui la decisió afecta.
- 6) En l'atenció i el tracte amb persones legalment incapacitades, es aquesta racionalitat la que suggereix que la persona que tutela ha de tenir curiositat, es a dir, s'ha d'interessar per saber si aquella persona, legalment incapacitada, és incompetent per una determinada decisió en aquell moment concret, com ara quan diu que no vol menjar. Es tracta doncs d'aprofitar els moments de lucidesa per descobrir la persona, i no veure-la encoberta sota la incapacitació legal.

criteris

Cal definir estratègia per impulsar la incorporació de la Bioètica en els serveis d'atenció a les persones grans.

Tema 4

La Gent Gran a la ciutat de Barcelona. Programa d'actuació municipal de l'àrea d'Acció Social i Ciutadania. Ricard Gomà.

Resum dels punts tractats:

- El model "Envel·liment digne i actiu" com a marc pel conjunt d'actuacions, tant les de promoció i participació com les dirigides a les persones en situació de fragilitat.

Objectiu 1:

Dinamització de les actuacions de promoció i participació tant en els espais municipals com a través de projectes intergeneracionals.

Suport al teixit associatiu.

Objectiu 2:

Per les persones que necessiten suports específics: 1) Llei 39/2006 “Autonomia-dependència” i Llei de Serveis Socials; 2) Èmfasis en serveis de proximitat – habitabilitat, xarxa universalitzada de SAD, teleassistència, generalització dels menjadors als casals; 3) Atenció especialitzada, funcionament de qualitat, participatiu i obert a la comunitat, i, 4) Prevenció i atenció de la violència envers la gent gran (aplicació de protocols de prevenció i tractament).

- Resum de l'activitat realitzada en l'aplicació de la Llei 39/2006 “Autonomia-dependència”.
- Ampliació i millora de l'actual model de Serveis Socials Bàsics per garantir a la ciutadania l'accés universal als serveis, tal i com recull el nou marc legislatiu. Barcelona comptarà amb 43 Centres de Serveis Socials, 9 més que en l'actualitat. Tots els barris tindran un Centre de referència, els més grans en tindran un, i en el cas dels més petits dos barris el compartiran. S'incorporaran 211 nous professionals del treball social, passant de 485 a 696. Els barris amb major índex de necessitat social tindran major dotació de professionals.
- Millora de l'accessibilitat: programa municipal per la instal·lació d'ascensors; i convenis amb entitats per facilitar la mobilitat quan aquella instal·lació no és possible.
- Mobbing: actuacions de l'Àrea d'Habitatge a través del reforç de la Oficina Municipal i d'actuacions específiques (serveis jurídics) als districtes on hi ha major risc.

Criteris

1. Revisar les vies i formes d'informació: diversificació (BTV, ràdios de districte, etc.); formats didàctics i atractius; i informació detallada sobre els equipaments i/o els programes previstos.
2. Estimular i donar suport a les entitats perquè siguin canals efectius d'informació.
3. Potenciar el voluntariat informant de les activitats que poden realitzar com de les diferents modalitats per dur-les a terme.

Conclusions (inicials)

- 1) Els criteris indicats en els temes 1, 2 i 3 han d'informar el disseny de les normatives d'aplicació de la nova legislació pel conjunt d'actuacions, professionals i voluntàries.
- 2) Convé promoure la formació ètica dels diferents professionals i actors involucrats en la definició, provisió i producció de serveis dirigits a la gent gran.
- 3) Cal fomentar les vies i formats d'informació sobre els serveis que facilitin la seva comprensió per part de les persones. En aquesta direcció es necessari recolzar la funció informativa de les entitats: d'una banda, posant al seu abast les dades i materials adients, i d'altra, recollint les seves aportacions per la millora de les vies i formats d'informació.

Grup de treball sobre Infància

Composició del grup

Coordinadora

Sra. Jose Fernández i Barrera, experta

Secretaria tècnica

Sra. Pilar Solanes i Salse, secretària

Sra. .Elena Mas i Viale, secretaria adjunta

Participants

Representants de les entitats membres del Consell

Sr. José M. Alonso i Varea, Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya

Sra. Ma. Dolores Balibrea i Pérez, Audiència Provincial de Barcelona, Secció 6

Sr. Eduard Bartrina i Comalats, Moviment de Centres d'esplais cristians-Fundació Pere Tarrés

Sra. Carme Bosch i Font, Grup Municipal PSC

Sra. Pitu Buxó, Grup Municipal PSC

Sr. Rafael Contreras i Martínez, Grup Municipal ICV-EU i A

Sra. Núria Cortada i Calcena, Comissió d'Infància de Justícia i Pau

Sra. Marta Cots i Sastre, Consell de la Joventut de Barcelona

Sr. Guillem Encabo i Murgui, UGT

Sra. Anna Fernández i Fernández, Federació Catalana de Voluntariat Social

Sra. Assumpció Franquesa i Segura, Càritas Diocesana de Barcelona

Sra. Marina Martínez, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona

Sr. Jordi Morató Aragonès, Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya

Sra. Esther Padró, Grup Municipal CiU

Sra. Marian Pérez i Martínez, CCOO

Sr. Xavier Puigdollers i Noblom, Grup Municipal CiU

Sra. Rosa Ma. Pujadó Polo, Comissió de la Infància de Justícia i Pau

Sr. José Antonio Ruiz i Montes, Creu Roja de Barcelona

Sra. Marta Sanchis i Franch, Càritas Diocesana de Barcelona

Sra. Marta Solé Andrés, Fundació “La Caixa”
Sra. Maria Valencia i Vera, Moviment de Centres d’esplais cristians- Fundació
Pere Tarrés

Tècnics i tècniques municipals

Sra. Dolors Cabrera i Alonso, Institut Municipal d’Educació
Sr. Jordi Casanovas i Berdaguer, Direcció de Joventut de la Regidoria de
Dona i Joventut
Sra. Carmina Català i Galofré, Direcció d’Acció Social
Sr. Carles Gil i Miquel, coordinador de Consells de Participació Social
Sra. Anna Montolio i Fornons, Direcció d’Acció Social

Representants d’altres entitats

Sra. Patricia Alberó, Associació Benestar i Desenvolupament
Sra. Carme Bosch i Font, Ventijol
Sra. Rosana Cuatz, Associació Benestar i Desenvolupament
Sra. Clara Darder i Lissón, COM RADIO
Sr. Paco Estellés, Federació Entitats Atenció i Educació Infància i
Adolescència
Sra. M. Rosa Martínez i Barellas, Escola d’Infermeria, Universitat de
Barcelona
Sra. Pilar Núñez i Nerín, Institut de Treball Social i Serveis Socials
Sra. Ma. Rosa Pérez, Direcció General Atenció Infància i Adolescència
(Generalitat de Catalunya)
Sra. Judith Pruna i Solà, Institut d’Infància i Món Urbà
Sra. Clara Roca de Torres, Institut d’Infància i Món Urbà
Sr. Francisco Viedma i Ros, Federació Entitats Atenció i Educació Infància i
Adolescència
Sr. Josep M. Villena i Segura, DIOMIRA

Invitats i invitades per a temes específics

Sr. Joan Ballesté i Almacellas, cap de Secció de Programes Educatius i
Infància de l’Institut Municipal d’Educació de l’Ajuntament de Lleida
Sr. Ramón Barbet, Tècnic del PDC de Baró de Viver
Sr. Xavier Bonal i Sarró, adjunt per a la Defensa dels Drets dels Infants del
Síndic de Greuges de Catalunya
Sra. Dolors Cabrera i Alonso, Direcció de centres del IMEB

Sr. Marc Casañas, president de la Comissió de festes del carrer Finlàndia
Sra. Marta Cots, vicepresidenta del Consell de la Joventut de Barcelona
Sra. Carmen de Dios, tècnica del PDC de La Salut
Sra. Adelina Escandell, cap d'estudis del CEIP Barrufet
Sra. Empar Escayola i Vergara, Servei de promoció educativa del IMEB
Sr. Ricard Gomà i Cardona, segon tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania i president del Consell Municipal de Benestar Social
Sr. Juanjo González, tècnic del PDC del Besòs
Sra. Dolors Navarro, Comissió de festes carrer Finlàndia
Sra. Yolanda Soriano, tècnica del PDC del Besòs.

El Grup d' Infància aquest curs ha treballat de forma monogràfica el tema de la Participació dels Infants. El dret a la participació és un dret recollit en la Convenció del Drets dels Infants, per això cal recordar que totes les administracions tenen l'obligació de vetllar per aquest dret.

Hem fet un recorregut veient diverses experiències de participació d'infants de la ciutat de Barcelona i de fora. La majoria d'experiències que s'han tractat han estat projectes de participació d'infants, força reglades o estructurades, sovint emmarcades en el context o àmbit escolar. Cadascuna d'aquestes experiències tenen per si soles el seu valor com a accions participatives d'infants, però a la vegada es conclou que per abordar el tema de la participació dels infants cal posar imaginació, i promoure noves pràctiques. Un dels principals reptes, és afrontar la complexitat de buscar fórmules més naturals o espontànies de participació, que no s'emmarquin en el context de l'escola. Promoure pràctiques participatives des d'espais més lliures i més quotidians, ja sigui fer accions des dels barris o d'altres.

A continuació fem un breu repàs del treball i reunions realitzades al llarg d'aquest curs. Volem però abans, destacar la realització de diferents sessions conjuntament amb d'altres grups, en un cas perquè la temàtica planificada el dia de la reunió del grup d'infància es considerava d'interès per altres grups o tractava àmbits transversals a d'altres grups, i viceversa, és a dir, altres grups han obert alguna reunió a la participació del grup d'infància.

En un altre terreny, esmentar que vàries reunions del grup s'han realitzat en espais municipals diferents a l'habitual, una d'elles a l'Ajuntament, plaça Sant Jaume.

En la primera sessió del curs es va decidir el tema central de la programació del curs 2007-2008, així com les possibles propostes o projectes de participació que es volien conèixer i debatre.

A la segona sessió varem comptar amb la participació del Sr. Xavier Bonal, adjunt per a la Defensa dels Drets dels Infants, de la Sindicatura de Greuges, qui va fer una breu explicació de la missió, les funcions i les actuacions de la Sindicatura de Greuges en relació a la defensa dels drets dels infants.

El tema de la participació dels infants, des de la Sindicatura de Greuges es treballa a dos nivells: la web www.sindic.cat/infants i el Consell Assessor de Joves. Des de la web, a part de donar informació, també hi ha una part interactiva que permet recollir les opinions i queixes dels infants i joves.

La web és un instrument interessant des del punt de vista de donar accés, doncs s'ha constatat el notable increment de queixes rebudes per infants de 0 a 18 anys, a través de la web. Cal però millorar la seva difusió, per tal de poder arribar a més infants, i puguin conèixer la tasca i funció d'aquesta institució.

El Consell Assessor de Joves té per objectiu identificar els espais on els infants creuen que els seus drets no estan reconeguts i demanen l'assessorament dels joves per a resoldre dilemes que sorgeixen en la resolució de les queixes rebudes. Està compostat per 15 joves de 14 i 15 anys d'edat (majoritàriament de 3er. ESO), garantint una diversitat des del punt de vista del gènere, del territori, etc. Respecte a les temàtiques tractades, han abordat el tema de l'assetjament escolar, i les conseqüències dels conflictes interfamiliars (separacions...). Es valora com una experiència molt positiva, tant pel seu resultat com pel procés. L'objectiu del Consell Assessor no és proposar determinades polítiques, aquest aspecte és més propi dels Consells municipals d'infants, sinó que té una funció més d'ajuda o suport a l'aportar criteris o assessorament.

La tercera sessió, va comptar amb la participació de la Sra. Marta Cots, vicepresidenta del Consell de la Joventut de Barcelona, que ens va presentar els projectes de participació de joves impulsats pel Consell de la Joventut de Barcelona.

El Consell de la Joventut de Barcelona defensa l'associacionisme com a eina de participació juvenil i vol potenciar les entitats juvenils com a veritables escoles de formació en els processos democràtics, participatius i de presa de decisions. Per tant el concepte de participació que propugnen, és el model associatiu, on la ciutadania organitzada engega processos col·lectius per la presa de decisions i els executa.

El Consell de la Joventut de Barcelona és una plataforma juvenil interassociativa formada per prop de 90 entitats i els seus objectius són: fomentar l'associacionisme juvenil, generar espais de trobada i de consens entre entitats juvenils que permetin sumar i compartir projectes; interlocutar amb les administracions en representació del moviment associatiu juvenil i incidir en les polítiques de joventut. Fer difusió de les activitats i ideari de les entitats juvenils

Des del consell s'intervé en àmbits diferents: els Instituts d' Educació Secundària, on es porten a terme diferents projectes, i els centres de lleure. El CJB actua en districtes on hi ha plataformes d'entitats juvenils. Les xerrades als centres serveixen perquè els alumnes s'associïn a les associacions tradicionals, participin als consells escolars. L'objectiu és fer difusió, no fer cantera.

L'àmbit de l'adolescència és una etapa difícil, i els instituts esdevenen un marc idoni per a poder intervenir-hi o arribar-hi. Per tal de potenciar dinàmiques d'apropament i participació amb els adolescents, des de l' Ajuntament es tornarà a impulsar la figura dels PICES als instituts.

En relació a l'àmbit del lleure, es va comentar que les associacions o entitats sobreviuen si tenen local i subvenció . I també es va insistir en la idea de la necessitat de disposar d' espais o locals com a tema crucial, sobretot per a les entitats formals de lleure. En el cas dels grups no formals, hauria d'anar per la proximitat territorial, és a dir per l'ús de centres cívics, casals de joves. Des del grup es demana que hi hagin equipament dignes i suficients en els diferents districtes, sobretot en l'àmbit del lleure (esplais i agrupaments).

A la quarta sessió, la persona convidada és la Sra. Empar Escayola, del servei de promoció educativa de l' Institut Municipal d' Educació de l' Ajuntament de Barcelona. Ens explica el projecte de participació infantil "l' Audiència Pública dels nois i noies de la ciutat de Barcelona". Els objectius de l' Audiència són que els

infants tinguin consciència que poden influir en la presa de decisions de l'administració, que els ajudi a sortir de l'individualisme, i és una aposta de futur per esdevenir adults més participatius.

Els temes tractats en l' Audiència estan relacionats amb la vida dels infants.

Hi participen nens/es de secundària i de l'últim curs de primària, per tant es participa a través de les escoles. Es desenvolupa tota una metodologia de treball amb les escoles, perquè a nivell intern treballin el tema escollit per aquell curs, i els seus representants participin a l' Audiència.

Els punts forts d'aquest projecte són:

- L'elecció del tema, doncs són temes pròxims als infants
- La metodologia utilitzada, que funciona per les escoles
- L'elaboració del dossier pedagògic, perquè és un instrument molt útil pels professors.
- La riquesa de l'intercanvi entre nenes i nens, l'aprendre a respectar-se, demanar paraules, la convivència i el civisme.

Els punts febles són:

- L'elecció del tema no la fan els infants ni tampoc el tràmit per sol·licitar el plenari.
- Les realitzacions i respostes que dona l'Ajuntament. A vegades es converteix més en una funció consultiva que no pas en un grup de participació.
- La gran qüestió és veure com impacta aquest tipus de projectes de participació
- d'infants a les polítiques municipals. Un gran repte és buscar o determinar indicadors de resultats, del tipus retorn, per als nens que hi participen. El procés d'implicar els infants en els resultats, apropa als infants a la idea de realitat, i els ajuda a fer propostes més concretes. És important també el treball de seguiment de la realització de les seves propostes, i així poder contribuir a seguir demanant que es faci el que no s'ha fet.

A la cinquena sessió , el Sr. Joan Ballesté, cap de secció de programes educatius i infància de l' Institut Municipal d' Educació de l' Ajuntament de Lleida, ens explica el projecte del Plenari dels Infants de la ciutat de Lleida, el seu funcionament,

organització i composició i també ens informa de la figura de la Defensora dels drets dels infants i adolescents, i de les seves funcions i actuacions.

Es valora que és important educar en la participació, i el Plenari dels infants és una bona experiència en aquest sentit. La participació és compromís. Es demana als infants que participen en el Plenari, tres nivells de reflexió a l'hora de demanar o fer les propostes : pensar què pot fer un mateix a casa , que pot fer un mateix al centre educatiu, i què pot fer l' Ajuntament.

És important visualitzar les peticions o propostes formulades pels infants, així com visualitzar també les accions que s'han realitzat per a dur-les a terme. Aquest no és un tema fàcil, doncs hi ha propostes que poden trigar anys a realitzar-se, però sí esdevé un tema clau per a legitimar la participació dels infants. S'assenyala la importància de la rapidesa en fer actuacions o respondre a les demandes i propostes dels infants, que s'acorden en el Plenari dels Infants. A vegades és incompatible amb el funcionament administratiu de l'Ajuntament, i per això s'ha de fer conèixer els procediments administratius als nois i noies.

Es constata que manquen espais lliures de participació pels infants i una demanda dels propis joves és poder tenir espais públics específics per a ells, poc regulats i no necessàriament han d'oferir únicament activitats organitzades, sinó espais per a poder-s'hi estar.

Torna a sorgir la qüestió de la dificultat o complicació d'avaluar l' impacte i com mesurar-lo en els projectes de participació social o ciutadana.

És molt important generar consens al voltant de la necessitat de promoure la participació dels infants. Però cal tenir una visió de la participació que no sigui paternalista, l'eix de partida és el què volen els infants, però la tasca de l' Ajuntament, escola, etc., ha de ser d'acompanyar i no pas d'estructurar.

A la sisena sessió, la Sra. Adelina Escandell, cap d'estudis del CEIP Barrufet, ens explica el "Consell d'escola" de l' Escola Barrufet. I el Sr. Marc Casañas, president de la comissió de festes del carrer Finlàndia i la Sra. Dolors Navarro, representant de les mares i pares, ens comenten la iniciativa del carrer Finlàndia, de recuperar l'espai del carrer com a espai de joc per als infants.

Respecte a l'experiència de participació amb infants, en el marc d'una escola pública d'educació infantil i primària, el tema de la participació sempre ha estat un eix central de l'ideari de l'escola, per tant hi ha hagut una voluntat clara de treballar aquest tema.

És important fixar o establir un espai i un temps per fer el consell de classe, perquè així es garanteix la seva realització. Aquest és un aspecte formal que dóna valor a la participació i cal tenir en compte a l'hora de promoure espais reglats de participació dels infants.

Respecte als temes tractats o treballats, sobretot als cursos inicials, han estat relacionats amb la gestió del joc i la gestió del conflicte. Hi ha una metodologia de treball i funcionament establerta. Els alumnes venen en representació de la seva classe, per tant han d'aprendre a parlar i participar no en nom seu, sinó com a portaveus de la classe. Un element clau del Consell d'escola és que no és un consell consultiu, es poden prendre decisions.

Respecte a l'experiència del carrer Finlàndia, la idea de recuperar el carrer com a espai de joc, va sorgir dels propis infants, arrel de la celebració de la festa major del barri, en que es tanquen els carrers i es prohibeix la circulació dels cotxes, per permetre que els veïns puguin realitzar les seves activitats de la festa major. Un petit grup de nens i nenes d'entre 7 i 9 anys, volien que aquesta experiència tingués continuïtat al llarg de tot l'any i així ho van demanar al districte. Aquesta experiència permet que els nens i nenes del carrer es puguin conèixer, jugar en un espai obert i no regulat.

Actualment es tanca a la circulació el carrer, els diumenges de 11 a 21 h, perquè els nens i nenes puguin jugar-hi lliurement. Els propis pares i mares i veïns autogestionen el tancament del carrer, estableixen torns, etc.

És important recuperar l'espai públic de la ciutat perquè el puguin utilitzar i gaudir els infants. És una bona experiència de participació en espais poc organitzats, on els infants es gestionen ells mateixos l'espai (a estones juguen a patins, o practiquen jocs de pilota, o simultàniament juguen a diferents jocs). Els nens necessiten tenir espais més lliures, que es puguin construir i organitzar ells mateixos.

Es valora que la correcta actuació de l' Administració (el districte en aquest cas) ha possibilitat o fet viable que la petició del nens es faci realitat. Primer de tot el districte ha estat receptiu a la petició dels infants i en segon lloc ha donat una resposta amb certa rapidesa, es a dir en un termini de temps acceptable.

És important que la ciutat ofereixi espais públics pels infants, sobretot pels adolescents, doncs és una franja de població que tenen molt poca oferta de lleure i d'espais físics per jugar. Aquesta necessitat sovint topa amb la dificultat de regular la convivència en l'espai públic, amb que es troba l'administració.

A la setena sessió, es van convidar persones representatives de diferents Plans de Desenvolupament Comunitari de la ciutat de Barcelona: la Sra. Yolanda Soriano i el Sr. Juanjo González, del PDC del Besòs; el Sr. Ramon Barbet , del PDC de Baró de Viver i la Sra. Carmen de Dios, del PDC de La Salut.

L'objectiu d'aquesta sessió era conèixer com s'està intervenint amb la població infantil des de diferents plans de desenvolupament comunitari que es porten a terme a la ciutat de Barcelona, i més concretament, com es pot treballar o abordar la participació dels infants des d'aquests plans, tant els èxits aconseguits com les dificultats que sorgeixen. La riquesa de la sessió va ser contrastar els diferents models d'intervenció amb infants i veure que no hi ha un model únic d'intervenció.

Es va debatre o es va plantejar fins quin punt les estructures clàssiques de participació, com poden ser les reunions per comissions temàtiques, són vàlides o possibiliten la participació dels infants, i com s'articula la participació.

Un dels reptes és com fer confluïr els objectius dels diferents plans i programes que intervenen en un territori, en relació a la participació dels infants. Sovint a nivell de discurs està dit o plantejat, però el repte és com dur-ho a la pràctica.

La complexitat del treball amb els infants és que hem de crear espais diferents i novedosos, que tinguin uns característiques diferents, que siguin més oberts i més lliures. Treballar la participació dels infants requereix de creativitat, per buscar nous mecanismes de participació. La dificultat dels tècnics dels PDC sovint és com dinamitzar aquest col·lectiu i fomentar que participin.

També hi ha opinions diferents, en el sentit de plantejar que els espais formals de participació, és a dir, aquells que parteixen d'un model de participació més continu, més discursiu que fa créixer la visió del què volem, també poden ser vàlids per treballar la participació dels infants.

El treball de la participació requereix molt de temps, per possibilitar el contacte, les connexions i poder establir complicitats. Es necessari donar formació als professionals que treballen amb infants, per motivar i donar eines per promoure espais participatius.

Es demana als PDC que en la mesura del possible, es debati més el tema de la participació dels infants i adolescents en el sí dels seus Plans.

Cal un canvi de paradigma, per tal de passar del paradigma imperant segons el qual "els infants s'han de protegir", al paradigma "els infants han de participar".

Per concloure, dir que les propostes que el Grup d'Infància ha consensuat i formulat per aquest curs es centrarien en cinc eixos principals que són: la visibilitat de la infància, els espais públics de lleure, els consells d'infants, l'avaluació participativa de les experiències i la preparació i formació dels adults.

Propostes

Promoure la visibilitat dels infants a nivell general i més específicament en la nomenclatura dels diferents òrgans i programes específics d'aquesta franja d'edat, adequant el seu nom al terme "infància".

Millorar i incrementar l'oferta i disponibilitat d'espais públics de lleure per als infants, ja sigui amb la creació d'equipaments de titularitat pública com també donant suport (infraestructural i/o econòmic) a les entitats de lleure infantil i juvenil existents a la ciutat. Fer especial èmfasi en la franja dels adolescents, per tractar-se de la franja de població amb més mancances, doncs és una franja de població que tenen molt poca oferta de lleure i d'espais físics per jugar.

Tenir en compte i incorporar a les entitats de lleure infantil en totes les iniciatives de participació infantil que es fan a la ciutat ja sigui a nivell de barri, districte o de tota la ciutat.

Impulsar i recuperar espais públics oberts, en els diferents barris de la ciutat, perquè el puguin utilitzar i gaudir els infants i adolescents. Estudiar la conveniència de promoure la implicació de diferents agents o entitats ciutadanes per fer-ho més viable, similar a l'experiència dels camins escolars.

Fomentar l'associacionisme dels infants i donar-hi suport.

Crear consells d'infants, ja sigui des de nivells territorials més pròxims als infants (consells d'infants de barri), de districte, com a nivell general de la ciutat de Barcelona. Es proposa que tal vegada es podria començar pels consells d'infants a nivell de barri.

Es proposa que en l'Audiència Pública de Barcelona, siguin els infants qui realment la sol·licitin, amb el tràmit corresponent de presentació d'una instància, i per tant s'ajustin els calendaris al temps necessari per a realitzar aquest tràmit o procediment.

Impulsar espais més lliures i espontanis de participació dels infants i fomentar noves metodologies participatives. Donar suport i difusió a les diferents iniciatives i experiències que s'estiguin realitzant a la ciutat de Barcelona.

És necessari avançar en el procés d'avaluació de les experiències de participació, per tal d'aproximar-nos al coneixement dels resultats i impactes d'aquests processos. Destacant sobretot, que els infants han de ser partícips del procés d'avaluació i millora.

Es proposa regular i establir la dedicació d'un 7 % del pressupost total dels projectes d'intervenció social amb infants, de l'Ajuntament de Barcelona, per instrumentalitzar mecanismes d'avaluació dels projectes.

Promoure "escola de participació d'infants", en el sentit de preparar i formar als adults que intervenen amb aquest col·lectiu, perquè siguin facilitadors d'espais participatius d'infants des d'una perspectiva de protagonisme real dels infants. Cal

tenir una visió de la participació que no sigui paternalista, l'eix de partida és el què volen els infants, però la tasca de l'Ajuntament, escola, etc., ha de ser d'acompanyar i no pas d'estructurar.

Es demana als Plans de Desenvolupament Comunitari de la ciutat, que en la mesura del possible, es debati més el tema de la participació dels infants i adolescents en el sí dels seus Plans i s'estigui atent a escoltar les seves propostes.

Grup de treball sobre Pobresa

Composició del grup

Coordinador

Sr. Albert Recio i Andreu, expert

Secretaria tècnica

Sra. Pilar Solanes i Salse, secretària

Sra. Elena Mas i Viale, secretària adjunta

Participants

Representants de les entitats membres del Consell

Sr. Pep Aixalà i Farràs, Grup Municipal ERC

Sra. Teresa Bermúdez i Sánchez, Càritas Diocesana de Barcelona

Sra. Amparo Bernad i Caballero, Grup Municipal PSC

Sra. Berta Borràs, Grup Municipal CiU

Sr. Roger Bujons i Tomàs, Consell de la Joventut de Barcelona

Sra. Montserrat Catarineu i Pérez, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona

Sra. Anna de los Riscos, Consell de la Joventut de Barcelona

Sr. Josep Espinàs i Xivillé, Unió de Jubilats i Pensionistes de la UGT

Sr. Ricardo Gracia i Serrano, Fundació "La Caixa"

Sra. Anna Gudiol i Corominas, Justícia i Pau

Sr. Josep Ma. Modol, Federació Catalana de Voluntariat Social

Sr. Miguel Pozo, Creu Roja a Barcelona

Sra. Rosa Romeu i Tarragona, Grup Municipal PSC

Sra. Marta Zaragoza i Esteve, Fundació "La Caixa"

Tècnics i tècniques municipals

Sra. Pilar Fransitorra i Brase, Direcció de Dona

Sr. Carles Gil i Miquel coordinador de Consells de Participació Social

Representants d'altres entitats

Sra. Núria Andreu i Freixes, Filles de la Caritat

Sra. Cecília Bosch i Nuri, Fundació Escó

Sr. Joan Comas i Basagañas, Acció Solidària Contra l'Atur
Sra. Patrícia Conde i Teijeiro, Institut de Reinserció Social
Sra. Consol Farré i Anguera, Associació Catòlica Internacional de Serveis a la Joventut Femenina
Sra. Maria Furriol i Teixidó, Consell Nacional de Dones d'Espanya
Sra. Laura García i Soria, Filles de la Caritat
Sra. Glòria Heranz, Direcció General Economia Cooperativa, Social i d'Autoocupació, Generalitat de Catalunya
Sra. Fina Llugany, Fundació Trini Jove
Sr. Víctor López i González, Coordinadora Catalana d'Empreses d'Inserció (ACEI)
Sra. Martina Honsigova, Fundació Formació i Treball
Sra. Aurora Mohedano, Bona Voluntat en Acció
Sr. Josep Maria Modol, Federació Catalana de Voluntariat Social
Sr. Ramon Noró i Camats, Fundació Arrels
Sra. Montserrat Pelegrí i Rossell, Associació CÍVIC Iniciatives Socials i Ocupació
Sra. Pilar Quiroga, Bona Voluntat en Acció
Sra. Pilar Quiroga, Fundació Engrunes
Sra. Encarna Roldán, Fundació Formació i Treball
Sra. Esther Torrecilla i López, Institut de Reinserció Social (IRES)
Sra. Pilar Villagrasa, Institut de Reinserció Social (IRES)
Sr. Francisco Villarrasa i Romero, Fundació Engrunes

Invitats i invitades per a temes específics

Sra. Ma Jesús Calvo, coordinadora de la revista Barcelona Economia
Sr. Àngel Font i Vidal, director de la Fundació Un Sòl Mon de la Caixa de Catalunya
Sr. Ricard Gomà i Cardona, segon tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania i president del Consell Municipal de Benestar Social
Sr. Josep Gómez i García, Dep. Recerca i Coneixement – Ajuntament de Barcelona
Sr. Carles Salanova i Pardina, Dep. Recerca i Coneixement – Ajuntament de Barcelona
Sra. Emília Pallàs i Zenker, subdirectora de la Direcció General d'Igualtat de Oportunitats en el treball Generalitat de Catalunya
Sra. Paula Vecina, Fundació Un Sòl Món – Caixa de Catalunya

Sra. Lorena Ventura Calvo, directora de la línia d'accés, inclusió i millora de l'Ocupació de Barcelona Activa

Presentació

El treball del grup aquest any s'ha concentrat en tres tipus d'activitats. En primer lloc en discutir diferents informes sobre la situació de la pobresa i les desigualtats a la ciutat de Barcelona. En segon lloc a rebre una avaluació de l'activitat desplegada per la Generalitat i Barcelona Activa en matèria d'inserció laboral, que era una qüestió que havia quedat pendent del curs anterior. I en tercer lloc a discutir criteris generals que puguin ser útils per l'elaboració d'un pla municipal sobre pobresa. A principi de curs també volíem analitzar l'impacte de la nova llei de Serveis Socials sobre les polítiques que tenen relació amb la pobresa, però finalment varem postergar aquest debat pendent d'una major concreció de la llei.

Activitat realitzada

Al llarg del curs hem realitzat 8 sessions de treball:

- La del 22 de novembre del 2007 va estar dedicada a discutir el tema de treball del curs, van sortir diverses propostes i finalment es va acordar analitzar els punts indicats a la presentació.
- La del 13 de desembre del 2007 va comptar amb la participació de la Sra. Maria Jesús Calvo, coordinadora de la Revista Barcelona Economia, que va presentar el treball "Distribució territorial de la Renda Familiar a Barcelona". A la mateixa sessió varem comptar amb la participació del regidor Sr Ricard Gomà. L'estudi presentat constitueix una estimació de la distribució territorial (per districtes, barris i subàrees) de la renda mitjana de cada territori, mostrant les desigualtats de renda que es donen a Barcelona entre diferents àrees territorials. La presentació de l'estudi va obrir un debat sobre els indicadors a emprar i la necessitat de complementar indicadors de renda monetària amb altres indicadors dels problemes econòmics que es poden donar a la ciutat. Si bé l'estudi aporta una perspectiva relativament optimista de la situació de la ciutat-

no existeixen desigualtats extremes entre territoris, es percep una certa millora entre el 2000 i el 2005, altres indicadors, com el de les demandes d'ajut al serveis de benestar social detecten una situació menys optimista.

- A la sessió del 17 de gener de 2008 varen participar el Sr. Angel Font, director de la Fundació Un Sol Món, i la Sra. Paula Veciana, tècnica de la mateixa fundació que varen presentar un avenç dels estudis sobre pobresa que es realitzen des de la Fundació. En aquests treballs es posa de manifest la incidència de diferents factors que contribueixen a generar situacions de pobresa. A les tradicionals determinants econòmic-laborals cal afegir-hi els aspectes relacionats amb l'estructura familiar i el cicle vital, l'accés a l'habitatge, els aspectes socio-sanitaris i els de participació i relacions socials. L'element més important a destacar és l'evidència de nous problemes de pobresa generats en nuclis de població jove, lligats a les condicions més precàries en el mercat laboral que es combinen amb les dificultats d'accés a l'habitatge. En uns casos aquestes situacions es pal·lien per la tardana emancipació juvenil. En altres s'agreugen quan es produeix una crisi de l'unitat familiar. Els processos migratoris afegeixen un altre element, en part relacionat amb les condicions laborals en que es troben els immigrants i en part degut als seus problemes de xarxes de relació amb menys recursos.
- La sessió del 14 de febrer de 2008 va comptar amb la participació de la Sra. Emilia Pallàs, subdirectora de la Direcció General d'Igualtat d'Oportunitats en el Treball de la Generalitat de Catalunya. La seva intervenció va estar orientada a presentar les noves polítiques del Departament de Treball orientades a promoure la inserció laboral de les persones en situacions de precarietat, així com les polítiques de promoció de l'igualtat de gènere que també tenen incidència sobre les situacions de pobresa i exclusió.
- La sessió del dijous 13 de març, amb la participació de la Sra. Lorena Ventura, directora de la línia d'accés, inclusió i millora de l'ocupació de Barcelona Activa,, va estar dedicada a l'exposició de les línies de treball a favor de la inserció laboral que ha desenvolupat Barcelona Activa. Es van explicar els diferents programes (Porta 22, Cibernarium, programa d'acollida, programa joves, plans ocupació...) que mostren un important impuls a la inserció. En el debat posterior va fer-se palesa la necessitat de reforçar el treball de cooperació entre les entitats que intervenen en el sector de la pobresa i la pròpia Barcelona Activa

- Les sessions del 15 i 29 de maig, varen dedicar-se a la discussió de criteris útils per l'elaboració d'un programa de pobresa. Per realitzar tal discussió varem partir de una recollida de totes les propostes fetes pel grup en anys anteriors (ANNEX 1) i que considerem en gran part vigents i d'un qüestionari de temes (ANNEX 2). En la primera sessió varem repartir-nos en 3 grups per realitzar una informació més a fons del problema. La sessió del dia 29 va constituir una posada en comú de les diferents grups, amb un resultat en gran part coincident
- La sessió del 19 de juny s'ha dedicat a revisar les propostes

Propostes

Les propostes que presentem són en gran part el resultat dels debats de les dues últimes sessions, que han tingut com a referent tant el treball d'anys anteriors com els debats i les informacions rebudes en les sessions de treballs de tot el curs. Les presentem com una combinació de diagnosi col·lectiva i propostes positives.

1 Definim la pobresa com aquella situació en que les persones no poden satisfer les seves necessitats bàsiques. Creiem que es pot determinar quin és aquest nivell de necessitats, situades en un espai i moment concret del temps, i que l'objectiu central de les polítiques socials és evitar que ningú es trobi en una situació de pobresa. Per tant **reiterem que l'objectiu d'eradicar la pobresa ha de ser un element central de les polítiques socials**

2 Constatem la diversitat de situacions de pobresa, lligades a processos econòmics, laborals, de dinàmica familiar, de l'habitatge. Mentre que la pobresa tradicional es concentrava sovint amb la gent gran o en persones que havien sofert processos severos d'exclusió social, avui detectem altres vies de pobresa associada a treballs inestables, sous baixos, als costos dels habitatges i també a situacions de crisi familiar que sovint comporten situacions de pobresa, especialment en llars monomarentals. Es tracta de situacions que tenen nivells diferents de gravetat i de necessitat. En uns casos donen lloc a situacions temporals on les persones requereixen ajuts puntuals i en altres obren processos de llarga durada i gravetat. Per això, **considerem que una política de pobresa ha de contemplar la varietat –**

de causes i de manifestacions- de la pobresa i tractar adequadament cada una de les situacions amb les eines més adients

3 El caràcter canviant de la pobresa, la influència de diversos factors i la seva diferent incidència, obliguen a realitzar una actualització continuada del fenomen. L'objectiu d'aquesta avaluació continuada ha d'estar dirigit a a) detectar la incidència i grau de gravetat de la situació b) obtenir indicadors que permetin anticipar respostes polítiques i alleugerir per tant la seva gravetat c) avaluar l'impacte de les polítiques i la seva capacitat per reduir la pobresa. Per assolir aquests objectius cal desenvolupar un **Observatori permanent de la pobresa, orientat a avaluar, comprendre i analitzar el fenomen, elaborar indicadors útils per una política preventiva i avaluar l'impacte de les polítiques.** Entenem que aquest observatori ha de servir tant per mobilitzar la informació que fan les administracions, com la que es pot obtenir de la xarxa d'entitats que operen en aquest camp. També creiem que caldria avaluar l'aportació econòmica invisible que fa el voluntariat, com una forma de reconeixement social de la seva aportació.

4. La pobresa és, fonamentalment, una manca de cobertura de recursos bàsics que es manifesta en forma de renda monetària insuficient i/o de privació de necessitats Però en el casos més extrems es confon amb processos d'exclusió social lligat a qüestions diverses: pèrdua de relacions socials, malalties mentals, dependències (drogues, ludopaties...), criminalització... Si bé **una política contra la pobresa ha d'actuar sobre totes les causes que la generen i la varietat de situacions que inclou, també s'ha de dotar de polítiques específiques d'inserció laboral i social per aquelles persones que sovint es troben en situacions d'exclusió i pobresa extremes.**

5. La pobresa s'ha mantingut bastant inalterable els darrers anys. **Per reduir-la calen polítiques de llarg abast** a diferents nivells: pensions suficients, eliminació de la precarietat laboral, d'habitatge etc. El que en podríem dir **polítiques estructurals contra la pobresa.** Canvis en aquest sentit poden trigar temps a fer-se efectius i potser mai seran suficients per evitar ni emergències temporals, ni situacions que escapen al disseny de les polítiques generals. **Calen per tant accions complementàries orientades a resoldre les situacions de crisi temporal i aquelles que no estan ben resoltes per les polítiques genèriques. Per això cal tenir un bon paquet de mesures del tipus banc d'aliments, ajuts puntuals i programes per situacions específiques**

6 Com hem vist, a la pobresa s'arriba per la interacció de causes diverses. Per això **és necessària la confluència de polítiques de diferents àmbits**: laborals, de sosteniment de rendes, formatives, de suport a les famílies, comunitàries, etc. per garantir l'objectiu previst. Es tracta **d'elaborar una visió transversal de les polítiques que es fan en diferents àmbits, però també de comptar amb un pla general que serveixi per coordinar aquestes polítiques diferents, que els hi doni un sentit i un marc relacional, una perspectiva de conjunt**. Si no es corre el risc de generar polítiques incoherents, amb el malbaratament d'esforços i la pèrdua de coherència.

7 Les polítiques contra la pobresa són en molts casos polítiques supramunicipals. L'Ajuntament no té capacitats efectives per resoldre els aspectes més estructurals. Per tant **un pla municipal contra la pobresa ha de contemplar la necessària cooperació amb altres nivells de l'Administració. Una cooperació on cal que l'acció municipal actuï com a portaveu de les necessitats detectades dins el marc local**

8 De la mateixa manera, l'Administració no pot actuar sola en la lluita contra la pobresa. **Una política contra la pobresa ha de desenvolupar-se amb una intensa cooperació social**. Mobilitzant en cada cas les millors eines i experiències de les diferents institucions socials. Una cooperació que ha de tenir en compte els recursos, els coneixements i les capacitats de cada participant, per fer que la distribució de tasques sigui adequada i reforci el conjunt. **Cal per tant analitzar si el que es demana a cada organització és l'adequat a les seves capacitats i recursos. Fer del treball en xarxa una proposta d'èxit depèn també de cadascú pugui fer el millor que sap i pot** I analitzar si es poden millorar els recursos i l'experiència de les organitzacions

Enfortir les xarxes depèn també de l'adequació dels processos de relació. El treball en xarxa només es factible si es desenvolupa un clima de cooperació i confiança adequat. Per aconseguir-lo cal una informació transparent del que fa cadascú, canals de comunicació i pautes de cooperació ben definides, respecte i reconeixement de l'aportació de cada element de la xarxa, evitar duplicitats i competències estèrils. En aquest sentit hem detectat que **es mantenen desajustos en la cooperació administració pública- entitats d'inserció** que sovint provoquen pèrdues d'eficàcia, duplicació d'esforços i malentesos. Creiem per tant que cal **reforçar i fer més operativa la xarxa d'inserció sociolaboral**

9. La pobresa és un procés extrem al que sovint s'hi arriba com a resultat d'altres processos previs. Per exemple la pobresa de la immigració està sovint relacionada amb el marc institucional del procés migratori, la pobresa femenina (tant de dones en el món del treball mercantil com no- jubilades, etc.) està influïda per les estructures patriarcals que encara dominen a la nostra societat, etc. Sovint totes aquelles institucions i polítiques que reforcen desigualtats i discriminacions tenen incidència directa o indirecta sobre la generació de pobresa i per tant considerem que **les polítiques d'igualtat, les diferents polítiques socials, les polítiques migratòries es contemplin també des de el punt de vista de la prevenció de la pobresa.**

10. Per últim volem manifestar la nostra preocupació per la situació actual, on repunta l'atur i es produeix un encariment de productes bàsics. En aquest context creiem que es tenen que preservar els sistemes d'indexació de rendes que permeten mantenir el poder adquisitiu de pensions i salaris. Però també caldria considerar altres mesures (controls de preus, subvencions, ajuts) per tal de garantir que els grups socials en menors ingressos poc o gens protegits per aquests mecanismes d'indexació surtin perjudicats de la situació actual. No podem sortir de la crisi actual empitjorant la situació dels qui ja estan malament.

Grup de treball sobre Salut

Composició del grup

Coordinador

Sr. Andreu Segura i Benedicto, expert

Secretaria tècnica

Sra. Pilar Solanes i Salse, secretària

Sra. Elena Mas i Viale, secretaria adjunta

Participants

Representants de les entitats membres del Consell

Sra. Lídia Albert i Siles, Fundació “La Caixa”

Sra. Anna Àlvarez i Morillas, Fundació Viure i Conviure, Caixa de Catalunya

Sr. Jordi Balot, Caixa Catalunya/Fundació Viure i Conviure

Sra. Maite Balmón i Haro, Federació Catalana de Voluntariat Social

Sra. Ma. Assumpció Barot, Federació Catalana de Voluntariat Social

Sra. Júlia de Miguel Izquierdo, Creu Roja Barcelona

Sr. Toni Dedeu i Baraldés, Grup Municipal ERC

Sr. Enric Fernández Velilla Ceprià, Grup Municipal PSC

Sra. Susanna Florido, Avalot – Joves UGT de Catalunya

Sra. M. Antònia Fort i Marrugat, CCOO

Sra. Núria Gordon, Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya

Sra. Marcel·la Güell i Cid, Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona

Sr. Joan Guix i Oliver, expert

Sra. Montserrat Palanques i Guasch, Federació Catalana de Voluntariat Social

Sra. Carmen Rodrigo de Larrueca, Col·legi d'Advocats de Barcelona

Sr. Oriol Roura, i Fornells, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona

Sra. Susana Sans i Menéndez, Grup Municipal PSC

Sr. Vicens Tarrats, CCOO

Sr. Joan Ramon Villalbí i Hereter, expert

Tècnics i tècniques municipals

Sr. Antoni Barbarà i Molina, Regidoria de Salut Pública de Barcelona
Sr. Carles Gil i Miquel, coordinador de Consell de Participació Social
Sra. Marta Giralt i Maldonado, Direcció de Joventut de la Regidoria de Dona i Joventut
Sra. Yolanda González, Consorci Educació de Barcelona
Sr. José Luis Marjalizo i Cantón, Direcció de Drets Civils
Sra. Isabel Ribas i Seix, Regidoria Salut Publica de Barcelona
Sra. Ma. Eugènia Sánchez i Carreté, Regidoria de Salut Publica de Barcelona
Sra. Maribel Ujeda i Cañete, Divisió Serveis Personals Districte de l'Eixample

Representants d'altres entitats

Sra. Irene Álvarez, Lliga Reumatològica Catalana
Ma. Dolors Bascompte i Bonvehí, Coordinadora Usuaris de la Sanitat (CUS
Sra. Carme Bosch i Font, Consell de Salut de Sant Andreu)
Sra. Cristina Carlota Busquets, Fundació Lliga Catalana d'Ajuda Oncolliga
Sra. Ma. Luisa de Cáceres Zurita, Fundació Lliga Catalana d'Ajuda Oncolliga
Sr. Benito Durán i Sancho, Lliga Reumatològica Catalana
Sra. Maria Estrada i Campmany, Col·legi de Farmacèutics de la província de Barcelona
Sr. Carles García i Ribera, Fundació Congrés Català de Salut Mental (FCCSM)
Sr. Rafael Guayta Escolies, Col·legi de Farmacèutics de Barcelona
Sra. Roser Rovira, Associació Catalana de malalts epilèptics
Sra. Ma. Lluïsa Jahbert Boté, Coordinadora usuaris de la Salut (CUS)
Sra. Mercè Laborda i Gil, Coordinadora d'Usuaris, Col·laboradors Geriàtrics (ACFUC)
Sra. Montserrat Lunas i Masnou, Associació Catalana Familiars, Usuaris, Col·laboradors Geriàtrics
Sra. Ma. Rosa Lunas i Masnou, Associació Catalana Familiars, Usuaris, Col·laboradors Geriàtrics
Sra. Cristina Mariano, Fundació Lliga Catalana d'Ajuda Oncolliga
Sr. Joan Muñoz, Lliga Reumatològica Catalana
Sr. Gemma Pas, Fundació Lliga Catalana d'Ajuda Oncològica
Sra. Maribel Pérez i López, Actua
Sra. Montse Pineda i Lorenzo, Xarxa de Dones per la Salut Ca la Dona

Sra. Judith Rifà i Dachs, Unitat de Programes Educatius Consorci de Barcelona
Sra. Cristina Rodríguez i Caba, Col·legi de Farmacèutics de la Província de Barcelona
Sra. Carme Sabater i Sánchez, Coordinadora d'Usuaris de la Sanitat
Sra. Adela Torras, Grup de Dol/Associació de Voluntaris per a Malalts Estables
Sra. Ma. Gràcia Tort, Consell Salut Districte Horta-Guinardó
Sra. Anna Varderí i Casas, Fundació Oncològica Infantil Enriqueta Villavechia
Sra. Assumpció Vilà, Fundació Lliga Catalana d'Ajuda Oncològica

Invitats i invitades per a temes específics

Sra. Àngels Cardona, AUPA CERQ
Sr. Antoni M. Cervera i Alemany, director Institut d'Atenció Geriàtrica Sociosanitària i cap de Servei de Geriatria IMAS
Sr. Xavier Cortés i Nicolau, metge Familiar i Comunitària projecte Atenció Comunitària del CAP Les Hortes (Poblesec)
Sra. Maria Estrada, Farmacèutica del COFB
Sra. Marta Fabà i Ortega, Direcció d'Acció Social, Ajuntament de Barcelona
Sr. Josep Farrés, Gerent del Consorci de Serveis Socials de Barcelona
Sra. Anna García i Altés, Agència de Salut Pública de Barcelona
Sr. Ricard Gomà i Cardona, segon tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania i president del Consell Municipal de Benestar Social
Sra. Paquita Moreno, farmacèutica Comunitària de Sarrià Sant. Gervasi
Sra. Joana Morrison i Esteve, Agència Salut Pública de Barcelona
Sra. Glòria Muniente i Pérez de Tudela, CAP Roquetes
Sra. Ma. Dolors Navarro i Rubio, presidenta del Fòrum Català de Pacients
Sr. Oriol Ramis, coordinador de la taula rodona i membre del Comitè Científic del 18è Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana
Sra. Isabel Ribas i Seix, Delegada de Salut Pública Ajuntament Barcelona
Sr. Josep Rodríguez i Roca, Consorci de Serveis Social de Barcelona
Sra. Teresa Roigé Consorci de Serveis Socials de Barcelona
Sr. Eduard Soler, farmacèutic comunitari del Districte de Ciutat Vella
Sra. Cinta Tomàs, farmacèutica comunitària de Sarrià Sant Gervasi
Sra. Maribel Pasarin i Rua, cap del servi de Salut Comunitària Agència de Salut Pública de Barcelona

El marc de treball del Grup de Salut d'aquest curs ha girat al voltant del tema "El concepte de Salut, els seus determinants i la utilització profitosa dels serveis sanitaris". Ens plantejàvem diversos interrogants, amb els que hem aprofundit al llarg de les sessions de treball d'aquest curs:

- què entenem per salut? (components bio- psico-social)
- El paper dels ciutadans o pacients
- Quin ús fem dels serveis sanitaris? (consumisme mèdic i sanitari)

A la **primera sessió** varem comptar amb la participació de la Dra. Anna García Altés, per a fer-nos la **Presentació de l'Informe de Salut de Barcelona 2006**. I en segon lloc es va realitzar la programació del curs.

A la **segona sessió** es va presentar el **Fòrum Català de Pacients**, a càrrec de la seva presidenta, la Dra. Ma. Dolors Navarro. El Fòrum Català de Pacients és un organisme que reivindica un nou model de pacient. Actualment existeixen dos instruments de participació dels pacients, un que canalitza la participació a través d'associacions de pacients i familiars, aquest és el cas del Fòrum Català de Pacients i del Foro Español de Pacientes. I un altre instrument que vehicula el coneixement i la informació, que és la Universitat dels pacients.

El que es posa en qüestió és la responsabilitat del pacient en la presa de decisions, fins quin punt el pacient està preparat per assumir aquesta responsabilitat, en situacions on el metge tampoc té molt clara la decisió òptima a prendre? El metge està preparat per fer més igualitària la relació metge-pacient.

El Fòrum Català de Pacients és una bona iniciativa en la línia de reforçar l'autonomia dels pacients . Es valora que fan un treball molt interessant en la millora de la coordinació entre els pacients, i també una funció de proporcionar informació de qualitat per a les persones o pacients que ho necessiten.

El Fòrum però, posa de relleu la importància del paper de cadascú, del què pot fer en la defensa dels seus drets i dels drets de la comunitat, que no estan només relacionats amb la formació. El rol del Fòrum hauria de ser el de donar una visió més de ciutadania. És a dir, ser un nexa d'unió entre les associacions de pacients i la societat, amb el tractament dels temes generals que els afecten, com per exemple

la seguretat de les intervencions sanitàries, per tal d'aportar la visió més global de ciutadania.

A la **tercera sessió**, el tema tractat va ser **“una crida al diàleg: què vol dir treballar per a la salut avui i aquí ? ens cal una definició de salut?”**. La persona convidada va ser el Dr. Oriol Ramis, membre del Comitè Científic del 18è. Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. En aquesta sessió es presenta la iniciativa del 18è. Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, de revisar el concepte o definició de salut que es va aprovar en el 10è. Congrés , realitzat a Perpinyà: “la salut de l’home és aquella manera de viure que és autònoma, solidària i joiosa”. En aquesta definició, hi ha una percepció de la salut com un continu i s’entenen diferents vessants de la salut: la salut somàtica, la salut psíquica, la salut social, la salut de l’home com a espècie i la salut de l’entorn.

Es constata el poc interès i la poca profunditat per replantejar o reflexionar el per què fem la salut que fem?

El concepte o definició de salut està en funció de la situació social de cada moment històric. Al llarg d’aquests anys, s’han donat diversos canvis que justifiquen o fan necessària una revisió més actual del concepte de salut. Ens referim a transformacions socials i polítiques, canvis en el perfil epidemiològic de la salut de les comunitats, innovacions biotecnològiques radicals que fan variar més l’evolució natural de la vida i les malalties, l’acceptació del consumisme mèdic i sanitari, i per últim les innovacions radicals en el coneixement de la biologia i altres ciències bàsiques.

Del ric debat que es va generar en aquesta reunió, només podem enunciar algunes idees que es van apuntar:

- S’ha de defensar el valor de la salut, perquè és un dret humà i democràtic.
- Cal recuperar la idea que tots tenim responsabilitat sobre la salut. Una dificultat és que la gent té molt interioritzat que la sanitat dóna uns serveis molt estandarditzats o protocolaritzats, i les persones no accepten fer-se responsables de la seva salut.
- Els professionals sanitaris han de ser pedagogs, i no actuar de forma paternalista i medicalitzada. Els professionals tenen més informació , i l’han de

donar al ciutadans. Com a professionals sanitaris, han d'actuar o ser bons pedagogs i donar llibertat als ciutadans.

- Hi ha una funció social de la medicina que no podem oblidar que implica plantejar-nos per a què serveix el sistema sanitari?
- La salut és subjectiva, té una component important de "ser percebuda"
El sistema sanitari ha de recuperar els límits, sinó es trobarà en una situació difícil. Existeix un conflicte d' interessos reals, per la política. L' important és que els límits no siguin injustos.

La **quarta i cinquena sessió** es va dedicar al tema de l'**Aplicació de la Llei de l'Autonomia i la Dependència: aspectes sòciosanitaris i implementació de recursos**, amb la participació de Marta Fabà, de l'Ajuntament de Barcelona i Josep Farrés, Josep Rodríguez i Teresa Roigé, del Consorci de Serveis Socials de Barcelona.

La Llei de la promoció de l'autonomia i atenció a les persones en situació de dependència, crea un nou dret de ciutadania i un nou sistema de prestació de serveis i ajuts. A la vegada suposa configurar els serveis socials com el quart pilar del benestar i cal tenir en compte, que aquesta llei s'ha d'integrar dins la nova llei de serveis socials de Catalunya.

Les implicacions de la llei són fonamentalment dues: és una llei essencialment social, que està orientada a donar serveis des del sistema de serveis socials. I en segon lloc, posa en evidència la necessitat de buscar noves formes de gestió, que garanteixin la transversalitat entre els diferents sistemes, el sanitari i el social.

Es debat en relació a les disfuncions que s'estan produint en l'aplicació o desplegament de la llei i en aquest sentit es recalca la importància de considerar la gradualitat del procés d'aplicació de la llei, és a dir del caràcter progressiu del desplegament de la llei.

Un dels reptes actuals és poder aconseguir estructurar la xarxa de serveis, per tal de poder donar resposta a les necessitats existents. Cal treballar perquè hi hagi suficient oferta de serveis. Substitutivament primer s'han donat prestacions econòmiques en comptes de serveis, però aquest procediment ha de ser transitori.

S'assenyala que la llei pràcticament no fa esment a la coordinació entre els serveis sanitaris i els serveis socials. Cal impulsar la coordinació entre els dos sistemes que operen o intervenen en la promoció de l'autonomia i el tractament de la dependència, és a dir, el sistema sanitari i el sistema social. Aquesta coordinació pot afectar per exemple a les valoracions. S'apunta que s'hauria d'aprofitar més els professionals sanitaris que tenim, és a dir el valor del treball que realitzen aquests professionals, i potser només faria falta proporcionar-los certa formació.

També, caldria ampliar el catàleg de serveis actuals, doncs hi ha una sèrie de serveis i/o recursos que no s'estan oferint, però que són necessaris per a l'atenció de determinades situacions. Aquest és el cas dels centres sòciosanitaris, que es consideren centre sanitaris, o bé el servei de transport entre d'altres, que no està previst i per tant tampoc està inclòs com a prestació.

Es detecta la necessitat que hi hagi un plantejament més obert de les prestacions, de manera que contemplin també les activitats de prevenció de les dependències. Igualment cal fer un abordatge més diferent, més d'implicació social, en el sentit d'impulsar i reconèixer les xarxes de protecció.

Cal fer una planificació de creació o ampliació de nous serveis, tant pel que fa als equipaments residencials com al servei d'atenció domiciliària.

A la **sisena sessió** es tracta el tema de les “**Intervencions de salut comunitària a Barcelona: diferents experiències i models**”, amb la participació de la Dra. Maribel Pasarín, Cap del Servei de Salut Comunitària de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.

En aquesta sessió es presenta un recull de diferents models d'intervencions en salut comunitària que s'estan realitzant a la ciutat de Barcelona. Aquest enfocament de la salut, permet potenciar que des de la comunitat es pugui prendre protagonisme amb la salut. És a dir, afavoreix l'empowerment o emancipació de les persones, per tal que puguin exercir el màxim control possible sobre els determinants de la seva salut.

La intervenció per a la millora de la salut de la comunitat, va molt més enllà de la millora de l'atenció als problemes de salut. Implica fer altres intervencions, sobretot per actuar sobre els determinants de la salut. Parlar del concepte determinants de la salut, suposa una visió global que consideri els estils de vida, les xarxes, les

condicions de vida, les condicions polítiques , socials i econòmiques dels ciutadans/es.

Les línies de futur, que ens suggereix la Sra. Pasarín són:

- Avançar en la coordinació, perquè hi ha una trajectòria de treballar molt parcel·ladament.
- El Pla d'innovació d'atenció primària en salut comunitària. Es planteja des de la Conselleria de Salut, i es troba encara en una fase molt preliminar. Vol plantejar un canvi en l'organització territorial sanitària. I pot representar una oportunitat per oferir una nova política.
- La millora de la salut no ha de fer-se tant des del sistema sanitari.

En el debat del grup, es destaca la importància de la coordinació, com un tema bàsic i clau. És necessari unificar criteris, i veure com s'han de coordinar tant els serveis sanitaris (atenció primària de salut i farmàcies per exemple), com a un nivell més macro. Els nivells més macro o institucionals han de ser facilitadors i reconèixer el que significa fer comunitària i per tant avaluar-la. La coordinació ha d'estar facilitada.

També és necessària la coordinació entre tots els organismes que treballen amb salut, des d'un enfocament comunitari.

L'administració no avalua la part del treball comunitari que realitzen alguns equips d'atenció primària de salut, per això cal demanar que la intervenció comunitària també ha de ser una eina d'avaluació.

La **setena sessió** es va tractar el tema de **l'ús i abús de medicaments en la gent gran**, a càrrec del Dr. Antoni M. Cervera, director de l' Institut d' Atenció Geriàtrica Sociosanitària i Cap de Servei de Geriatria del IMAS. I també es presenta les **“intervencions des de les farmàcies comunitàries per millorar l'ús dels medicaments en la gent gran”**, amb la participació de Maria Estrada, Farmacèutica del COFB, del Sr. Eduard Soler, Farmacèutic de Ciutat Vella, i les Sres. Cinta Tomàs i Paqui Moreno, Farmacèutiques de Sant Gervasi.

En aquesta sessió es tracta el tema de l'ús de medicaments en la gent gran. L'impacte des d'un punt de vista social, que suposa l'ús de medicaments en la gent gran és positiu, doncs representa un avenç social perquè permet curar malalties (tot i

que es pot fer un mal ús dels medicaments). I d'altra banda, també és positiu pels ciutadans, l'aliança que es dona entre metges i farmacèutics per l'acord de millorar la salut de les persones. El repte és veure com som capaços de lligar a nivell territorial l'estructura d'assistència geriàtrica.

Es comenten els aspectes de l'ús racional de medicaments, l' actitud que han de tenir els professionals, les preguntes que s'han de fer els professionals a l'hora de seleccionar un medicament, els factors que afecten al tractament i els principis de la prescripció geriàtrica. També s'explica el Programa de seguiment sistema personalitzat de dosificació SPD, implantat en algunes farmàcies de Barcelona. El programa SPD és un procediment, que mitjançant la utilització del blister, permet al farmacèutic oferir un servei integral de seguiment farmacoterapèutic.

El sistema personalitzat de dosificació és un dispositiu de cartró i PVC, semblant a un blister de comprimits, en el qual el farmacèutic diposita tota la medicació sòlida que pren el pacient setmanalment, d'acord amb la posologia prescrita. Hi ha una sèrie de criteris d'inclusió en el programa. A més a més s'han de donar uns altres requisits com són el consentiment del pacient o del cuidador competent, cognició, habilitats.

El SPD suposa unes avantatges pel pacient (organització de la medicació, evita confusions, incrementa l'autonomia personal i retarda l'ingrés per dependència), unes avantatges pel cuidador (disminueix risc d'errors, facilita l'administració de la medicació), unes avantatges pel farmacèutic (augmenta la seguretat i efectivitat de la dispensació, enfocament interprofessional de gestió de casos), avantatges pel metge (garanteix l'efectivitat del tractament evitant la no observança, coordinació amb el farmacèutic en la gestió de casos i incidències).

S'assenyala la importància de la visió de les farmàcies com a elements de la xarxa de salut i en relació per tant amb els serveis d'atenció primària de salut.

Un dels èxits importants del programa SPD és aconseguir que la prescripció de medicaments sigui més racional. D'una banda ofereix als metges més possibilitats de col·laboració per millorar la salut de les persones i per altra incorpora les farmàcies com a agents de salut del territori. Hi ha moltes possibilitats de col·laboració entre les farmàcies i el EAP.

A continuació es presenten les **Propostes** que el Grup de Salut ha consensuat, en relació als diversos temes abordats aquest curs:

1. Es demana a l' Agència de Salut Pública de Barcelona, que segueixi fent l'Informe de Salut de Barcelona que elabora anualment, i que s'hi inclogui la perspectiva de gènere i es revisi l'ús del llenguatge, per tal que sigui més entenedor a la ciutadania i evitar que sigui font d'estigmatitzacions. Millorar-hi la informació relativa al consum d'alcohol i als psicofàrmacs si es pot, i demanar que en la mesura del possible s'implementin en els serveis d'urgències hospitalaris instruments de detecció i recollida que ho facin viable.
2. Fomentar l'ús de l'Informe de Salut de Barcelona, com a eina de promoció de la salut. Difondre'l i donar-lo a conèixer en diferents àmbits o espais de participació, com és el cas dels Consells de Salut dels districtes, perquè sigui útil com a eina de treball per a la ciutadania.
3. L'Administració hauria de recolzar les iniciatives de foment de la participació de les organitzacions de pacients i familiars de pacients, en les seves diferents modalitats i formes, tant pel que fa a entitats de primer nivell (associacions, Fundacions, grups d'ajuda mútua, o altres entitats) com de segon nivell (Federacions, Fòrums) com a agents que ajuden a reequilibrar el sistema sanitari.
4. Promoure el coneixement i l'intercanvi d'informació sobre experiències i projectes que s'estan realitzant per fomentar l'apoderament de les persones ateses, com és el cas de la figura de la persona que esdevé "pacient expert", entre d'altres.
5. Avançar o treballar per la consecució d'una ciutadania responsable de la seva salut. Endegar estratègies comunicatives de conscienciació de la ciutadania, tant a nivell individual com a nivell més col·lectiu, abordant-ho des dels Consells de Salut dels districtes i des d'altres consells o àmbits de participació existents a la ciutat i programes comunitaris.
6. Contemplar la perspectiva de la salut com un element transversal que hauria d'estar inclòs o valorat, en totes les polítiques municipals que s'impulsin.
7. Demanar a l'Ajuntament que es posi favorablement a un canvi normatiu o de legislació, per tal que les persones estrangeres tinguin el dret a rebre el serveis que es reconeixen en la Llei de promoció de l'autonomia i atenció a les persones en situació de dependència, independentment de la seva situació administrativa de residència.

8. En el desplegament del catàleg de prestacions i serveis derivats de la Llei de promoció de l'autonomia i l'atenció a persones amb dependència, es valora que és preferible prioritzar la prestació de serveis front a donar prestacions econòmiques, i per tant reforçar i ampliar l'estructura proveïdora de serveis i ampliar l'actual catàleg de serveis ofertats.
9. Avançar en la coordinació entre les xarxes de serveis socials i de salut en l'atenció a la dependència, i racionalitzar els processos de valoració de la dependència, compartint la informació clínica necessària entre els avaluadors i els professionals mèdics de referència dels pacients.
10. Reforçar i promoure les activitats de formació, capacitació i professionalització dels cuidadors/es de les persones amb dependència. I també fomentar el suport i formació a les cuidadores informals.
11. Promoure que el Plans de Desenvolupament Comunitari (PDC) dels barris de la ciutat incideixin o treballin l'àmbit de la salut, i fomentar la coordinació entre els diferents agents de salut d'un territori i els PDC.
12. Incentivar el coneixement i intercanvi d'experiències de salut comunitària i visibilitzar el que s'està fent des dels diferents territoris, connectant els Consells de Salut dels districtes, els PDC i altres experiències comunitàries del territori.
13. Demanar a l'Ajuntament que actuï com a canal d'influència en les plataformes sanitàries de caràcter institucional en les que participa, impulsant la recuperació del paper central de l'atenció primària de salut que té una visió integral del sistema sanitari, per evitar la tendència a la fragmentació i parcel·lació de l'assistència.
14. En les experiències de salut comunitària cal afavorir la coordinació dels diferents agents sanitaris (professionals atenció primària de salut i farmacèutics, i altres actors del territori), incorporant també als col·lectius vulnerables.
15. Recomanar que es preparin directrius i criteris comuns de treball pels Consells de Salut de Districtes, que els ajudin a orientar la seva tasca.
16. Fomentar activament el consum adequat de medicaments per tal de limitar els efectes adversos i evitar els malbarataments. En els casos que calgui subministrar més d'un fàrmac a persones que tenen dificultats per prendre'ls de manera adequada, facilitar el desenvolupament del Programa de dispensació personalitzada de fàrmacs, promogut pel Col·legi de Farmacèutics, en diferents àmbits com ara la xarxa de serveis socials i la xarxa de Casals de Gent Gran.

Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD)

L'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD) és un organisme autònom de l'Ajuntament de Barcelona, creat l'any 1989 a partir de la fusió del Patronat municipal de disminuïts físics i del de disminuïts psíquics. Té com a missió impulsar i facilitar polítiques municipals per l'accessibilitat, entesa en un sentit ampli, d'accés de les persones amb qualsevol tipus de discapacitat a les activitats, serveis, espais i en definitiva a la vida de la ciutat, i per tant, no solament com a possibilitat de desplaçament, sinó també com a possibilitat d'accedir-hi i de gaudir-ne com a part del conjunt de la ciutadania.

L'IMD a més de la seva activitat de prospectiva i planificació, de prestació de serveis atenció directa, i de promoció i suport d'actuacions per la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat (auditiva, física, intel·lectual, malaltia mental o visual), també promou comissions de participació per temàtiques específiques d'interès per el sector de persones amb discapacitat.

El Consell Municipal de Benestar Social recull les propostes que presenta l'IMD, tot reconeixent a aquest organisme autònom municipal la seva funció de promotor de la participació ciutadana d'aquest sector de ciutadans i ciutadanes de Barcelona.

Les comissions de participació de temàtiques específiques estan presidides per un/una representant de les persones amb discapacitat del Consell Rector de l'IMD, la coordinació i secretaria recau en un tècnic de l'IMD i formen part entitats i associacions de persones amb discapacitat de la ciutat i tècnics especialistes en el tema concret de cada comissió. Els objectius de les comissions són proporcionar i rebre informació, elaborar i presentar propostes, debats, campanyes, etc. i, fer el seguiment de les actuacions municipals en temes d'interès pel al col·lectiu.

Actualment existeixen 5 comissions i presidides per: Informació i Comunicació, Sra. Belén González i Herrero; Transport, Sr. Manel Moscat i Martínez; Urbanisme, Sra. Pilar Díaz i López; Habitatge i domòtica, Sra. Carme Riu i Pascual i Llei de serveis socials i llei de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a les persones amb dependència, Sra. Alícia Vélez i Ortiz.

La coordinació i secretaria són a càrrec dels tècnics de l'IMD, Sra. Fidència Foz, Sra. Glòria Navarro, Sra. Yolanda Anguita, Sr. Guillermo Hurtado, Sr. Gabriel Barbeta i Sr. Ferran Urgell.

Entitats participants

Acció Soriasi, ASPAYM Catalunya, Associació Barcelonina de pensionistes de la ONCE, Associació Catalana d'Afectats de Cistitis Intersticial, Associació Catalana d'Atàxies Hereditàries, Associació Catalana de Cecs i Disminuïts visuals, ACCDV; Associació Catalana de Malalts de Huntintong; Associació Catalana d'Hemofília; Associació Catalana La Llar de la Esclerosi Múltiple; Associació Catalana per a la Integració del Cec, ACIC; Associació Catalana per a la promoció de les Persones sordes, ACAPPS; Associació Catalana per al Parkinson; Associació Catalana pro Persones Sordcegues, APSOCECAT; Associació Centre d'Higiene Mental de Les Corts; Associació d'Afectats de Colon Irritable de Catalunya; Associació d'Amputats Sant Jordi; Associació de Disminuïts de Sants-Montjuïc; Associació de Lluita contra la Distònia a Catalunya, ALDEC; Associació de Paràlisi Cerebral ASPACE; Associació de Persones Dependents de Nou Baris; Associació de Malalties Neuromusculars de Catalunya, ASEM; Associació Esclat; Associació Espina Bífida; Associació Familiar de Ajuda al Poliomièlític, AFAP; Associació Jo Existeixo; Associació Nacional per Problemes del Creixement, CRECER; Associació Pares de Malalts Mentals, DAU; Associació taller ocupacional ARIADNA; Asociación de Implantados Cocleares de España, AICE; Asociación para la rehabilitación del enfermo psíquico, AREP; Centre de Recursos ASPACE; Centre d'Higiene Mental de Les Corts; Confederació d'Entitats Col·laboradores amb el Minusvàlid, ECOM; Coordinadora de Les Corts; Crecer Catalunya; Dones no Estandards; Escola Especial PAIDEA; Escola Guimbarda; Escola Moragas; Federació APPS; Federació Catalana de Familiars de Malalts Mentals, FECAFAMM; Federació Catalana de Pares de Nens Sords i Sordcecs, FECAPANSIC; Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona, FAVB; Federació de Centres Especials de Treball de Catalunya; Federació de Sords de Catalunya, FESOCA; Federació Plataforma d'Entitats de Persones amb Discapacitat de Les Corts; FEMAREC; Fraternitat Cristiana de Malalts i Minusvàlids, FRATER; Front de solidaritat amb els disminuïts físics; Fundació Catalana per a la Paràlisi Cerebral; Fundació Catalana Tutelar ASPANIAS; Fundació de Cecs Manuel Caragol; Fundació en Salut Mental CPB; Fundació Hospitalitat Mare de Deu de Lourdes; Fundació Jacinta Sastrada; Fundació Malalts Mentals de Catalunya; Fundació Privada AMIBA; Fundació privada catalana

tutelar de discapacitats psíquics; Fundació Tallers de Catalunya; GAEM, Grup d'Afectats d'Escleròsi Múltiple; GESIS, GESISDOS; Grup Corporatiu TEB; ILLESCAT; L'Alba, centre especial, UME; Lliga Reumatològica Catalana; Minusvàlids Associats pel Transport Adaptat, MATA; Nexe Fundació; Oficina de Vida Independent; Organización Nacional de Ciegos Españoles, ONCE; Plataforma en Defensa del Servei Porta a Porta; SINIA; Taller el Xop, CCL; Taller Escola Barcelona; Unió de Persones amb Discapacitat de Catalunya, UPDISCAT; Vocalia de persones amb discapacitat de l'AAVV de Sant Martí, Horta, sud Oest del Besos, Barceloneta, Porta, Gran Via-Perú/Espronceda, Esquerra de l'Eixample i Sants Montjuïc.

Tècnics i tècniques de serveis i departaments de diferents administracions

Sr. Pedro Barbeito, secretari tècnic del grup de Treball de Millora de l'Accessibilitat de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Marta Fabà, Direcció d'Acció Social de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Ignasi Gustems, cap de la Secció d'Accessibilitat de l'Àrea d'infraestructures de la Diputació de Barcelona

Sra. Mercè Martínez, tècnica de Barcelona Informació de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Albert Piqué, responsable de Política Social de Transports Metropolitans de Barcelona

Sr. Antoni Rodríguez, CREDAC Pere Barnils

Sr. Josep Rodríguez, Consorci de Serveis Socials de Barcelona

Invitats/des per a temes específics

Sr. Juanjo Arranz, Consorci de Biblioteques

Sr. Ricard Fayos, director d'Urbanisme de l'Ajuntament de Barcelona i el senyors Lluís Alonso i Miquel Bargalló, arquitectes de l'empresa "Alonso-Balaguer, Arquitectos asociados"

Sra. Sílvia Navarro, directora tècnica d'Acció Social de l'Ajuntament de Barcelona

Principals temes tractats i propostes

Informació i Comunicació

S'ha treballat sobre la *Ley 27/2007 por la que se reconocen las lenguas de signos españolas y se regulan los medios de apoyo a la comunicación oral de las personas sordas, con discapacidad auditiva y sordociegas*, i el que aquesta determina en cada camp d'actuació, què s'haurà de concretar a partir de diferents decrets legislatius que s'aprovin.

El Consorci de Biblioteques ha presentat les mesures d'accessibilitat i els serveis per a les persones amb discapacitat que tenen les biblioteques de Barcelona. La Comissió ha valorat positivament la dotació de les biblioteques municipals, demanant, no obstant, que es vagi ampliant l'oferta d'ajudes tècniques i llibres en format sonor.

S'han treballat especialment els temes referits a la cultura: accessibilitat als museus, al teatre, als actes culturals i festes populars, etc. S'ha creat una subcomissió que ha elaborat un document de bones pràctiques per el teatre accessible, que es preveu fer arribar als teatres i operadors teatrals per tal de promoure i millorar les sessions accessibles.

També, s'ha tractat l'accessibilitat als mitjans de comunicació públics i en especial BTV; es continua demanant que incrementi la seva oferta d'espais subtitulats i comenci a oferir espais amb audiodescripció per a persones amb discapacitat visual.

Un altre aspecte presentat ha estat el del web municipal. S'han valorat les pàgines de BCN que estan adaptades amb doble A, i s'ha demanat que es faci extensiu aquest nivell d'adaptació a totes les pàgines. Es considera necessari que, al pensar en l'accessibilitat de planes web, es tinguin presents a les persones amb discapacitat auditiva, amb el subtitulat dels audiovisuals que s'ofereixin.

Propostes

- Arran de l'aprovació de la *Ley 27/2007 por la que se reconocen las lenguas de signos españolas y se regulan los medios de apoyo a la comunicación oral de las personas sordas, con discapacidad auditiva y sordociegas*, es demana que els actes públics i serveis municipals es dotin dels recursos necessaris per poder complir amb a questa llei.
- Es demana que l'Ajuntament de Barcelona posi els mitjans necessaris per fer accessibles els museus municipals a les persones amb discapacitat auditiva i visual.
- Es demana que es promoguin més sessions de teatre accessible.
- Es valora l'accessibilitat d'algunes pàgines del web municipal, i s'insta a continuar en la línia de fer accessible tot el web. Que es tingui en compte que els materials audiovisuals han de ser subtitulats i amb llengua de signes per poder ser accessibles a les persones amb discapacitat auditiva.

Transport

Treballar per promoure l'accés de les persones amb discapacitat al sistema públic de transport regular i fomentar-ne el seu ús.

La flota d'autobusos de la ciutat és de pis baix i per tant accessible per a persones amb mobilitat reduïda, però s'ha copsat la necessitat de vetllar i millorar l'accessibilitat de les parades i el seu entorn per facilitar l'embarcament. En aquest sentit es planteja l'elaboració d'un pla de parades que adapti de manera progressiva i integral les parades de bus de la ciutat.

S'han obtingut els resultats de l'estudi *Gaps accessibles per cadires de rodes: Estudi del paràmetres d'accessibilitat per a usuaris de cadira de rodes en el GAP que hi ha en l'embarcament al tren*, realitzat per la secció d'accessibilitat de la Diputació de Barcelona. Aquest estudi ha comptat amb la col·laboració de la comissió, amb la participació d'usuaris en el banc de proves, i també es va realitzar una prova pilot per veure una primera aplicació dels resultats en l'estació de Metro de Sagrada

Família, que va deixar palès la millora que ha suposat per a les condicions d'accés al vagó, tot i que s'ha demanat seguir treballant per a trobar una solució que redueixi el gap a quota 0.

S'ha començat a implementar el Sistema d'Informació a l'Usuari (SIU) als autobusos de TMB, que anuncia, en l'interior del bus, de manera visual i sonora la propera parada i identifica exteriorment l'autobús mitjançant la veu. Aquest sistema facilita la informació a les persones amb discapacitat auditiva o visual. Representants d'entitats de persones amb discapacitat visual de la comissió van fer una visita "in situ", amb tècnics responsables del projecte, per tal de provar els nou sistema i fer propostes de millora.

Es posa de relleu la necessitat de trobar fórmules que promoguin un bon ús de les places d'aparcament reservades per a persones amb mobilitat reduïda i de la targeta d'aparcament.

S'ha informat del funcionament i evolució del *Servei Públic de Transport Especial* (servei complementari per quan no hi ha transport públic regular adaptat). A proposta de la comissió, es va crear un grup de treball, que tractés especialment la millora de la gestió del servei i les modificacions de la seva normativa d'ús.

Propostes

- Que finalitzi la implantació del Servei d'Informació a l'Usuari a tota la flota d'autobusos de la ciutat, i que s'implementin sistemes d'informació sonora i visual a les parades.
- Continuar l'estudi de solucions a la problemàtica del Gap al Metro, amb l'objectiu d'assolir una quota zero que permeti l'accés de tots els usuaris en cadira de rodes.
- Implantació i seguiment del Pla de Parades per la millora integral de l'accessibilitat als autobusos.
- Aplicar millores en la gestió i el funcionament del Servei Públic de Transport Especial

- Promoure accions per el bon ús de les places d'aparcament reservades per a persones amb mobilitat reduïda i de la targeta d'aparcament.

Urbanisme

L'objectiu d'aquesta comissió es centra en el foment de l'autonomia de les persones amb discapacitat a l'hora d'accedir i fer ús dels espais públics i entorns urbanístics i arquitectònics de la ciutat.

S'ha fet balanç de la "Campanya de sensibilització per a la millora de l'accessibilitat dels petits comerços". Cal destacar el fet que des de l'Institut Municipal de Paisatge Urbà i Qualitat de Vida s'han assumit les ajudes econòmiques que plantejava aquesta campanya per millorar l'accessibilitat del petit comerç, quedant instaurades com ajudes estables .

Es mostra la preocupació per la manca d'accessibilitat a les exposicions, salons i actes efímers que es realitzen a la ciutat. Una de les dificultats a destacar en aquest sentit, és la manca d'accessibilitat dels WC químics adaptats per a persones amb mobilitat reduïda.

Al llarg del darrer any, s'han construït àrees de jocs accessibles i integradores als deu districtes; ara cal vetllar per la millora de l'accessibilitat del conjunt de les àrees de jocs infantils dels parcs i de l'entorn general d'aquests.

Projectes urbanístics de ciutat com ara les Arenes, les Casernes de Sant Andreu i el nou Barri de la Marina, tenen un seguiment en el si de la Comissió. En aquest sentit, els arquitectes responsables de la remodelació de les Arenes, han assistit a la reunió de la comissió per exposar el seguit de millores en l'accessibilitat introduïdes en el projecte arran de les aportacions fetes pels membres d'aquesta comissió.

Cal vetllar per la millora de l'accessibilitat per a persones amb discapacitat visual pel que fa a la creació d'itineraris adaptats i la instal·lació de semàfors acústics; d'aquests, caldria disposar d'informació sobre la seva ubicació. La millora de l'accessibilitat física i comunicativa als espais i edificis municipals públics, ha de ser un objectiu prioritari d'actuació.

Les habituals obres a vies i espais públics de la ciutat, fan necessària la creació d'itineraris alternatius adaptats que permetin desplaçar-se sense traves ni barreres al llarg del temps que duren les obres.

Un dels temes que preocupa en especial a la comissió és la manca de resultats dels treballs de modificació del Codi d'Accessibilitat de Catalunya; cal un posicionament i impuls definitiu de les administracions per tirar endavant aquesta millora, esperada des de fa molt temps pel sector de persones amb discapacitat.

Propostes

- Elaborar un protocol de control de l'accessibilitat per aplicar-ho a exposicions, fires i actes efímers a la ciutat de Barcelona.
- Es demana la màxima cura en el moment d'atorgar les llicències d'obertura a locals d'ús públic, permetre l'ocupació de via pública o l'execució de qualsevol tipus d'obra, en vetllar pel control i seguiment de l'accessibilitat en compliment de la normativa vigent .
- Donar un impuls a la creació d'itineraris adaptats a la via pública per a persones amb discapacitat visual, amb la instal·lació progressiva del senyal acústic a tots els semàfors de la ciutat.
- Exigir que les Administracions implicades en la modificació del Codi d'Accessibilitat de Catalunya donin un impuls definitiu a la seva redacció i aprovació.

Habitatge i domòtica

El dret a un habitatge digne i adequat, constitueix un dels pilars fonamentals d'integració i cohesió social de la ciutadania. La nova Llei del dret a l'habitatge i el Pacte Nacional per l'habitatge apunten a l'assoliment d'aquests objectius.

En el marc d'elaboració del Pla d'Habitatge de Barcelona 2008-2016, es proposa la creació d'aquesta nova comissió de participació, amb l'objectiu de crear un espai de debat i reflexió sobre les necessitats específiques del sector de persones amb discapacitat en relació a l'accés a l'habitatge.

L'elevat nombre d'entitats interessades en participar ha fet necessària, amb l'objectiu de treballar la diversitat de necessitats individuals i col·lectives, la creació de dues subcomissions específiques: a) accessibilitat física i domòtica i b) habitatge per a persones amb discapacitat intel·lectual i trastorn mental.

S'ha posat de manifest la necessitat de que tots els habitatges, públics i privats, compleixin les condicions d'accessibilitat i mobilitat interior que facilitin l'accés i el desplaçament per l'interior a persones amb mobilitat reduïda sense haver de fer obres de difícil execució i cost elevat.

Es proposa incorporar ajuts tècnics, destinats a facilitar i habilitar la realització d'activitats de la vida quotidiana a la llar, així com el fomenta de la domòtica.

Les entitats de persones amb discapacitat intel·lectual i trastorn mental, posen de relleu la necessitat de que persones jurídiques puguin optar a habitatge amb protecció oficial; cal una modificació normativa per evitar l'exclusió.

Els requisits econòmics per a l'adjudicació d'habitatge públic s'han de revisar en el cas de les persones amb discapacitat, d'acord als resultats de l'estudi sobre el greuge econòmic comparatiu que estableix el sobre cost que suposa una persona viure amb algun tipus de discapacitat.

Propostes

- Que s'incorpori de manera específica i en el marc del Pla d'Habitatge de Barcelona 2008-2016, les necessitats de les persones amb qualsevol tipus de discapacitat.

- En relació a l'habitatge assequible, adaptar els requisits econòmics de l'adjudicació d'habitatge públic a les conclusions de l'estudi del greuge econòmic comparatiu de les persones amb discapacitat.
- Adequar la normativa actual contemplant un règim especial per a les persones jurídiques que treballen amb persones amb discapacitat intel·lectual i trastorn mental.
- Vetllar pel compliment dels criteris d'accessibilitat arquitectònica a tots els edificis d'habitatge de promoció pública.

Llei de serveis socials i Llei de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a la dependència

El nou marc legislatiu i normatiu que introdueixen aquestes dues lleis atorguen nous drets a les persones amb discapacitat.

L'objectiu d'aquesta comissió és recollir l'experiència del sector en l'aplicació progressiva d'aquestes lleis, i fer arribar propostes de millora a les administracions implicades en el seu desplegament.

S'han exposat els trets generals d'aquestes lleis a dues reunions, amb l'objectiu d'emmarcar el seu abast i establir el marc de debat de la comissió.

Les entitats han posat de manifest els dubtes i dificultats amb els que s'enfronten les persones amb discapacitat, degut a la irregular aplicació de la Llei d'autonomia personal i atenció a les persones amb dependència. Amb l'objectiu de vehicular aquestes i d'altres aportacions, la comissió compta amb la presència de representants tècnics dels Consorci de Serveis Social de Barcelona, del Prodep i de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona.

S'ha mostrat la preocupació per la manca d'una xarxa d'equipaments prou àmplia per donar resposta als drets que atorga l'actual legislació en relació a la prestació de servei i atenció al ciutadà.

Destacar la manca d'informació sobre el procés d'implantació que percep la ciutadania destacant; per exemple, en relació als dubtes de la compatibilitat de prestacions que la convivència de l'antic i nou model està comportant o pel que fa a l'oferta actual de la cartera de serveis.

Propostes

- Agilitzar el desplegament de tota la cartera de serveis de que disposen ambdues lleis per garantir els dret de l'usuari.
- Es demana una millora en els canals d'informació que disposa l'administració.
- Mantenir les prestacions actuals fins que la implantació de la nova cartera de serveis no estigui del tot desplegada.
- Complir els terminis del conveni d'Equipaments de serveis socials a la ciutat i agilitzar el desplegament i posada en marxa d'aquests.